N. A. CONSTANTINESCU
CONFERENȚIAR LA
UNIVERSITATEA DIN BUCUREȘTI

ALBUMUL ISTORIEI ROMÂNILOR

IWAN RADU BB ДЕЛА ЯФУМЯЦІ

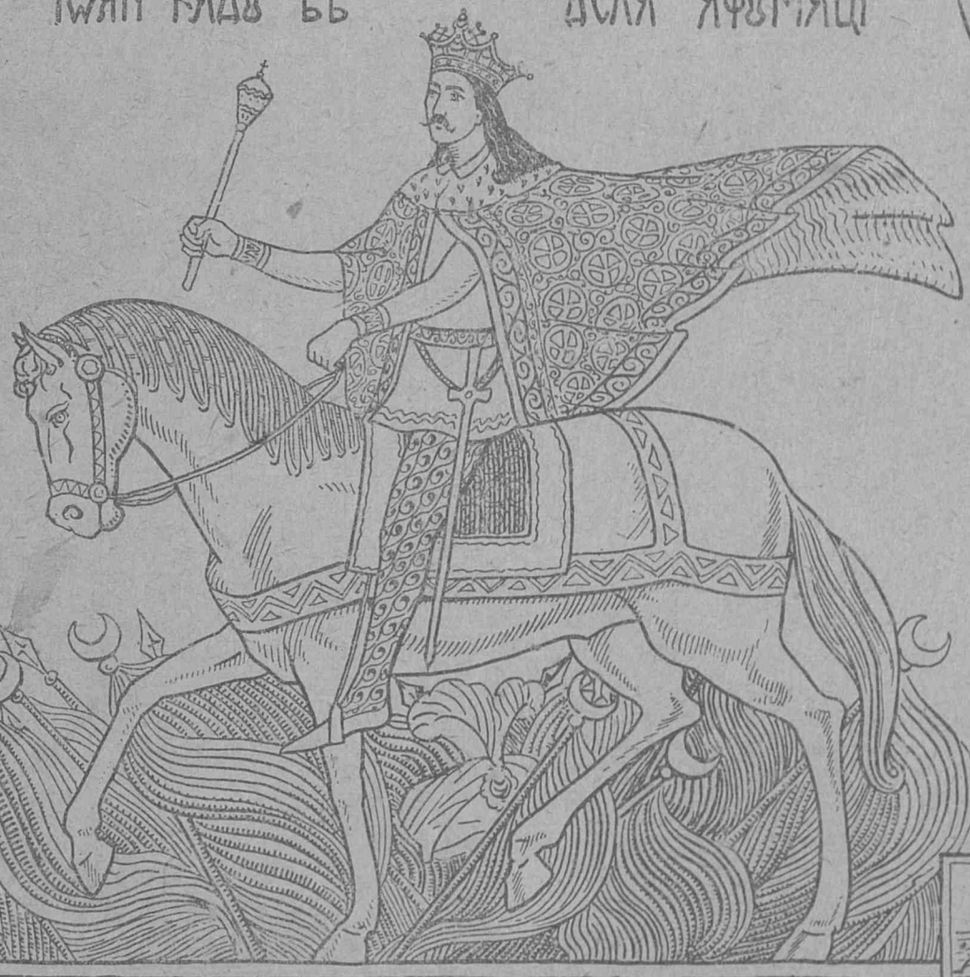

AUTORIZAT de Min. Instrucțiunii Publice pentru școlile secundare și speciale cu Nr. 115 din 31 Martie 1927.

TIPARUL „CARTEA ROMÂNEASCĂ" — BUCUREȘTI, 1927

28708

www.dacoromanica.ro

ALBUMUL

ISTORIEI ROMÂNILOR

CU LĂMURIRI PE SCURT ASUPRA
EVENIMENTELOR ÎNSEMNATE

DE

N. A. CONSTANTINESCU
CONFERENȚIAR LA UNIVERSITATEA DIN BUCUREȘTI

BUCUREȘTI, 1927

TIPARUL „CARTEA ROMÂNEASCĂ"

28891

www.dacoromanica.ro

IN LOC DE PREFAȚA

De oarece publicul cel mare și copii de școală cărora nu le sunt accesibile lucrările de specialitate, cunosc prea puțin sau în mod fals Istoria patriei și a neamului românesc — și mai cu seamă iconografia personagiilor istorice — era o nevoe de mult timp vădită, apariția unei cărți care să le popularizeze, pe calea cea mai atractivă, a unei serii de chipuri și icoane din trecut —

Incă din 1925, congresul profesorilor de Istorie adunat în București a relevat marea lacună a învățământului acestui obiect, lipsit de materialul didactic cel mai strict necesar. Președintele Comisiei Monumentelor Istorice, d-l profesor N. Iorga a oferit în scopul editării acestui material necesar, clișeele Comisiunii—iar subscrisul mi-am luat sarcina întocmirii unui Album. Clișeele însă, pe care C. M. I. a putut să mi le pună la dispoziție nu erau suficiente pentru întocmirea unui album, care să îmbrățișeze toate laturile vieții culturale și politice din trecut, potrivit planului inițial. In curând însă și alte greutăți de ordin material (lipsa de desenuri clare după stampe și fotografii, precum și enorma cheltuială ce comportă fabricarea clișeelor zincografice) m'au silit a renunță la planul inițial, a cărui înfăptuire rămâne un deziderat al viitorului— și să dau, în proporții mai reduse, cu materialul propriu, la care s'a adăogat un număr de clișee de la Academia Română, Arhivele Statului, puse la dispoziție cu multă bunăvoință de d-l profesor I. Bianu și d-l C. Moisil conducătorii acestor Instituții—pentru cari îmi fac o plăcută datorie a le aduce mulțumirile mele, precum și editurii Cartea Românească, pentru un număr de clișee împrumutate.

Datorită acestor bunăvoințe, albumul poate îndeplini una din condițiile esențiale popularizării: un preț eftin în cât să-și poată acoperi costul hârtiei veline de lux, al cartonatului și tiparului.

Am căutat să dau scurte notițe istorice chiar în afară de explicațiile necesare clișeelor, pentru ca cititorii să-și poată face o icoană mai interesantă din desfășurarea evenimentelor trecutului nostru, numai urmărind chipurile ce se succed pe aceste pagini. Pentru informațiuni mai largi poate servi Istoria Românilor pentru cl. IV secundară, ajunsă la ed. VI, a autorului, Istoria Românilor de Xenopol ed. II în editura „Cartea Românească" și nenumăratele opere și studii ale d-lui Profesor N. Iorga.

Februarie 1927

AUTORUL

N B Cercetați *tabla* și indexul analitic al ilustrațiilor, la p. 94.

www.dacoromanica.ro

I. EPOCA VECHE

DACIA LIBERA

Dacia veche

3. Moneta unui rege scit

4. Stegarul Daciei libere (C.)

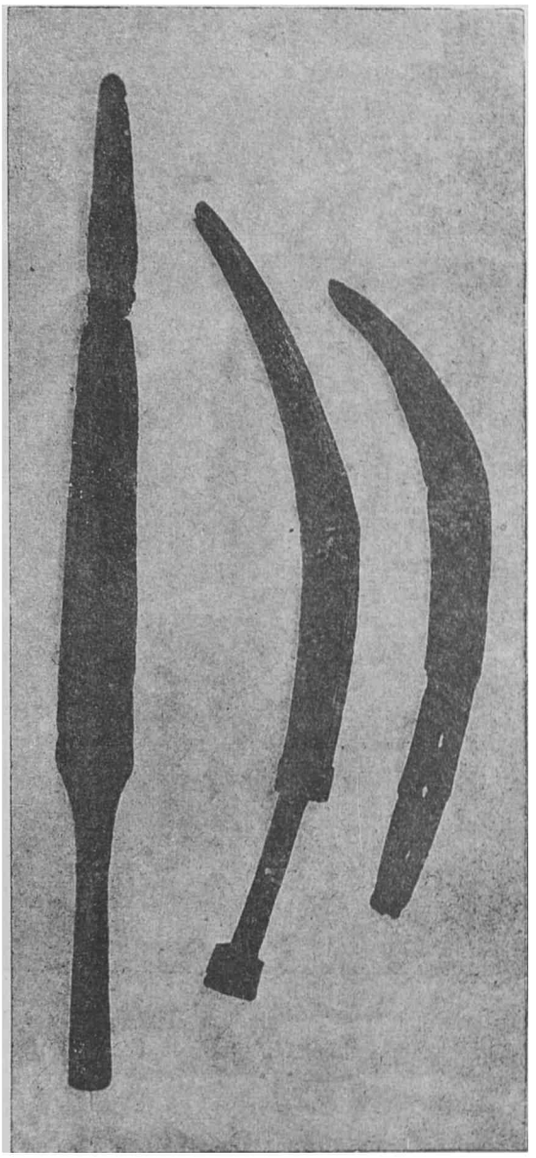

5. Sabii dace gasite in pământ (Ac R)

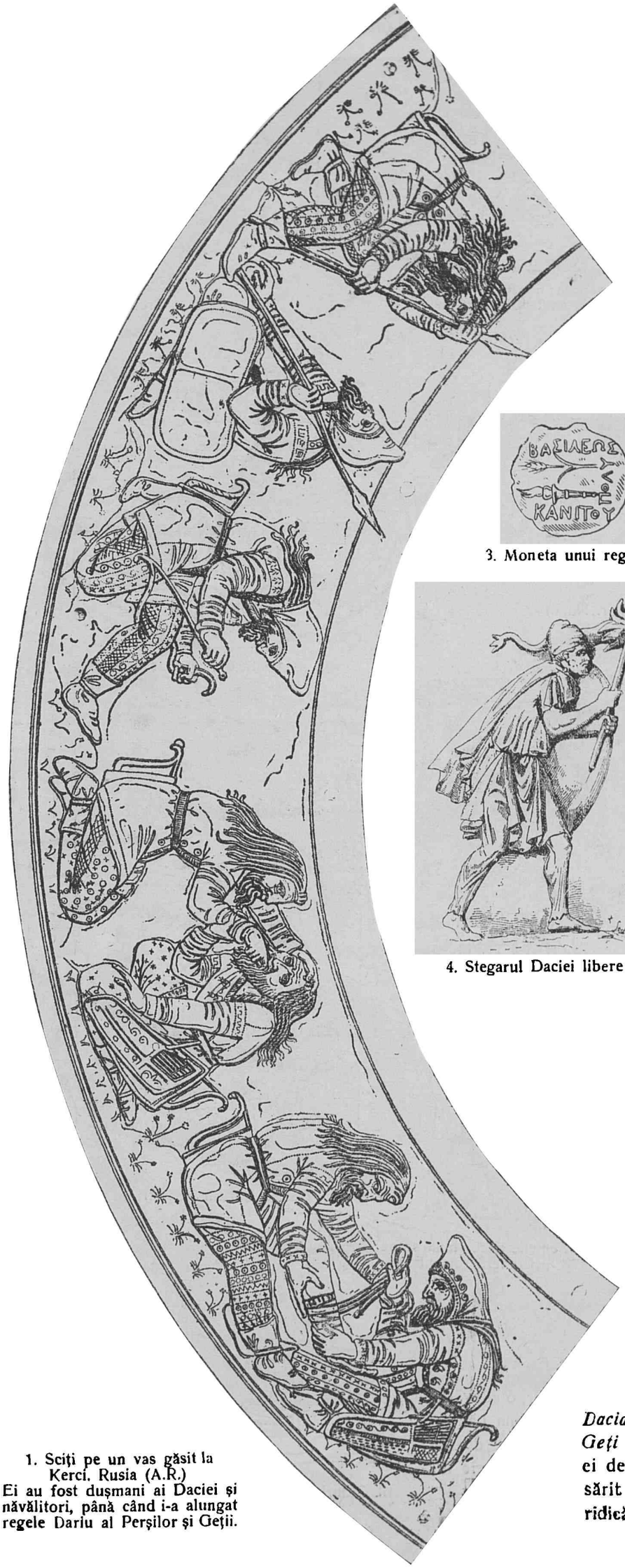

1. Sciţi pe un vas găsit la Kerci. Rusia (A.R.)
Ei au fost duşmani ai Daciei şi năvălitori, până când i-a alungat regele Dariu al Perşilor şi Geţii.

Dacia fu locuită din cele mai vechi timpuri de *Daci* şi *Geţi* o ramură viteză din marea naţiune a Tracilor. Partea ei de răsărit a fost robită un timp de cetele *Sciţilor* din Ra sărit cari au dat numele lor *Sciţiei minor* (Dobrogea). Geţii ridică steagul neatârnării şi alungă pe streini peste Nistru.

www.dacoromanica.ro

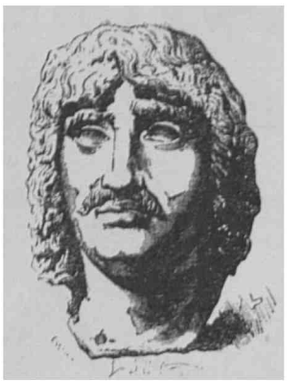

6 Capul unui rege dac (Bust în Muzeul Britanic)

7. Regatul lui Boerebista în comparație cu republica romană pe la anul 50 înainte de H°

8. Trofeu dac

9 Arca ul dac

10. Monedă dacă (Cr. Num.)

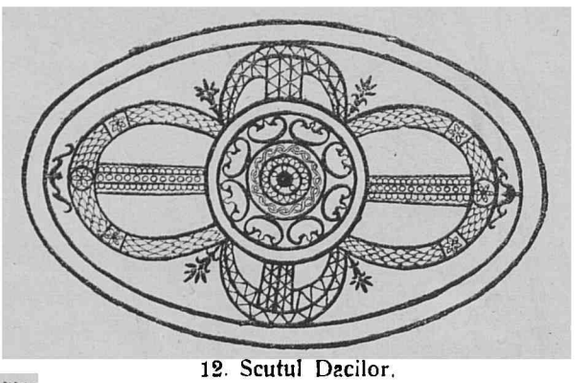

12. Scutul Dacilor.

13 Statuia de marmură a lui Dionisos sau Bachus, zeul vinului, găsit la Tomi (CMI.

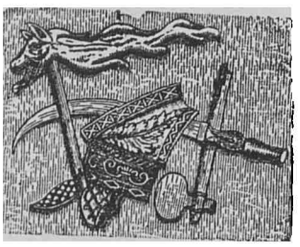

11. Armele Dacilor (C.)

14. Femeile dace chinuesc pe prizonierii romani

15. Oastea Dacilor pedestri și a Geților călări

Chipuri și scene din viața Dacilor.

Regele *Boerebista* întemee cea mai mare stăpânire a Dacilor, o adevărata împărăție dela Bug până la Viena. Dacii, desbărați de patima băuturii (cultul zeului Dionisos) ating prima treaptă a civilizației (au arme de fier, scuturi, artistice monete, cetăți de piatră, haine țesute, infanterie disciplinată și cavalerie înzăoată).

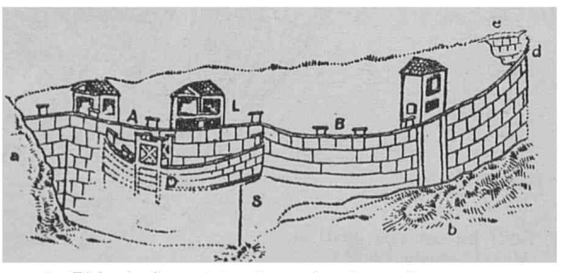

16. Ziduri de cetate daca după moda romana (Xen. I)

www.dacoromanica.ro

17. Imparatul Traian, cum e sculptat pe Columna dela Roma (Xen. I.)

18 Traian dă ordine pentru asediul Sarmisagetuzei

19 Decebal preferă moartea decât să trăiască în umilinţ

20 Moneda lui Filip Arabul (C.M.)

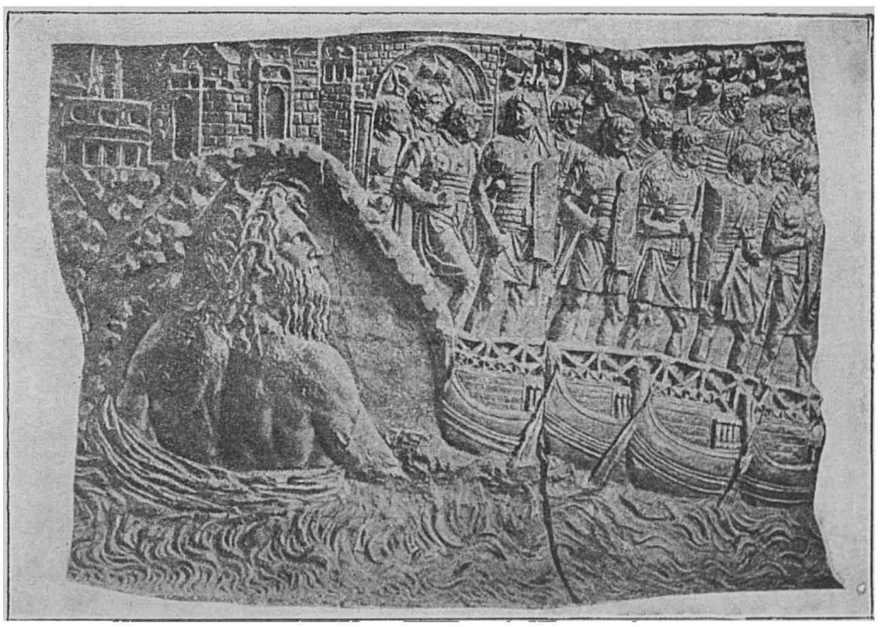

21. Trecerea Dunării la anul 101 pe podul de vase (Xen. I).

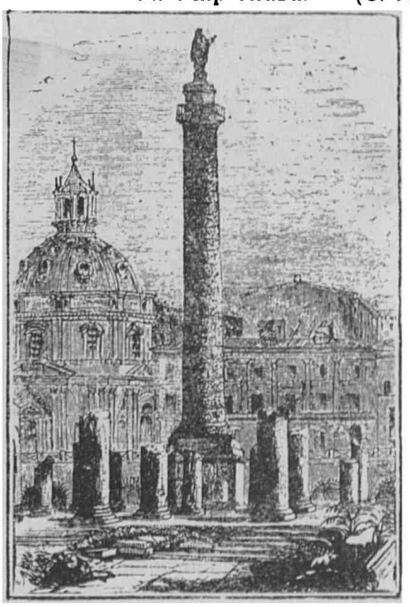

22. Columna lui Traian din piaţa Romei

Cucerirea Daciei

Traian, împăratul Romanilor, se hotarî să rupa legamântul ruşinos al lui Domiţian şi facu doua razboae Dacilor. In prin ul trecu Dunărea pe un pod de vase — în al doilea pe podul de piatra dela Severin şi cuceri Sarmisagetuza; Decebal se ucide singur şi Dacia e prefacută în provincie romană. O columnă se înalţă la Roma pentru preamărirea biruinţei

www.dacoromanica.ro

3. Toată Columna lui Traian din Roma este numai așa împodobită cu chipuri, înfățișând crâncenele lupte dintre Daci și Romani.

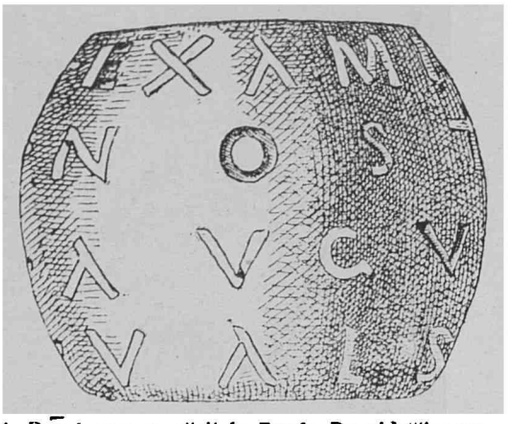

24. Pond roman, găsit la Turda. Pe el stă scris EXAM IVSSVDDO. NOSTRORUM. AUGUSTORUM. VAL. SABINUS.

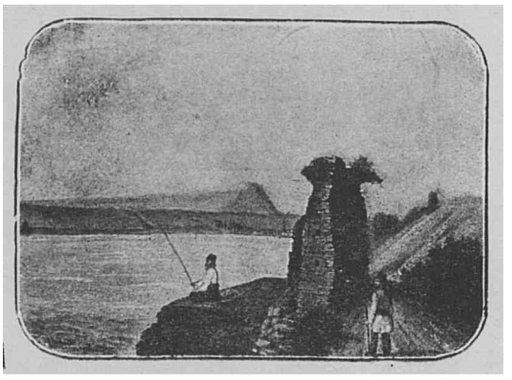

25. Ruinele podului dela T. Severin

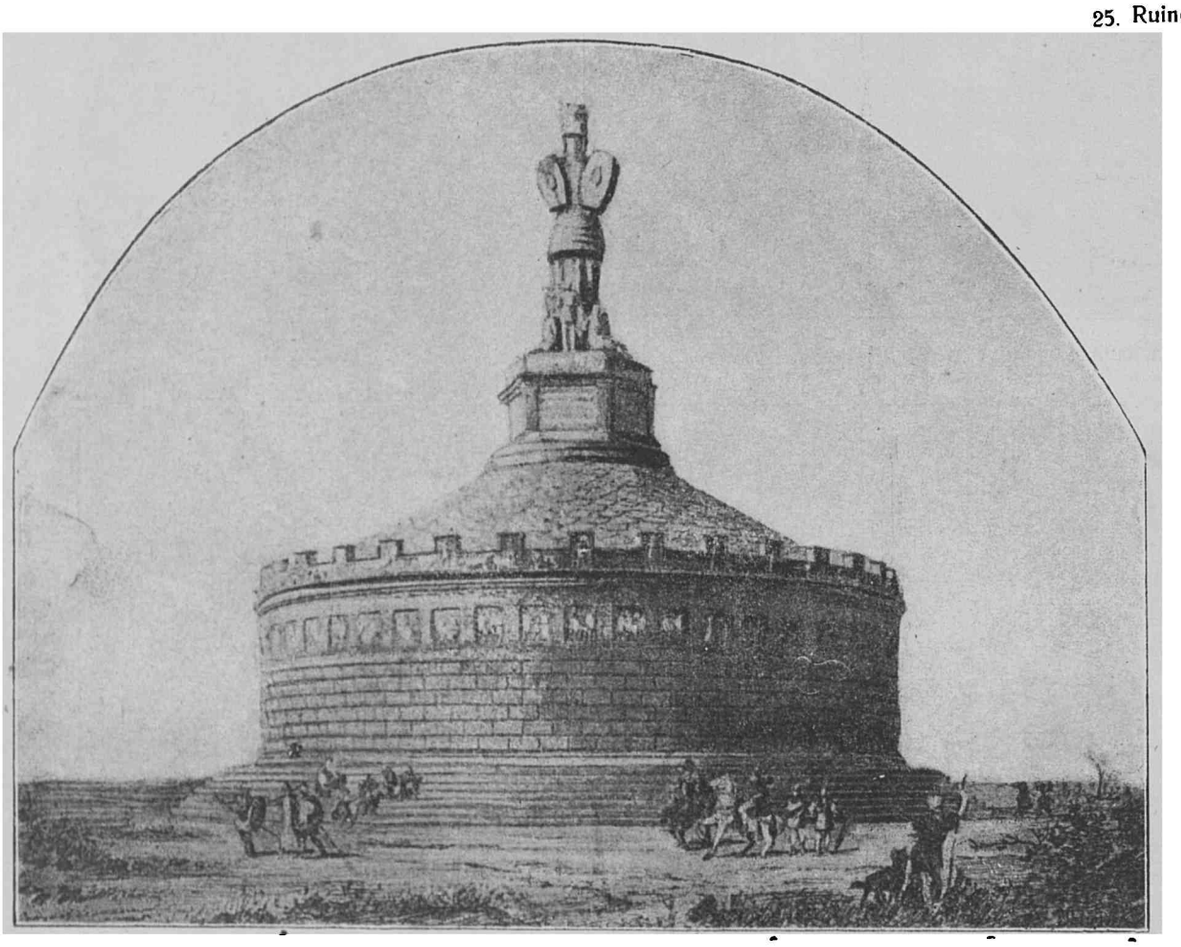

27. Monumentul biruinții din Dobrogea (Tropaeum Traiani cum a fost).

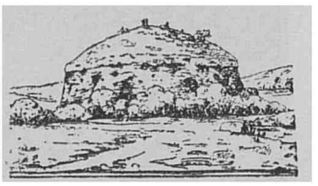

26. Monumentul dela Adam Clisi (Tropaeum Traiani) cum se vede astăzi.

28. Domițian.— Împăratul care făcuse legământ să plătească bir Dacilor.

Dovezile stăpânirii romane în Dacia.

Pretutindeni, dela Nistru pân' la Tisa, pământul frământat de lupte și subjugat Romei scoate la iveală. monede, arme, vase, inscripții, urme de ziduri de cetăți, orașe, poduri, drumuri, etc.

www.dacoromanica.ro

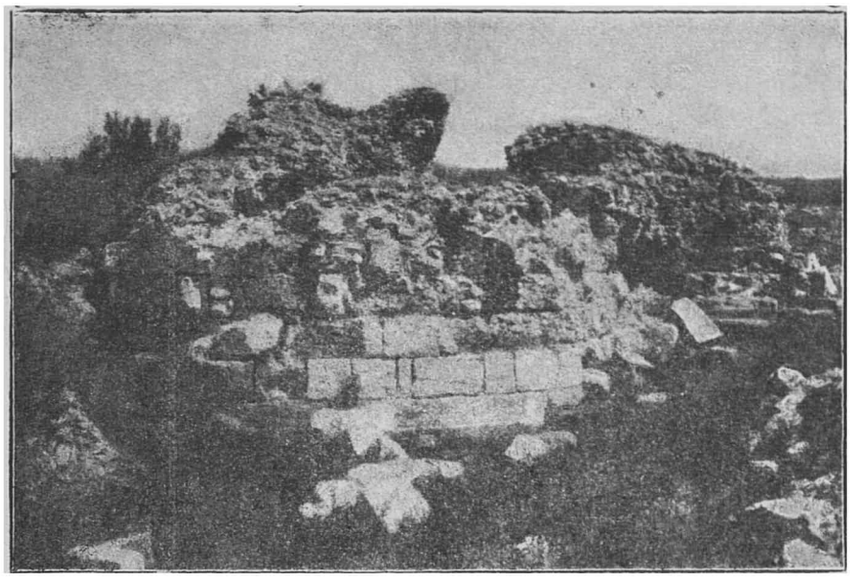

29. Cetatea Tropaeum, ruine dela satul Adam-Clisi (CMI IV 167).

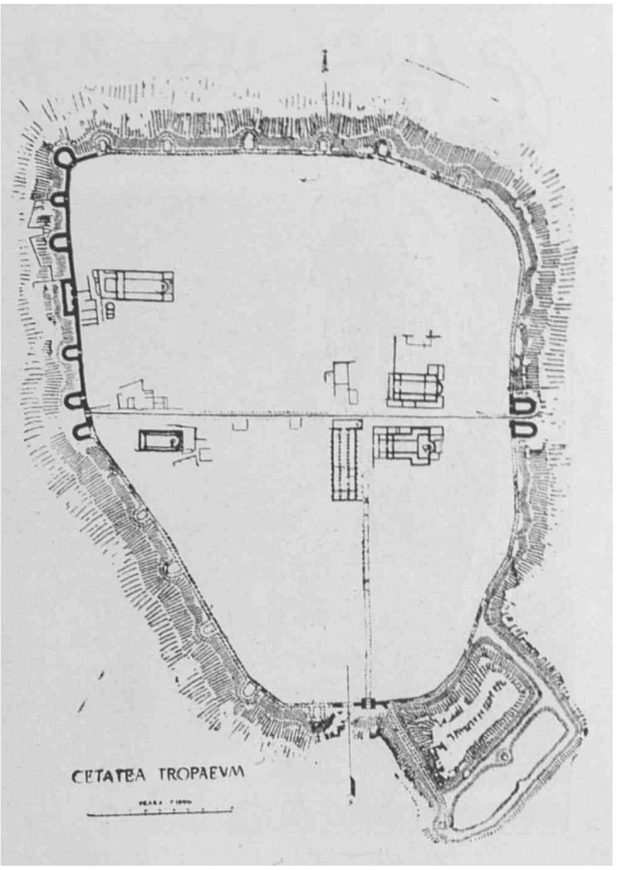

30 Planul cetății Tropaeum (CMI IV, 167)

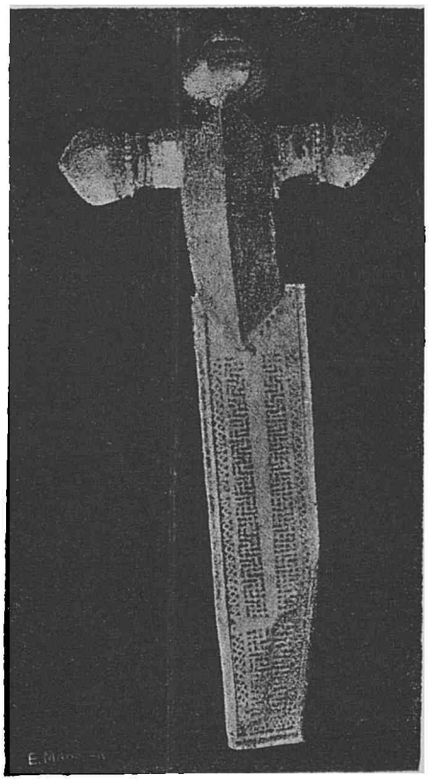

31. Fibulă de aur găsită la Apahida lângă Cluj, din sec. V. Servia ca agrafă. (Cr. Num.).

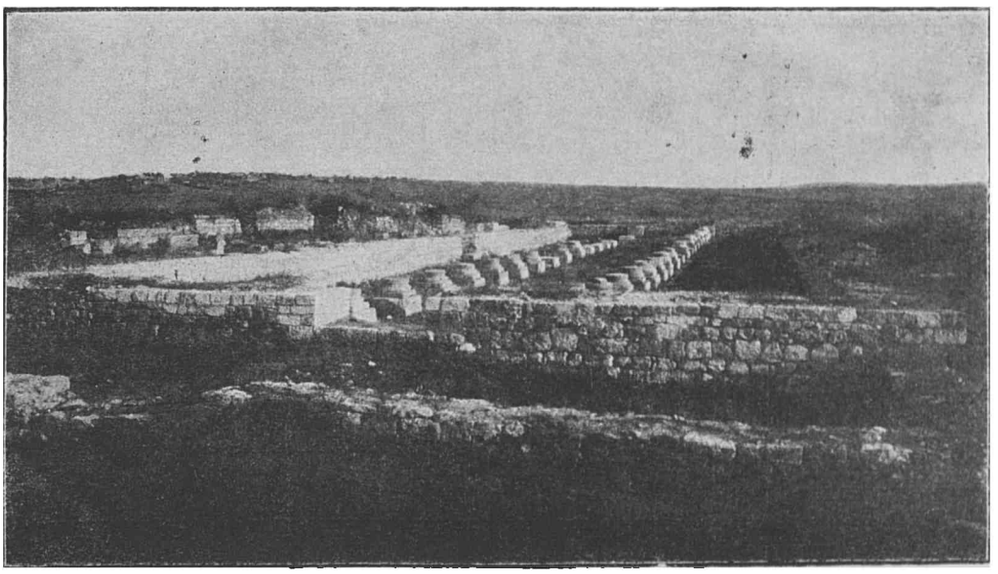

32. Basilica din Tropaeum ruine (CMI IV, 189).

Dovezile (urmare).

Cel mai bogat în ruine de cetăți și orașe romane pe pământul Dobrogei (Sciția minor). Ea a rămas sub stăpânire *împărătească și după 271*, până la năvălirea Bulgarilor.

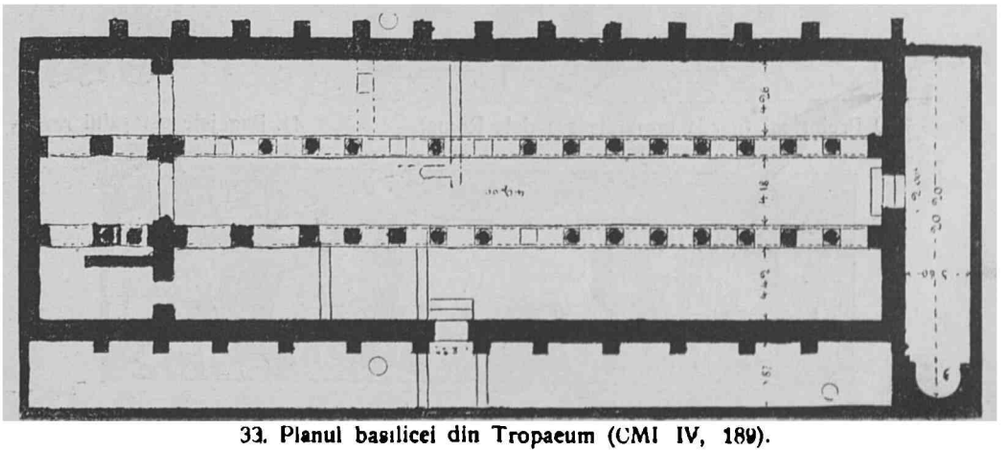

33. Planul basilicei din Tropaeum (CMI IV, 189).

www.dacoromanica.ro

I I pár tu Au u

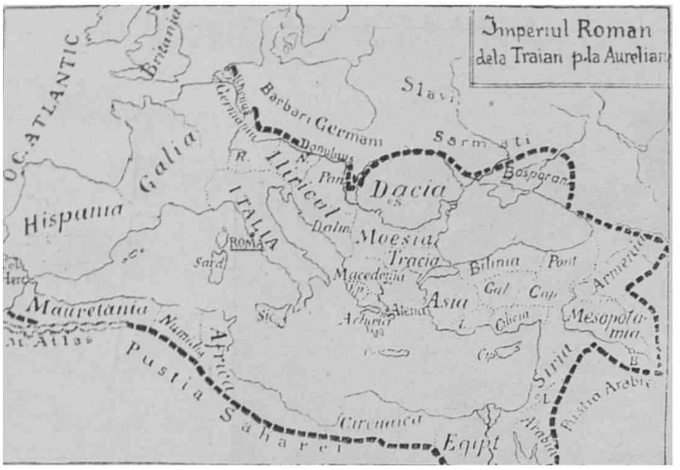

36. Marcu Aureliu, Imparatul filosof

3 L•g r u il ron n

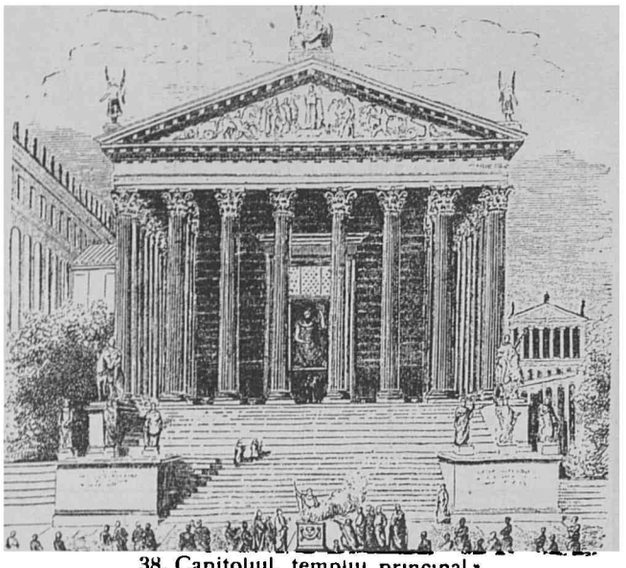

38. Capitoliul, templul principal,
(Catedrala religiei Romanilor). După acest model s'au înalțat în Dacia templele zeilor pagâni.

39. Cetățeanu roman în togă.

40 Pretorieni (arda împărătească dela Roma).

41. Bagajele ostașului roman.

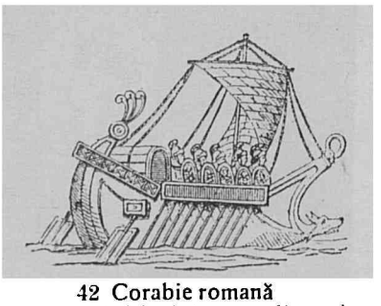

42 Corabie romană
De acest fel pluteau multe pe Dunărea noastra.

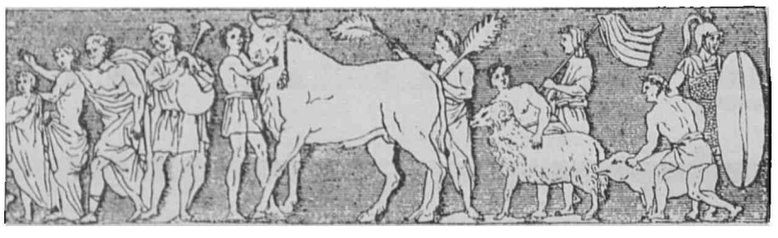

13 Z l r on i li se aducea ca jertfă: un taur, o oaie și un porc
(Suovetaurilia

Viața romana în Dacia. (106-271)

Romanizarea Dacilor și colonizarea cu romani, durează dela 106 până la 271 — Dacia e acum o părticica din marea împarație ; ochii tuturor se îndreaptă la Roma, de unde radiază prin religie, oștire și negoț, moda și suflul vieții romane în toate părțile.

www.dacoromanica.ro

II. EPOCA NAVALIRILOR. (271 -1241)

PĂRĂSIREA DACIEI

44. Impăratul Aurelian care a lăsat Dacia pe mâna Goţilor la anul 271.

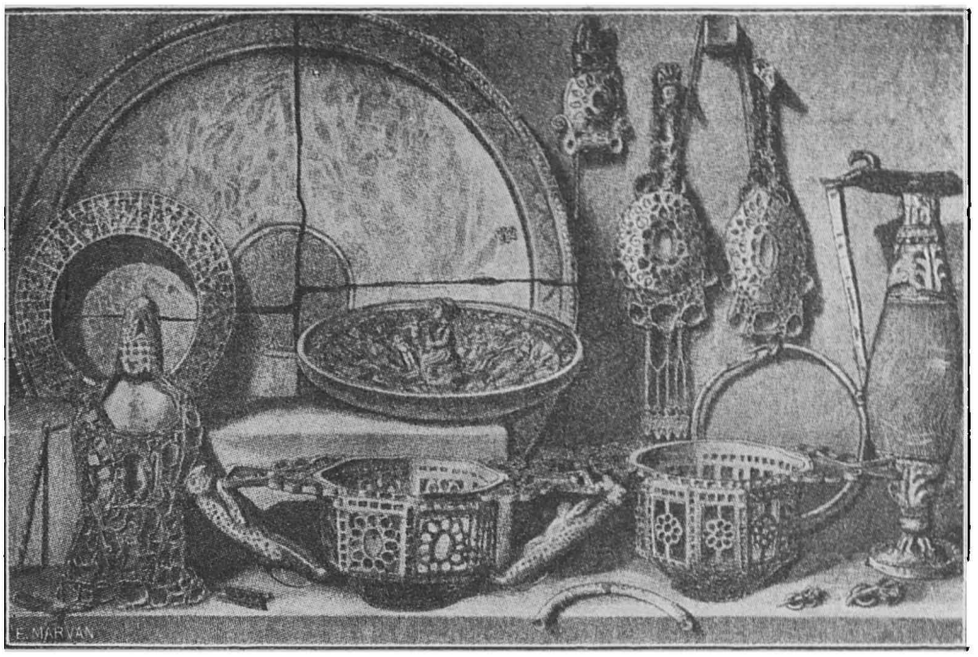

45. Tezaurul Goţilor ascuns la Pietroasa când au fugit Arhive

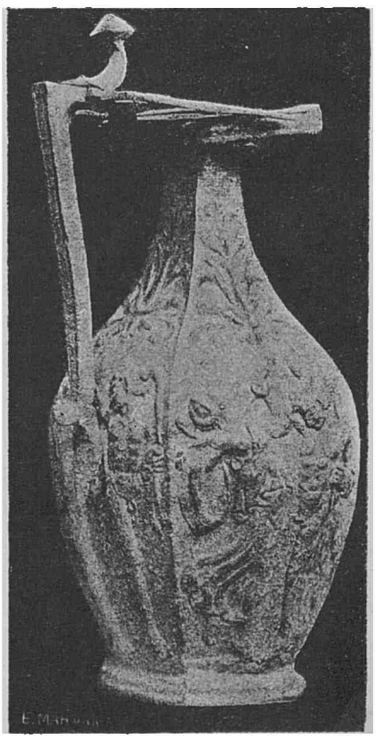

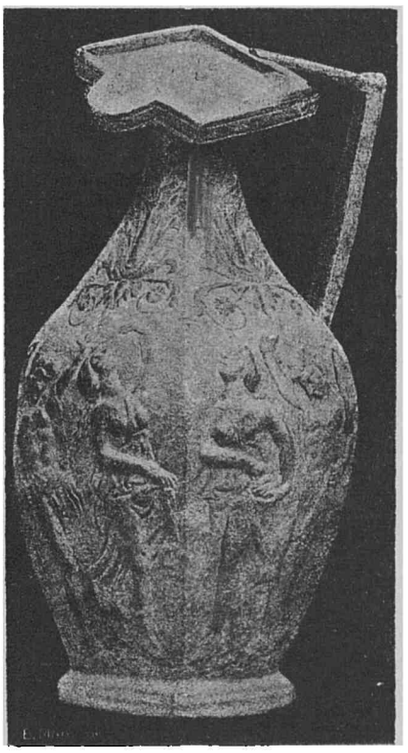

46—47. Vase vechie găsite la Apahida, cani de argint din sec. IV d. Chr.

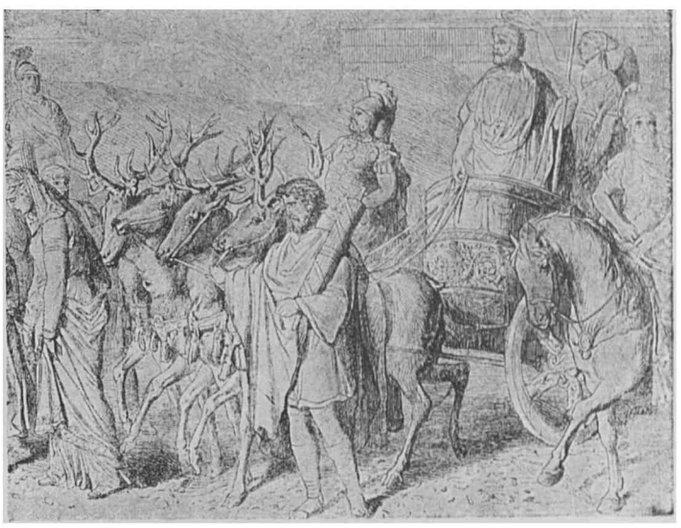

48. Aurelian intră cu triumf la Roma cu regina Zenobia prizoniera

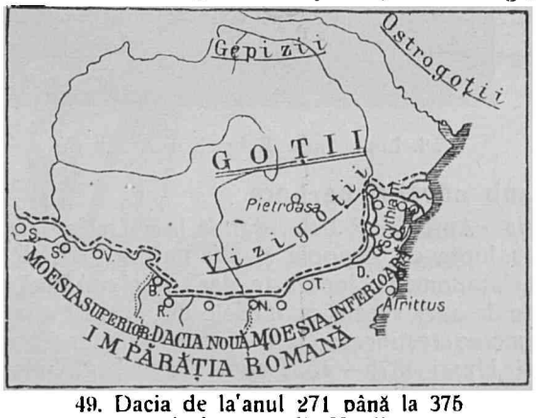

49. Dacia de la anul 271 până la 375 când au năvălit Hunii.

50. Inel gotic al lui OMHARUS Apahida.

51. De emn modern după un tablou, înfăţişând năvălirea Hunilor dela anul 375 când au alungat pe Goţi din Dacia

www.dacoromanica.ro

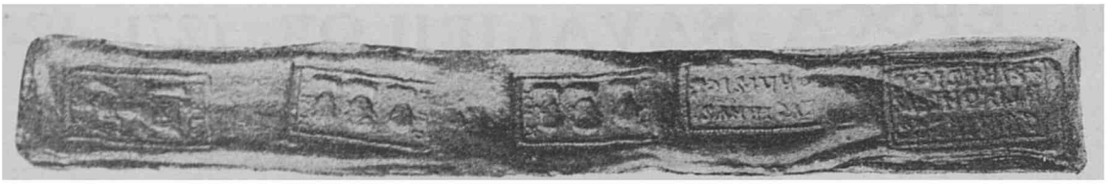

2 B re u găsite la Crasna (jud. Treiscame) pecetluite pe timpul lui Valens în Sec. IV d. Hr. (Arh)

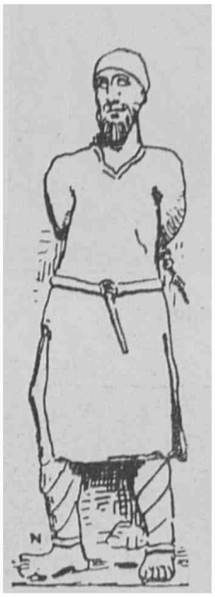

53 Un l
prizon er (X)

54. Dacia pe timpul năvălirii Slavilor și Gepizilor.

55. Dacia pe timpul năvălirii Bulgarilor și Avarilor

56 Bulgar ucide un martir creștin
Min atură l n sec XI Xenop)

57. Țar bulgar.

58. Luptă între Bulgarii și Avarii (X.)

Dacia sub năvăliri barbare.

Goții încep năvălirile în Dacia—Aurelian îi bate, dar le lasă Dacia (fără Dobrogea) în seamă, pentru a lupta cu Zenobia și alți barbari din Răsărit. Sub dominația Goților viața romană lâncezește, dar totuși continuă în Dacia, cum o dovedesc barele de aur, vasele, monedele din sec. IV aflate la Pietroasa și la Apahida. Atunci se creștinează Daco-romanii și chiar Goții. După Goți ne-au stăpânit și Hunii (375—453 apoi Slavii (fig. 53) și Gepizii (f. 54) până la 558 când năvălesc Avarii și Bulgarii f. 55) păgâni cari persecută grozav pe Daco-Romanii creștini până se creștinează și ei (f. 57).

www.dacoromanica.ro

III. EPOCA EROICA.

INTEMEEREA ŢĂRII ROMÂNEŞTI.

59. Chipul regelui Ştefan, care a creştinat pe Ungurii păgâni, la anul 1000 şi ne a răpit provinciile dela Tisa

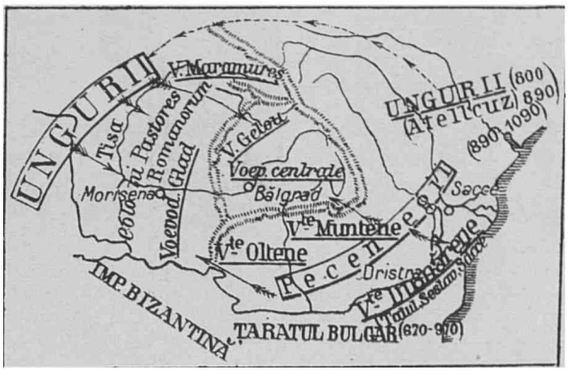

60. Dacia pe timpul ultimelor năvăliri.

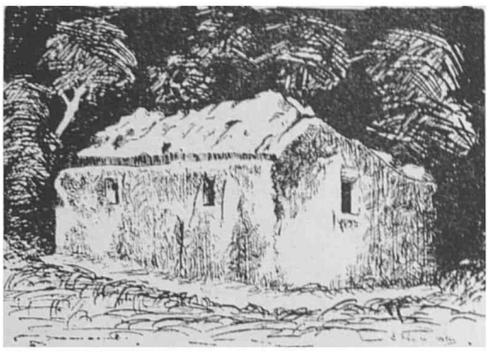

61. Biserică cioplită într'o stană de piatră (în munţii Buzăului) pe timpul năvălirilor barbare. (CMI)

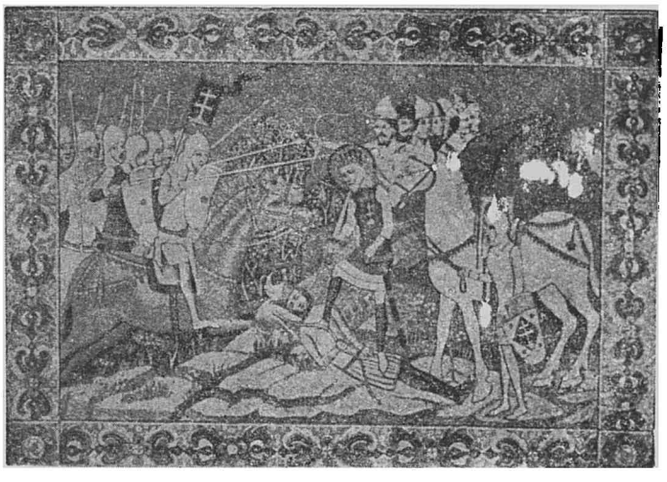

62. Un episod din luptele românilor cu Ungurii.

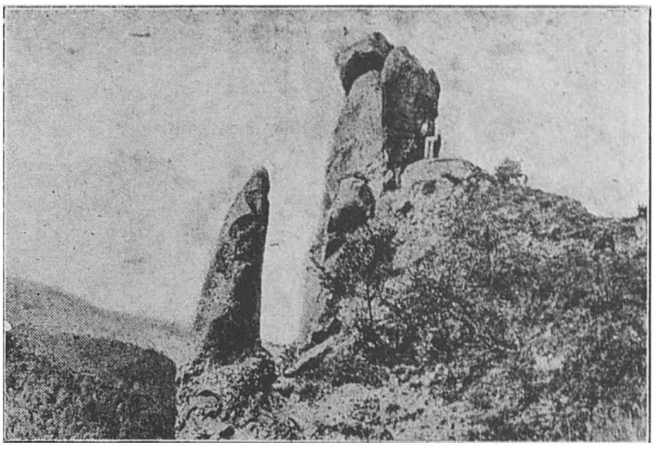

63. Una din vechile cetăţi ale voevozilor. Cetatea şi schitul Negru Voda (Cetăţeni Muşcel colţul bisericii. CMI, V. P.)

64. Basarab Intemeetorul Ţării Româneşti.

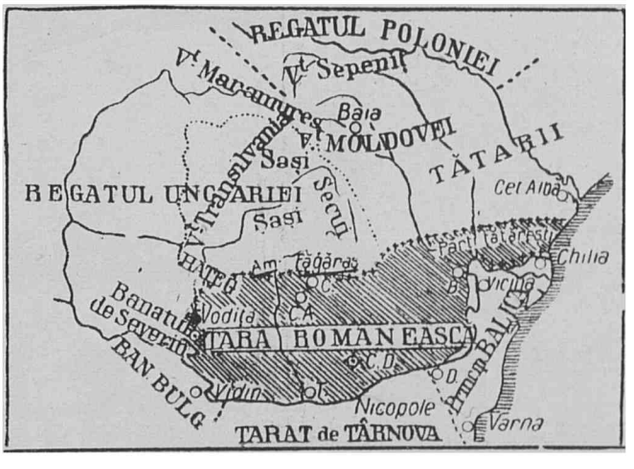

65. Limitele „Ţării Româneşti" la 1352 — când muri Basarab I.

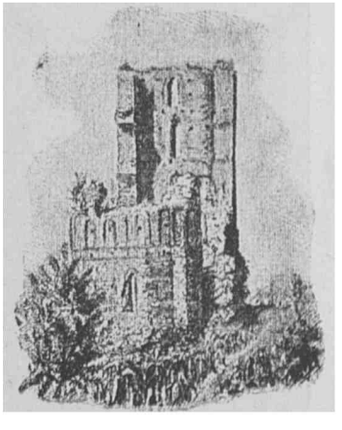

66. Ruine din Curtea de Argeş, prima capitală a Ţ. Româneşti

Intemeera domniei române.

După anul 800, Românii au scăpat şi de Avari şi de Bulgarii păgâni, dar în locul lor năvălesc Ungurii, Pecenegii, Cumanii şi Tătarii, puhoae de popoare sălbatice din Asia. Loviţi din toate părţile şi fără încetare, Românii n'au putut forma un stat timp de vreo mie de ani. Dar nici barbarii n'au isbutit a face stat aşezat, până ce Ştefan cel Sfânt a creştinat pe Unguri (1000) şi a pus bazele regatului Ungariei. Mulţi voevozi căzură în luptă cu el şi cu urmaşii săi, pentru a nu cădea sub jugul unguresc. Tot după lupte cu Ungarii şi cu Tătarii a isbutit, peste vreo 300 de ani, Basarab din Argeş, să întemeeze prima domnie română.

www.dacoromanica.ro

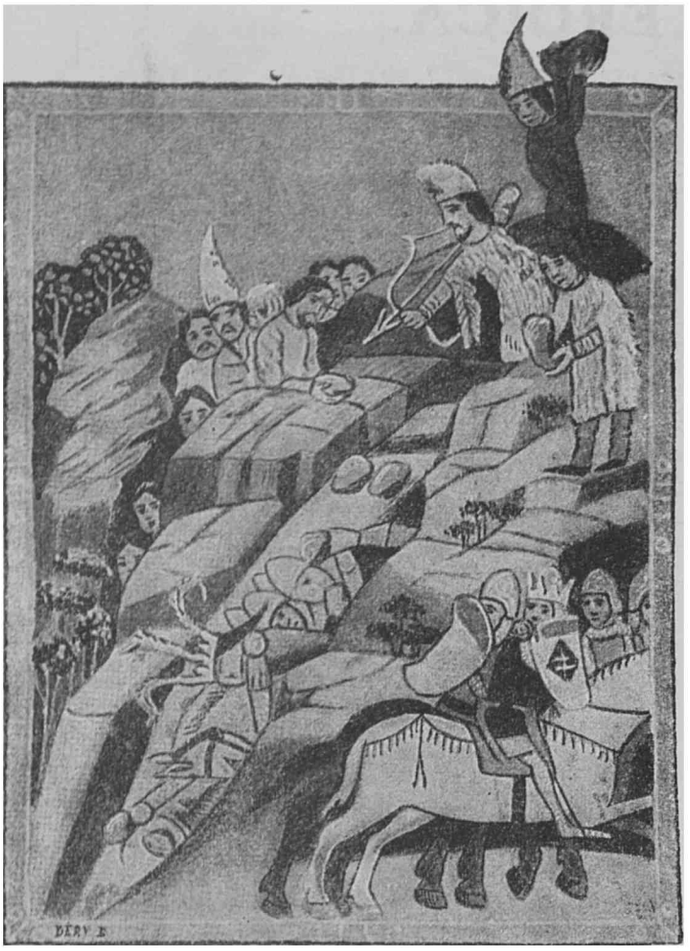

Una din bătăliile în munţi dela 1330 între Carol Robert şi Basarab, domnul Ţarii Româneşti.
(Aflata în Cornicon pictum o veche cronica ungureasca A. R.

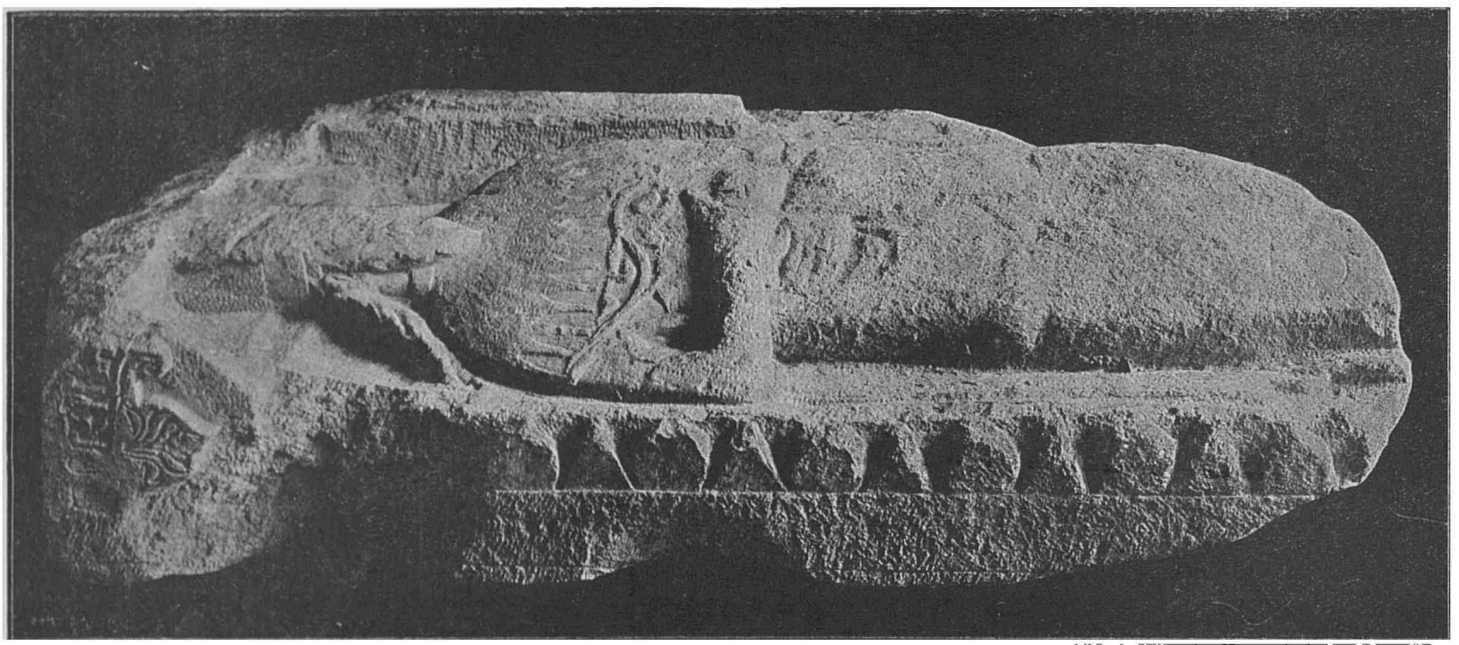

(.) Piatra de pe mormantul lui Negru Vodă cum i-a zis poporul lui Basarab I, aflata în Biserica domneasca dela Curtea de Argeş. A.R.

Unguri ne-au răpit Banatul, Crisana şi Ardealul între anii 1000 şi 1100, după lupte grele cu ai noştri. Pe la 1300 voiau să treaca şi munţii Carpaţi dar biruinţa dela 1330 ne-a mântuit ţara dintre munţi şi Dunare cuiropirea ungurească. Este războiul pentru independenţa — al Munteniei — şi prima isbânda mare a neamului nostru.

www.dacoromanica.ro

70. Nicolae Alexandru Basarab (CMI.)
Domn: 1352 1364. Portret la M-rea Câmpulung, de pe timpul lui Matei Basarab care a restaurat-o

Fiul şi urmaşul lui Basarab, care luptase alături de tatăl său este cel care a organizat biserica română aducând un mitropolit la Curtea de Argeş şi zidind cetăţi şi oraşe Nicolae Alexandru Voevod luase parte la războiul din 1330 dar peste 20 de ani, asociat la Domnie, face pace cu regele ungur Ludovic şi împreună au alungat pe Tătari din Moldova. El ocupa *partea de Sud* a ţarii, care s'a zis BASARABIA, după numele tatălui său.

Mormântul lui e în Biserica mânăstirii dela Câmpulung.

www.dacoromanica.ro

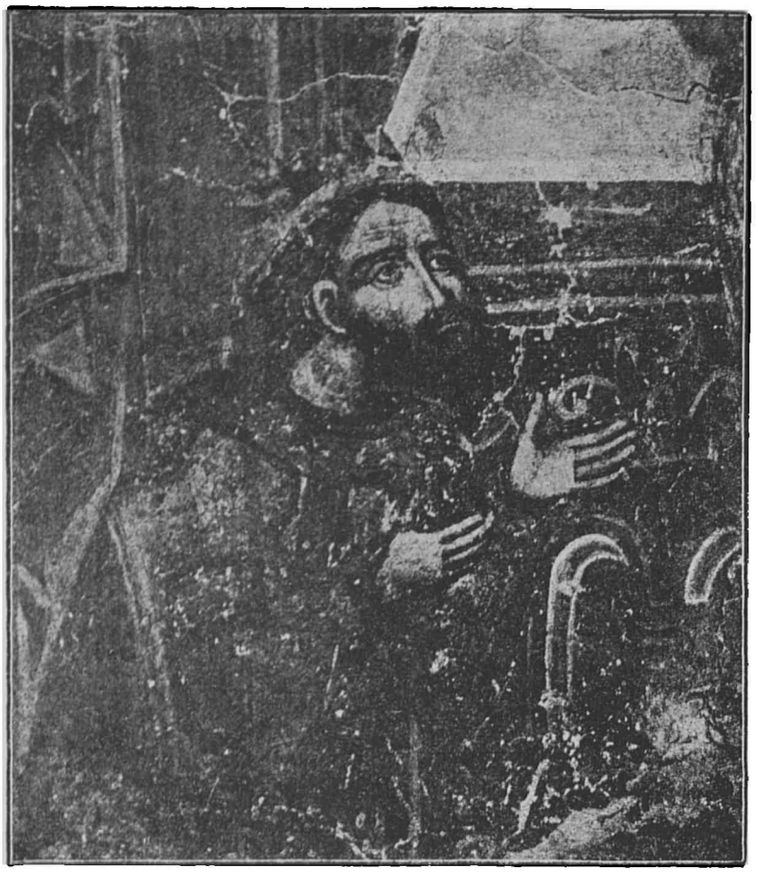

71 Radu, fiul lui Alexandru, pios ctitor de mânăstiri la Tismana şi Cozia portret la Biserica domnească din Argeş unde a terminat pictura (CMI cl V. Drăghiceanu).

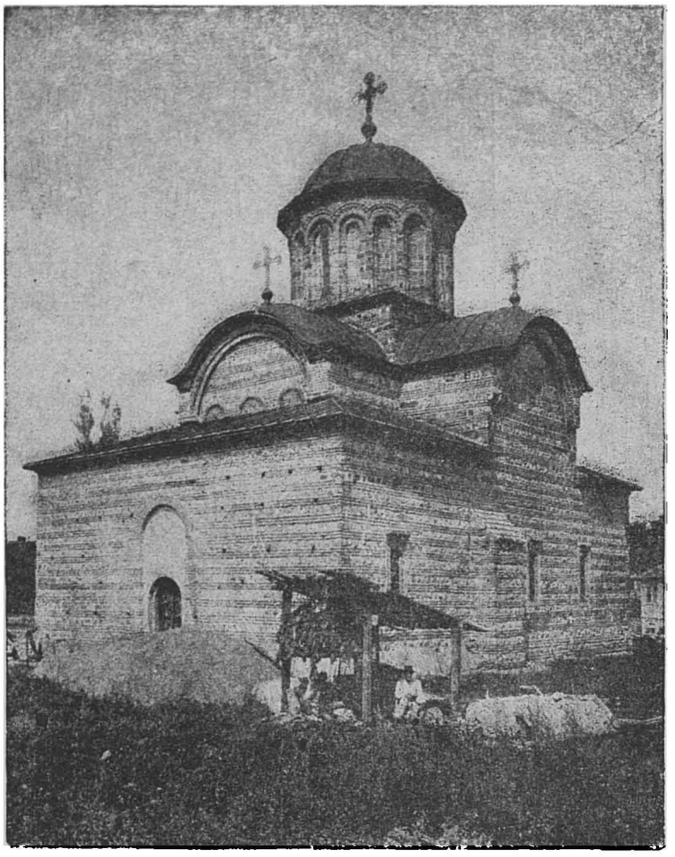

72. Bis. Domnească adică a curţii domneşti, din Argeş cu cele mai vechi morminte româneşti întemeiată de Basarab (CMI cl. V. Drăg.)

3. Radu I Basarab, frescă la Câmpulung. (CMI cl. V Drăg.)

74. Sf. Nicodim întemietorul vieţii călugăreşti la noi adus în ţară de Vlaicu Vodă. (X) Pictură la Ţisman

76 77 Luptători români dela 1330.

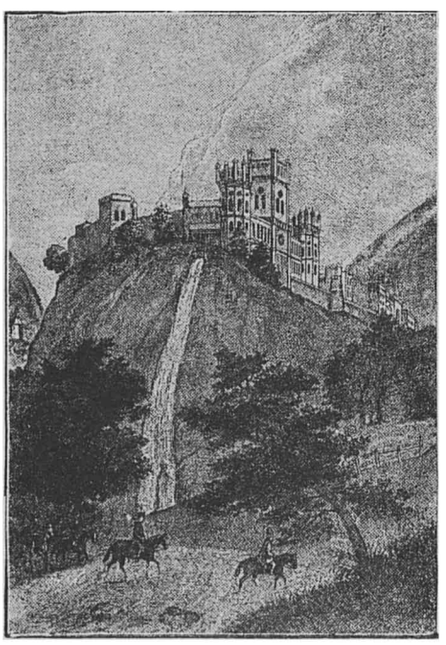

75. Mân. Tismana una din cele mai vechi m-ri ale Ţării. (X)

Domnii Ţ. Româneşti dela întemeere până la Mircea:

Basarab I 1310—1352
Nic. Alexandru 1352—1364
Vlaicu Vodă 1364—1374
Radu Vodă Negru) —1384
Dan I 1384—1386.

www.dacoromanica.ro

78. Mircea I. „cel Bătrân" (1386—1418) ctitor al Coziei împreună cu fiul sau Mihail V-vod (1418—20) Ac. R.

80. Mircea. Desemn din Iorga, Hist des Roumains

81. Monete dela Mircea I. Inscripţia e în limba slavonă.

82. Impăratul Sigismund, aliatul lui Mircea.

79. Baiazid măcelărind pe prizonierii francezi, după bătălia dela Nicopole 1396.

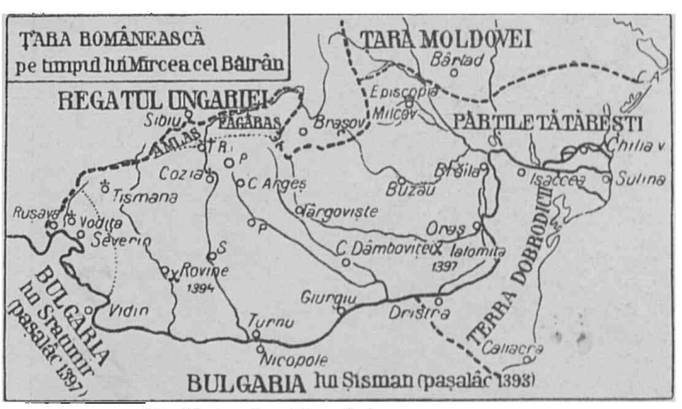

83. Hotarele stăpânirii lui Mircea I.

MIRCEA cel BĂTRÂN era „cel mai viteaz şi cel mai ager" dintre principii Europei creştine în timpul când năvăliră Turcii la Dunăre. El îi ţine în loc timp de 30 de ani (bătăliile dela Cosova, Rovine, Argeş, Turnu, Nicopale, Ialomiţa etc., dar pierdu în ultimii ani Dobrogea, robită de Turci.

www.dacoromanica.ro

1. M-rea Cozia zidită de Mircea, refacuta de Brâncoveanu. (CMI, I, 92 după pictura lui Preziozi în sec. XIX.

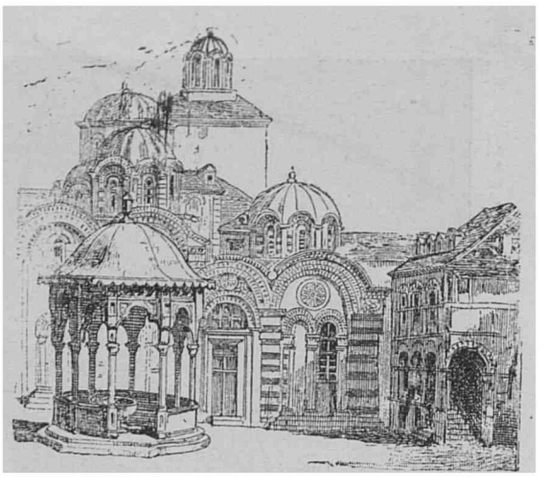

86. M-rea din sf. Munte (Chilandar) stil bizantin, luat ca model de construcţie la noi.

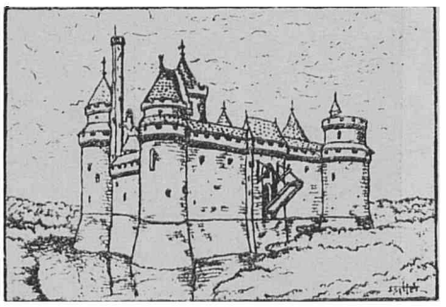

87. Cetate feudală din Apus.

Mircea zidi şi el cetaţi la Giurgiu, şi'n alte locuri, la fel cu acestea. — (cele mai vechi au fost Severin şi Turnu).

85. Pecetea lui Mircea pe ceară roşie, care se atârna de scrisorile şi decretele domneşti hrisoave).

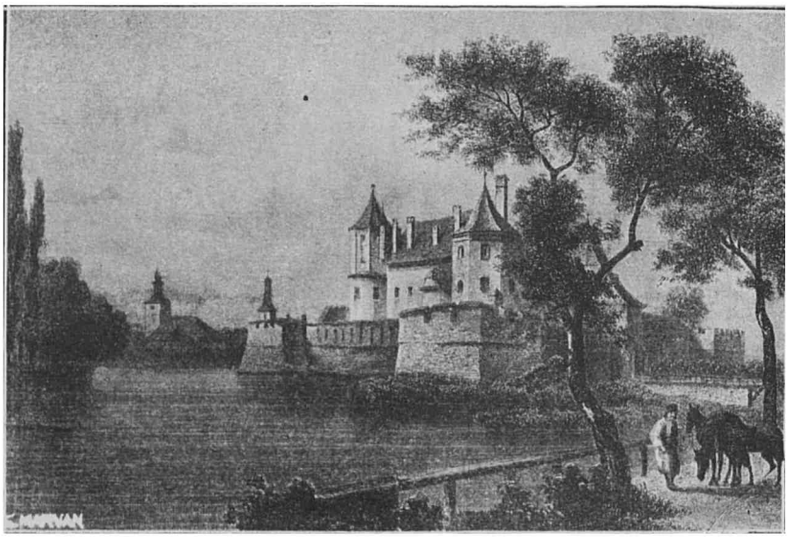

88. Cetatea Făgăraş, rezidită la 1613 de G. Bethlen. Mircea era şi *duce* de Făgăraş. (CMI fasc. 48).

www.dacoromanica.ro

89. Ioan Corvin de Huniade, figură în cronica lui Thurocz (Xen.) Prin luptele lui cu Turcii dela 1441—1458 el fu pavăza Ungariei şi Europei creştine

90. Sicriul de piatră, cu chip sculptat al lui Ioan Corvin.

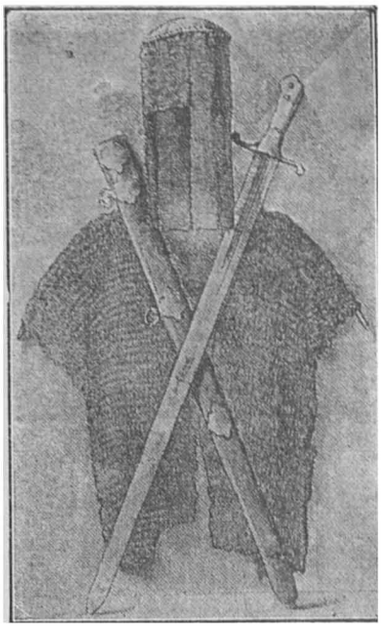

91. Panţera şi spada lui Pavel Chinezul, viteazul român din Banat

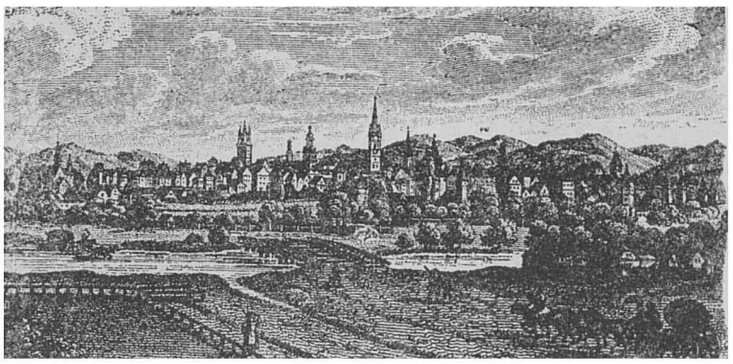

92 Sibiul înconjurat de ziduri şi turnuri. făcea negoţ cu Muntenia.

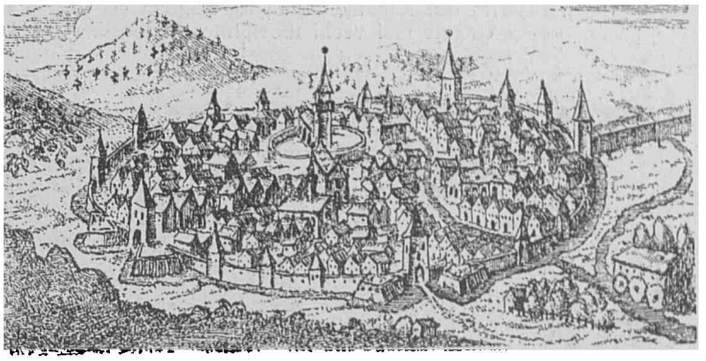

93. Cetatea Bistriţei (stampă din sec. XVI) făcea comerţ întins cu Moldova, pe timpul lui Alex. cel Bun şi până în sec 18

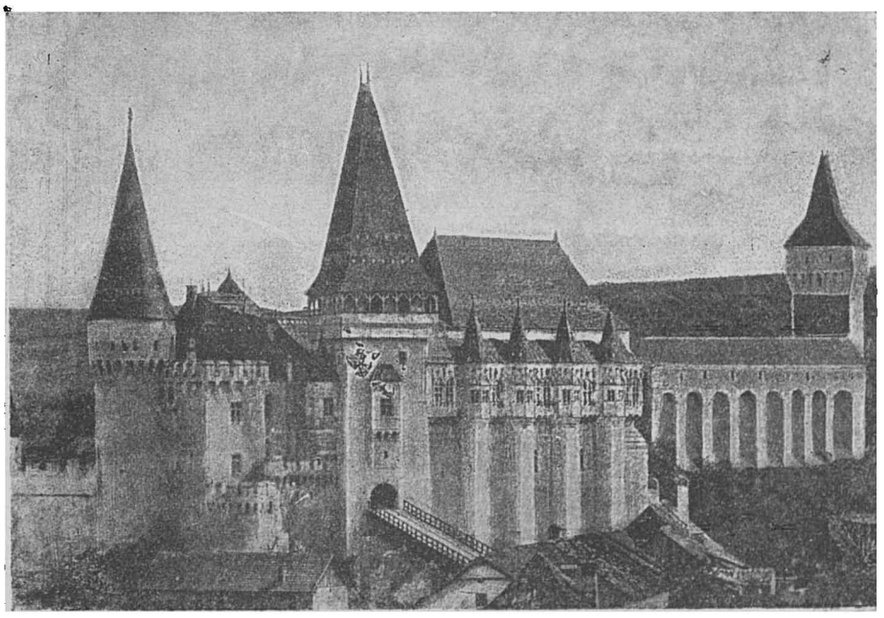

94. Castelul lui Ioan Corvin din Huniedoara (CMI, Balş).

95. Matei Corvin, regele Ungariei, de neam român (Xen.)

ARDEALUL, robit regilor Ungariei pe la 1100 d. Hr. avea carmuire distincta cu un voevod, pus de rege. La 1441 ajunge voevod românul Ioan de Huniade comite de Severin, până atunci) care fu al doilea apărător al creştinătăţii, după Mircea. — Pe când Saşii făceau să înflorească comerţul cu oraşele lor (Sibiu, Braşov, Bistriţa, Sighişoara etc.) Românii erau braţul de apărare al ţării.

www.dacoromanica.ro

INTEMEEREA MOLDOVEI: Dinastia Bogdan-Mușatinilor

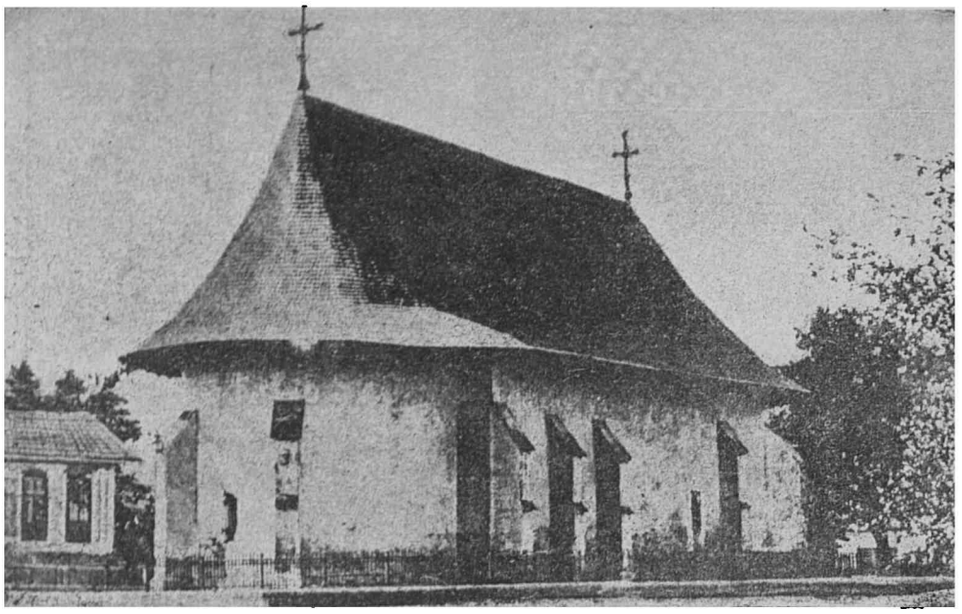

96 Biserica din Radăuți, zidita de Bogdan cel Bătrân Intemeetorul, cu cele mai vechi morminte domnești. (CMI Balș)

98. Mormantul lui Bogdan I Intemeetorul, la Radăuti (CMI. Balș).

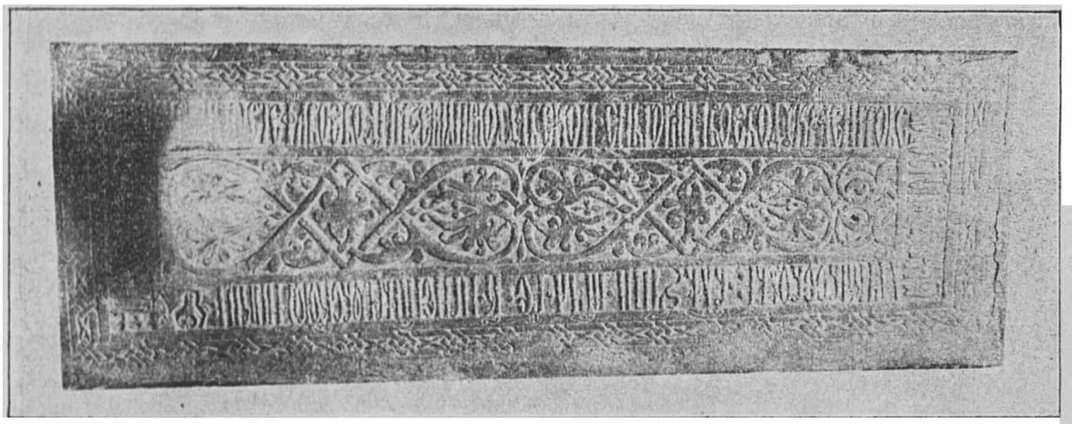

99 Mormântul lui Latcu Vodă la Rădăuți (CMI Balș).

BOGDAN, voevodul maramureșean descălecând la 1359 cu «vitejii» săi în țara bourilor, puse bazele «Țării Moldovei» al doilea stat românesc. Pietrele acestea de morminte le-a pus Ștefan cel Mare în locul celor vechi.

Urmași:

Latcu Vodă	1364—72	Roman I	1393 94
Iurg Coriat.	1372—77	Stefan I	1394 99
Petru Mușat	1377—93		

101 Pecetia orașului Baia, capitala lui Bogdan Vodă: „Sigilium Capitalis Civitatis Moldaviae, terrae Moldaviensis".

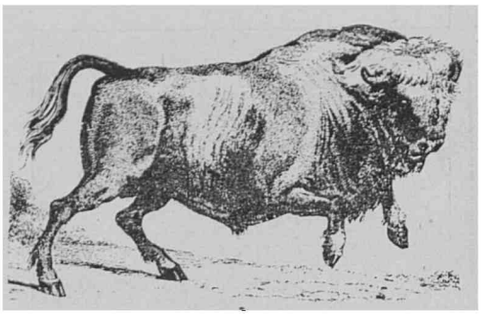

97. Bourul moldovenesc.

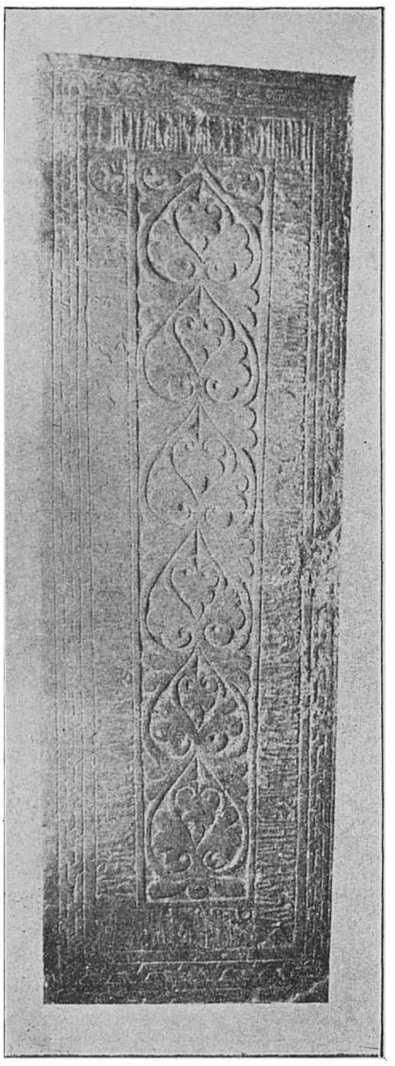

100 Mormântul lui Roman Vodă la Rădăuți (CMI. Balș).

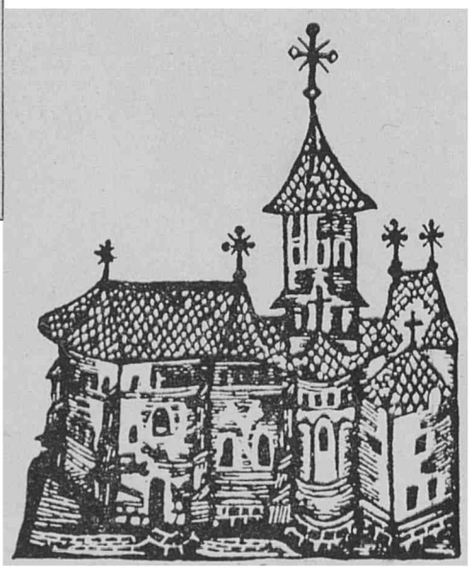

102. M-rea Neamț înt. de Petru Mușat CMI.

www.dacoromanica.ro

103. Alexandru „autocratorul" (împaratul Moldovei cu doamna sa Marina. Aceste chipuri sunt cusute în fir de un meşter al lui Alexandru pe un patrafir care s'a gasit la Moscova, luat de Ruşi de la m rea Bistriţa.

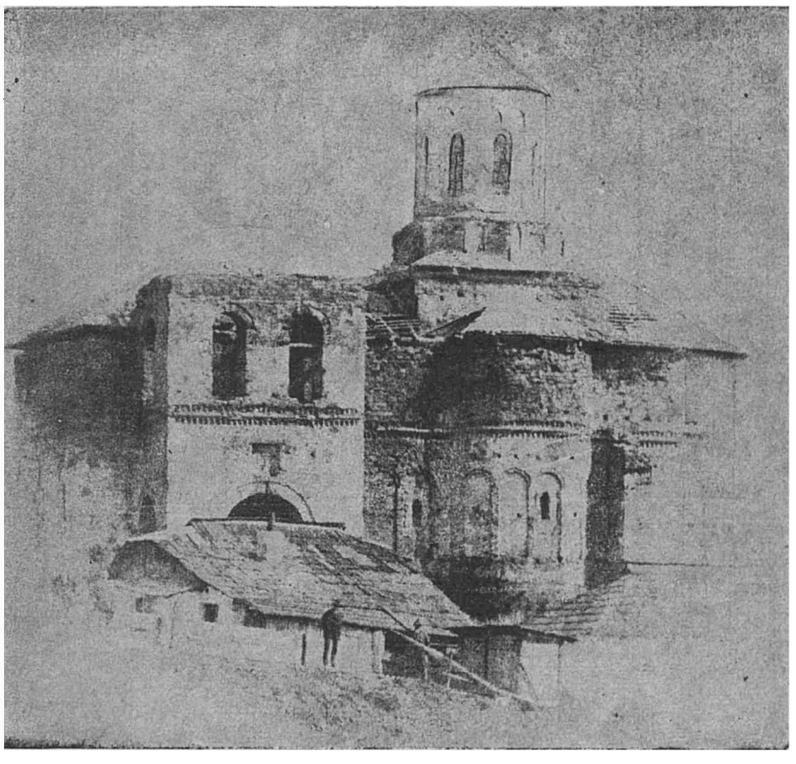

105. Prima Mitropolie a Moldovei, azi Bis. Mirauţi, (înainte de restaurare, lânga Suceava, zidită de Alex. c. Bun, refacuta de Ştefan c. M. CMI Balş).

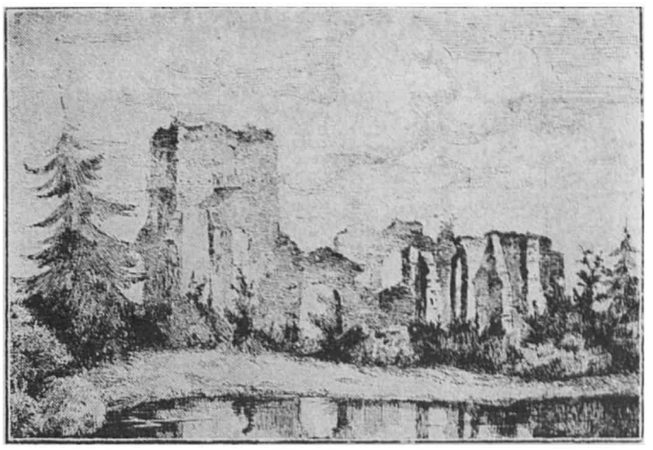

104. Ruinile Bis. catolice din Baia (Xenop II

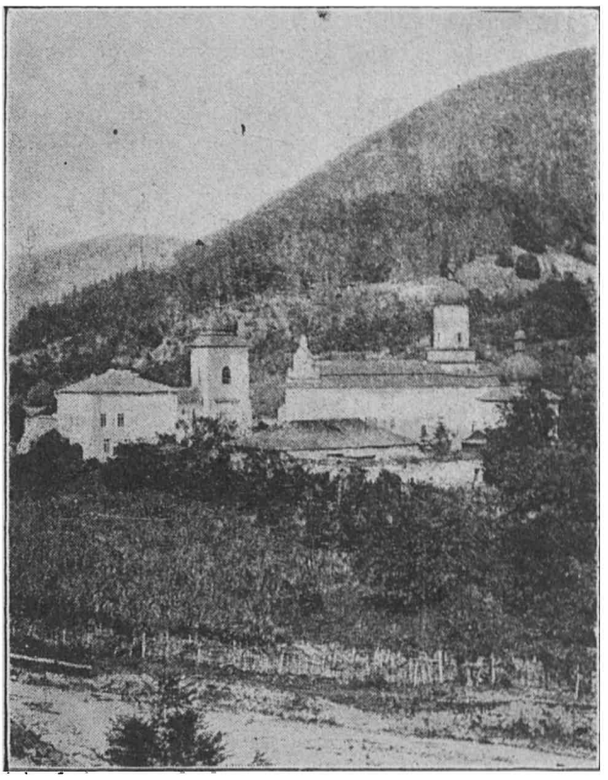

106. M-rea Bistriţa, zidita de Alex. c. Bun refacută de Al. Lăpuşneanu. Xen.

107. Margareta, doamna lui Alexandru (Xen.)

Alexandru cel Bun, 1400 1433 este al doilea întemeetor al Moldovei prin întocmirile ce i-a dat şi cârmuirea sa energică şi cuminte. Intemee Mitropolia Moldovei cu scaun la Suceava şi două episcopii, câteva m-ri, întocmi cârmuirea în ţinuturi (judeţe câştigă *Pocuţia* dela Poloni şi *Basarabia de jos* dela Munteni.

www.dacoromanica.ro

DOMNIA lui ŞTEFAN cel MARE în MOLDOVA

108 Ştefan cel Mare, chipul din Evanghelia dela M-rea Humorul. (Xen. IV)

109. Chipul lui Ştefan la M-rea Voroneţ zidită la 1488 — (CMI Balş)

110. Pecetea lui Ştefan cel Mare Xen. IV

111 Moldova lui Ştefan cel Mare cu posesiuni în Ardeal.

Ştefan cel Mare, 1457—1504, a consolidat principatul Moldovei printr'un şirag de cetăţi, ridicate sau refăcute de el şi prin oastea de 10.000 curteni şi 30.000 răzeşi, organizaţi de dânsul. A fost pavăza Moldovei şi eroul creştinătăţii prin cele 36 de războae — purtate cu toţi vecinii — protectorul ortodoxiei şi artelor prin cele peste 40 biserici şi mânăstiri ce fac fala Moldovei până astăzi.

www.dacoromanica.ro

112. Maria fiica lui Radu soţia lui Ştefan cel Mare între 1480 — 1511. (Xen. IV.

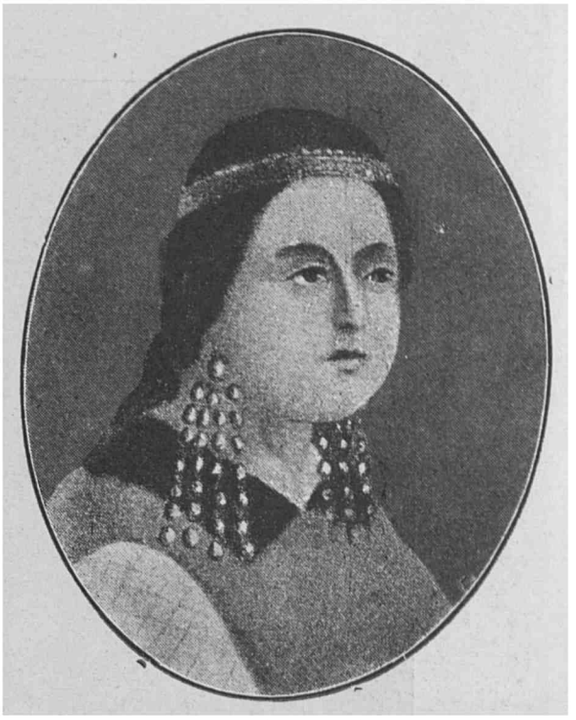

113. Elena, fiica lui Ştefan cel Mare, Xen. IV, măritată cu Ioan fiul Ţarului Ivan III.

114. Portretul lui Ştefan cel Mare pe patrafirul de la Dobrovaţ (Xen. IV.)

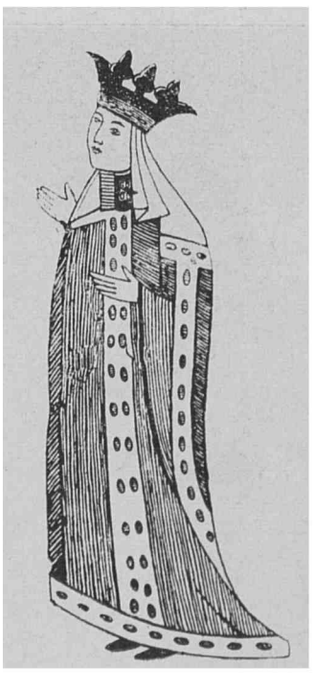

115. Maria Doamna 1480), desemn după un chip ţe sut pe o perdea dela Putna.

Chip la Sf. Nicolae domnesc Iaşi.
116. Evdochia Doamna, soţia lui Ştefan cel Mare Xen IV

Soţiile lui Ştefan

Evdochia din Chiev (fiică Elena) 1463—66.

Maria din Mangup, Comnena, 1472—1477. *Maria*, fiica lui Radu cel frumos, s'a măritat cu Ştefan în 1480 şi îi supravieţui până la 1511, având ca fiu pe Bogdan. Maria Rareş din Hârlău, mama lui Petru Rareş.

www.dacoromanica.ro

ȘTEFAN cel MARE CTITORUL MOLDOVEI
Apărătorul Europei și „Atletul lui Hristos"

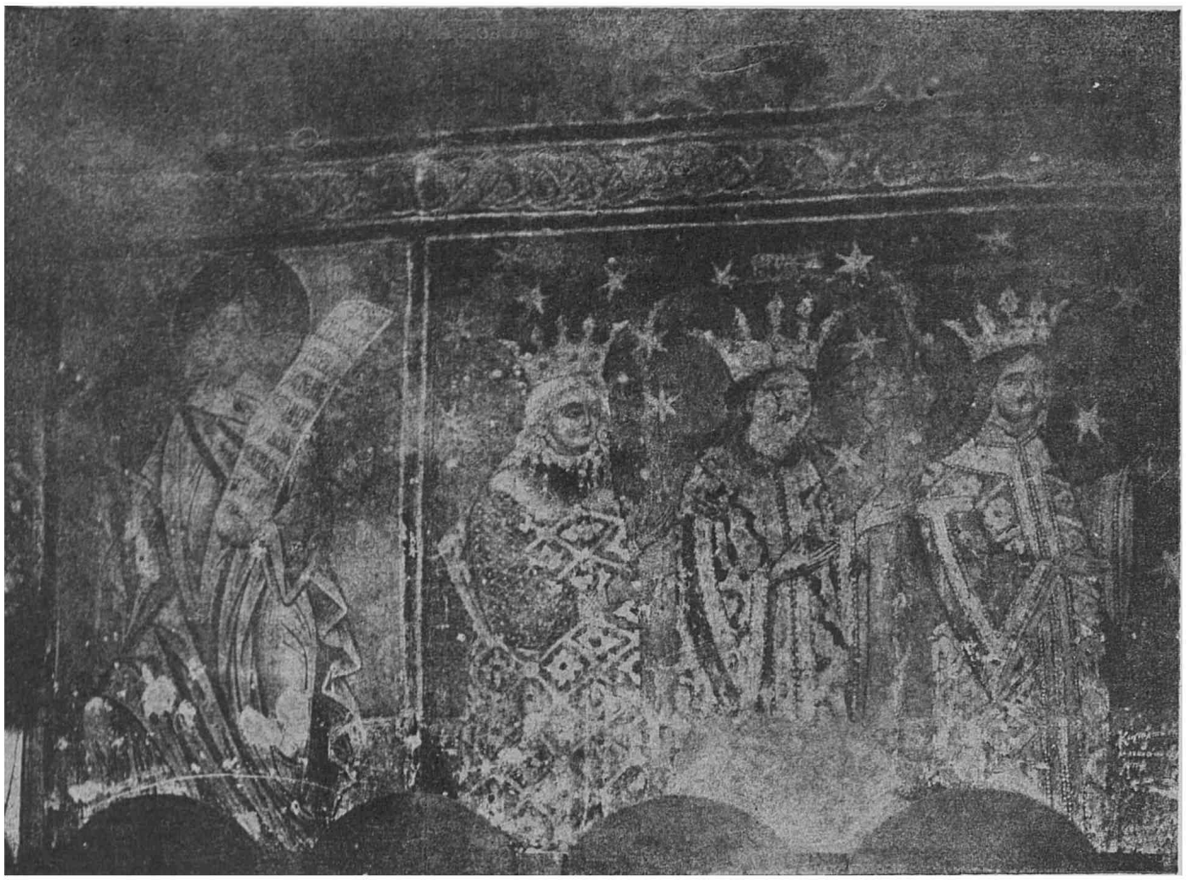

117 Familia lui Ștefan Voda la biserica Sf. Ilie lângă Suceava, zidită în 1848 CMI, Balș.

118 Ștefan cu familia el are un frumos păr blond, și mustața roșcovana, la bis. Pătrauți (CMI, Bal

www.dacoromanica.ro

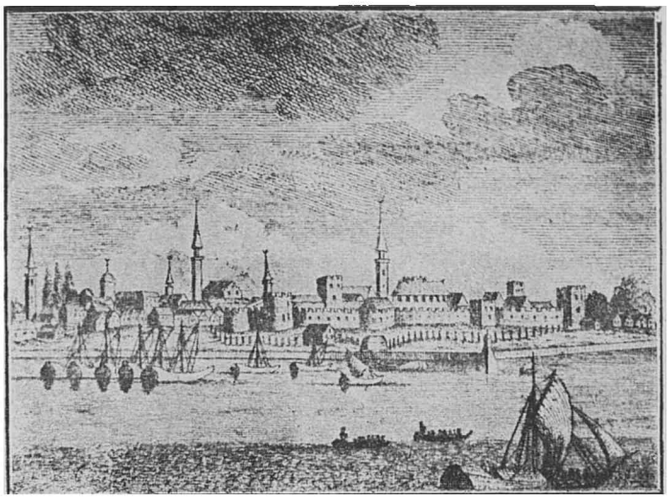

119. Chilia noua, sub Turci. Vedere pela 1780. Cucerita de Ştefan 1465 dela Munteni, pierduta 1484, la Turci.

120. M-rea Rasboeni, zidita în 1499 pe locul sângeroasei bătălii cu Turcii la 1476 unde au pierit 10.000 viteji curteni. (CMI. Balşi)

122 Clopotniţa M-rei Neamţ. Una din bisericile m-rei a zidit-o Ştefan la 1497 (CMI, Balş). Vedere de azi.

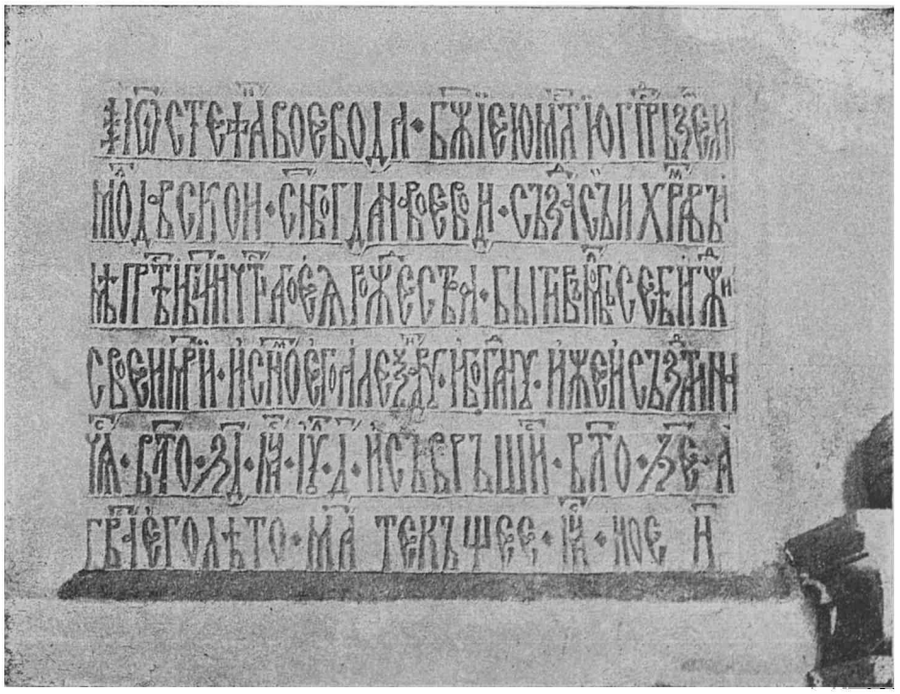

121. Pisanie în litera frumoasa a meşterilor lui Ştefan la M-rea Tazlau, zidita în 1497 CMI, Balş.

123 M-rea Putna dupa o tampa veche Era o adevărată cetate intarită cu turnuri la colţuri

www.dacoromanica.ro

124 Ştefan cu fiii Eoglan şi Petru, la Mireea Dobrovăţ zidită la 1504. pictura din 1528. (CMI, Balş).

125. Vlad Ţepeş, domnul Ţ. Românesti aliat la 1407, rival în 1462 iar aliat în 1476 (Xen IV)

126 Sultanul Mahomed II, portret de pictorul italian Giovanni Belini.

127. Laiot Vodă Basarab prieten, apoi duşman în 1474–5 (Xen. IV)

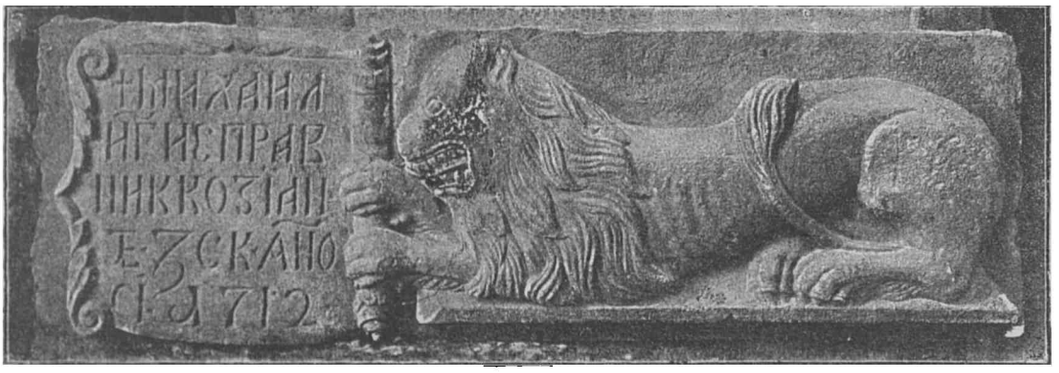

128 Postament de jeţ Biserica Sf Paraschiva, R.-Sărat, zidită de Ştefan (CMI, III).

www.dacoromanica.ro

129. Steagul lui Ştefan cel Mare, dăruit M-rei Zografu dela Sf Munte la anul 1500 cu chipul sf Gheorghe. Inscripţia în slavoneşte spune aşa: „O luptătorule şi biruitorule mare Gheorghie, în nevoi şi în nenorociri, grabnice ajutător şi cald sprijinitor, iar celor întristaţi bucurie nespusă, primeşte dela noi această rugăminte a smeritului tău rob, a d-lui Io Ştefan Vv, din mila lui D-zeu Domn al ţării Moldovei, păzeşte-l pe el neatins în lumea aceasta şi în cea de apoi, prin rugăciunile celor ce te cinstesc pe tine, ca să te preamărim în veci amin. Şi au făcut aceasta în anul 7003, al 43 an al domniei sale (A R)

www.dacoromanica.ro

130 Alt steag dăruit de Ştefan Voda M-rei Zo rafu cu chipul lui Sf Gheorghe patronul oştilor lui Ştefan (V R) Inscripţia e un simplu tropar al sfantului. Binefacerile lui Ştefan pentru aceasta m-re: un port pen tru corabii, un trapezar, odoare. Bogdan, fiul lui 1.017 zidi un turn. (I. Bogdan Au Ve. t. 21 Desb. I).

www.dacoromanica.ro

VEDEREA SUCEVEI.

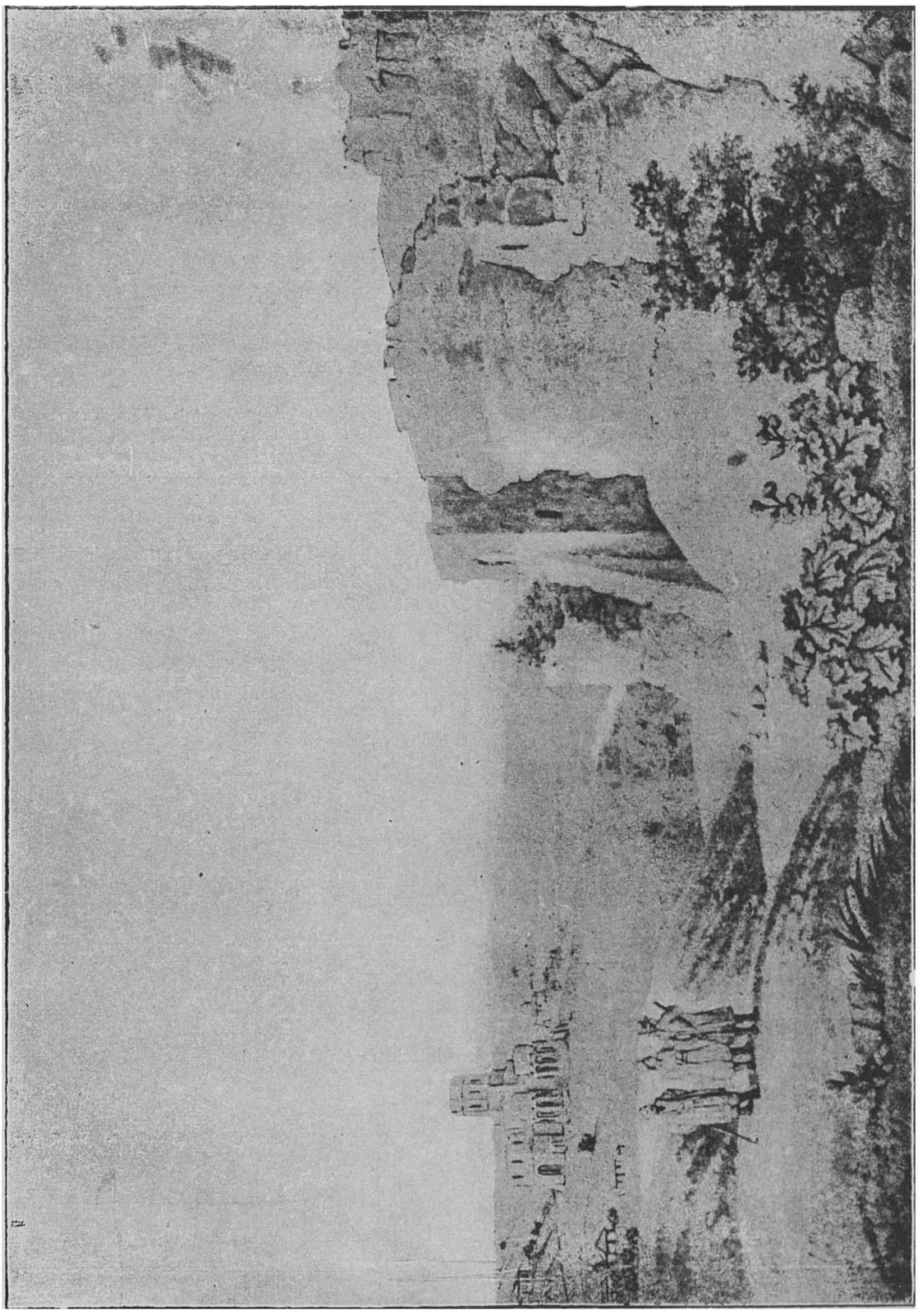

1 1 Ruinele Sucevei. C pitala Moldovei dela Petru Muşat până la Alex. Lapuşneanu. Vedere din sec. XIX, luată dinspre Sud, cu spatele la munţi şi râul Suceava în faţa. In stânga biserica Mirauţi şi marginea oraşului CML 1916, 26

www.dacoromanica.ro

132 Cetatea Sorocii pe malul Nistrului fu zidită de Ştefan ca pază contra Tătarilor. E igur că zidurile aşa cum s'a pastrat sunt de la Ştefan CMI, VII 87).

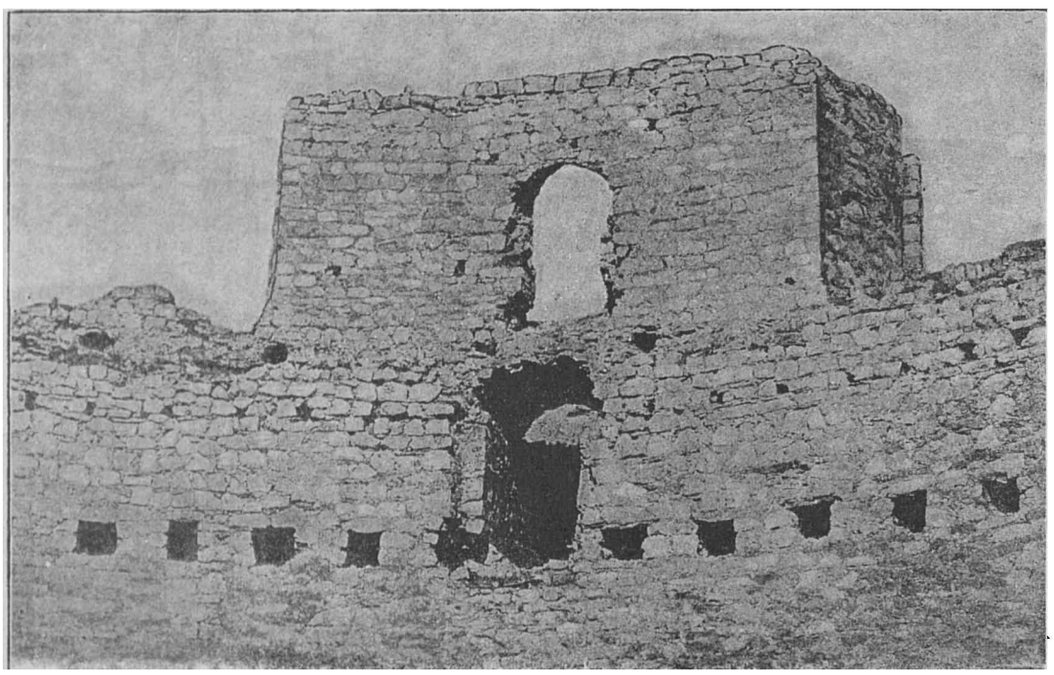

133. Cetatea Soroca, vedere interioară (CMI, VII 88)

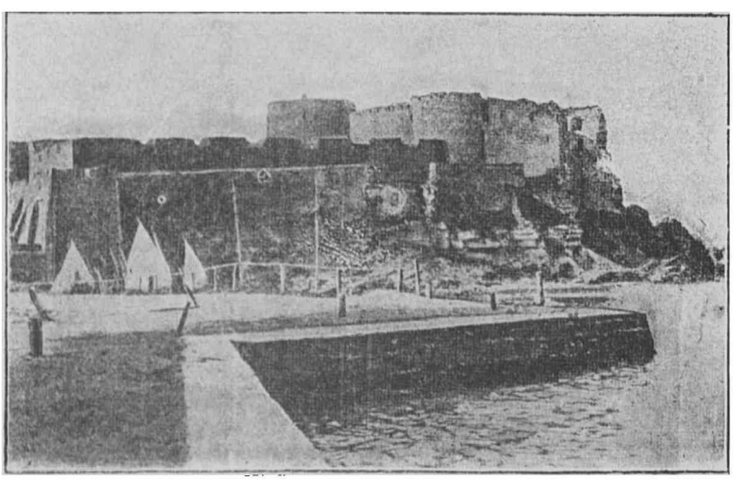

134 Cetatea Albă (CMI)

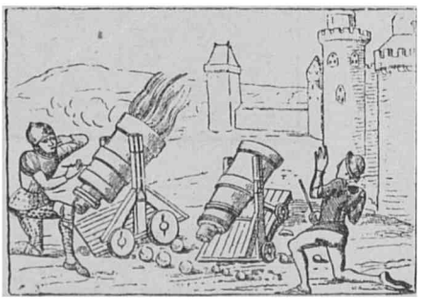

135. Bombarde, tunuri de lemn trăgând într'o cetate, (Sec. XV).

www.dacoromanica.ro

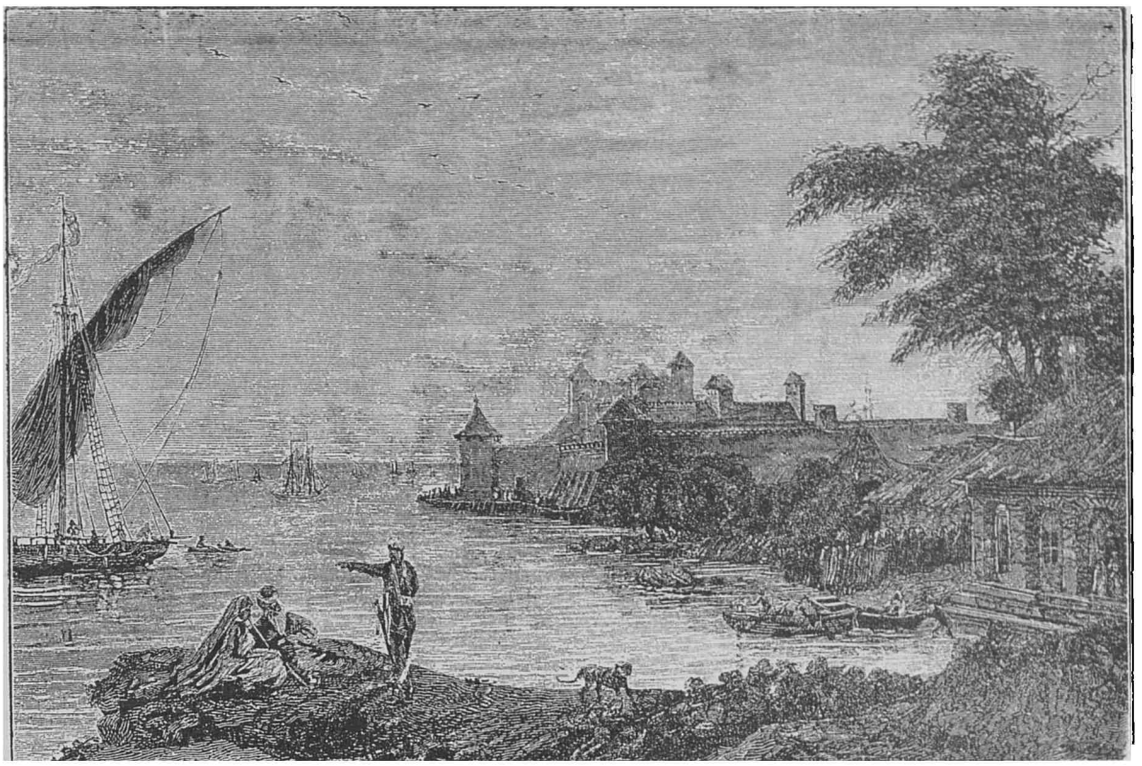

136. Cetatea Albă, vedere pe la 1790 când o ţineau Turcii. Se văd trei rânduri de cetăţi, una întralta. Prima este cea genoveza, a doua citadela adaosă de Ştefan şi a treia (curtea cea mare), făcută de Turci. (CMI.

137. Piatra pusă de Ştefan Vodă la Cetatea Albă în 1476 înoind porţile, când a fost asediată în zadar de Mahomet II (I. Bogdan, Inscripţiile dela C. Albă t. 80, A. R.

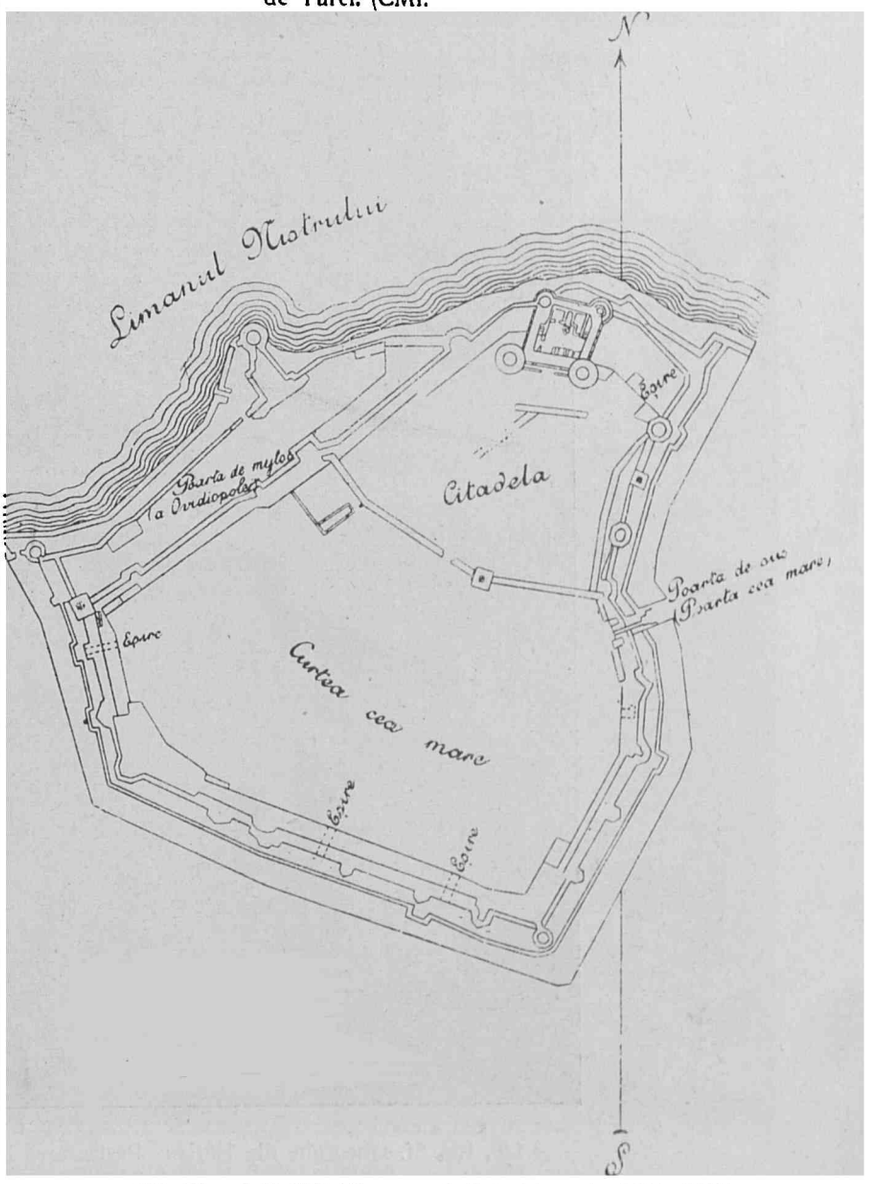

138 Planul Cetăţii Albe, pierdută la Turci în 1484. (CMI

www.dacoromanica.ro

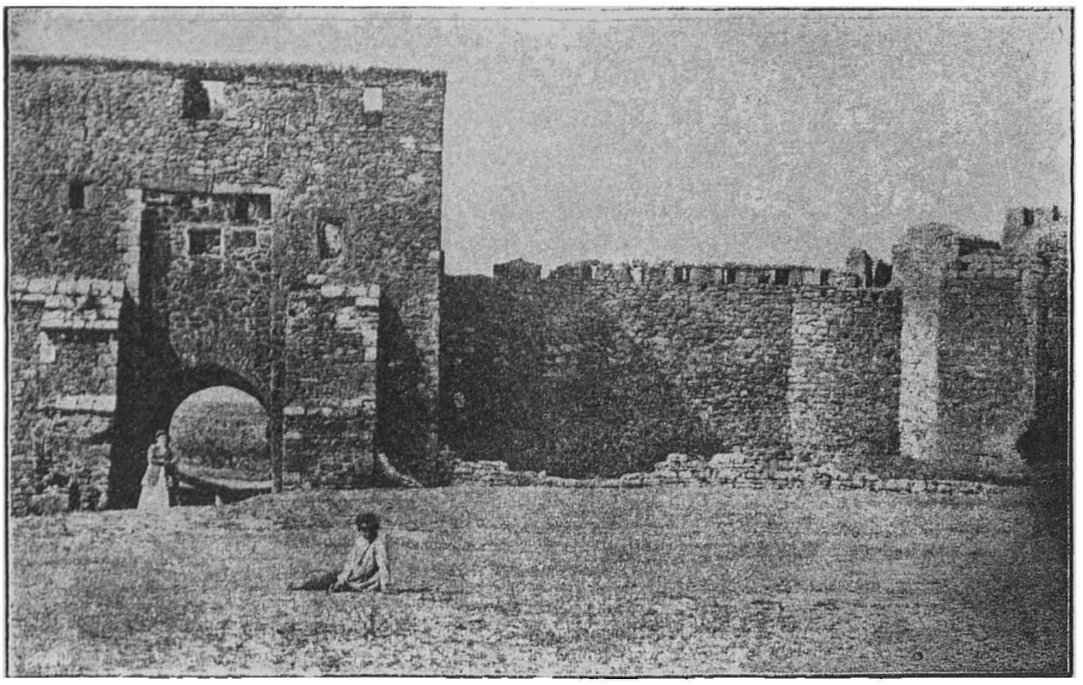

139 Poarta Cetății Albe (C. M. I.)

140. Bis. Sf. Gheorghe din Harlau. Restaurarea i-a schimbat turla și acoperișul. Zidită în 1492 lângă Curtea Domnească. C. M. I. Bals.

www.dacoromanica.ro

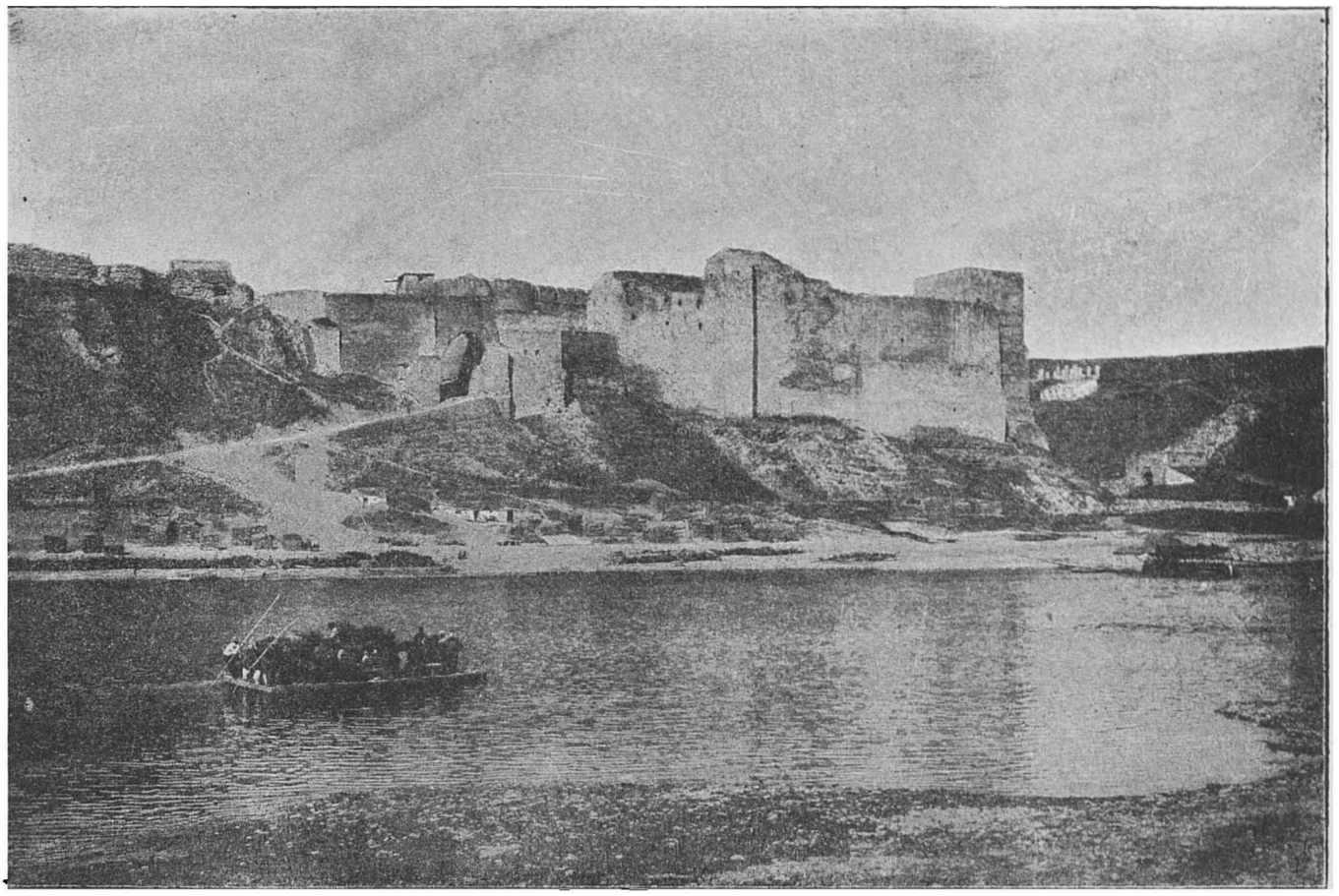

141. Cetatea Hotinului, întemeiată poate pe timpul lui Bogdan I — însă Ștefan a adăugat întăriturí. Vedere dinspre Răsărit. Așa apare celui ce sosește cu vaporașul dela Soroca (A R)

A fost continnu moldovenesc până la 1711 când îl ocupă Turcii, cu jumătate din județ, ca raia

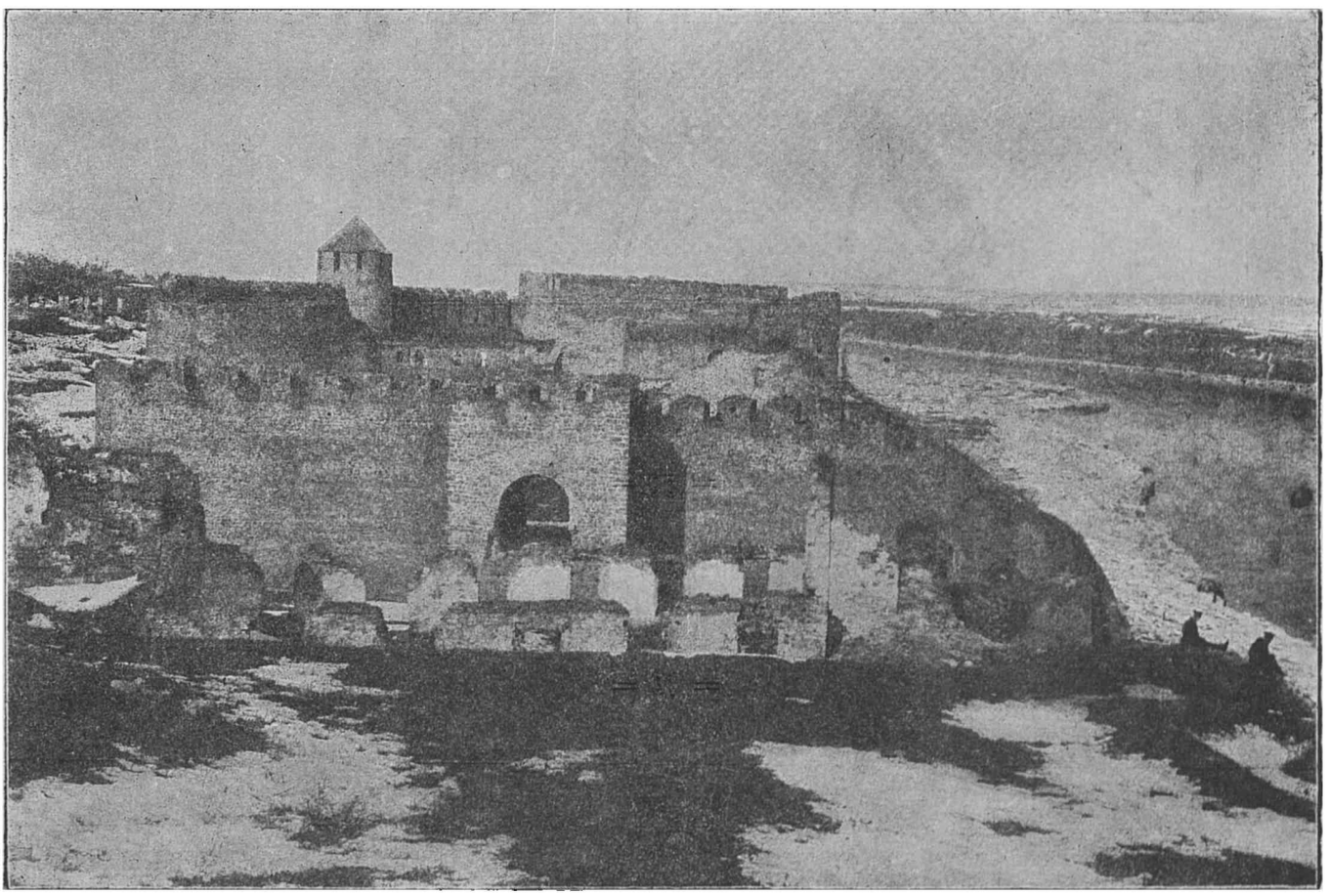

142 Hotinul Debarcând, ocolim pe la sudul cetății In fund câmpia Podoliei, în dreapta Nistrul A R

www.dacoromanica.ro

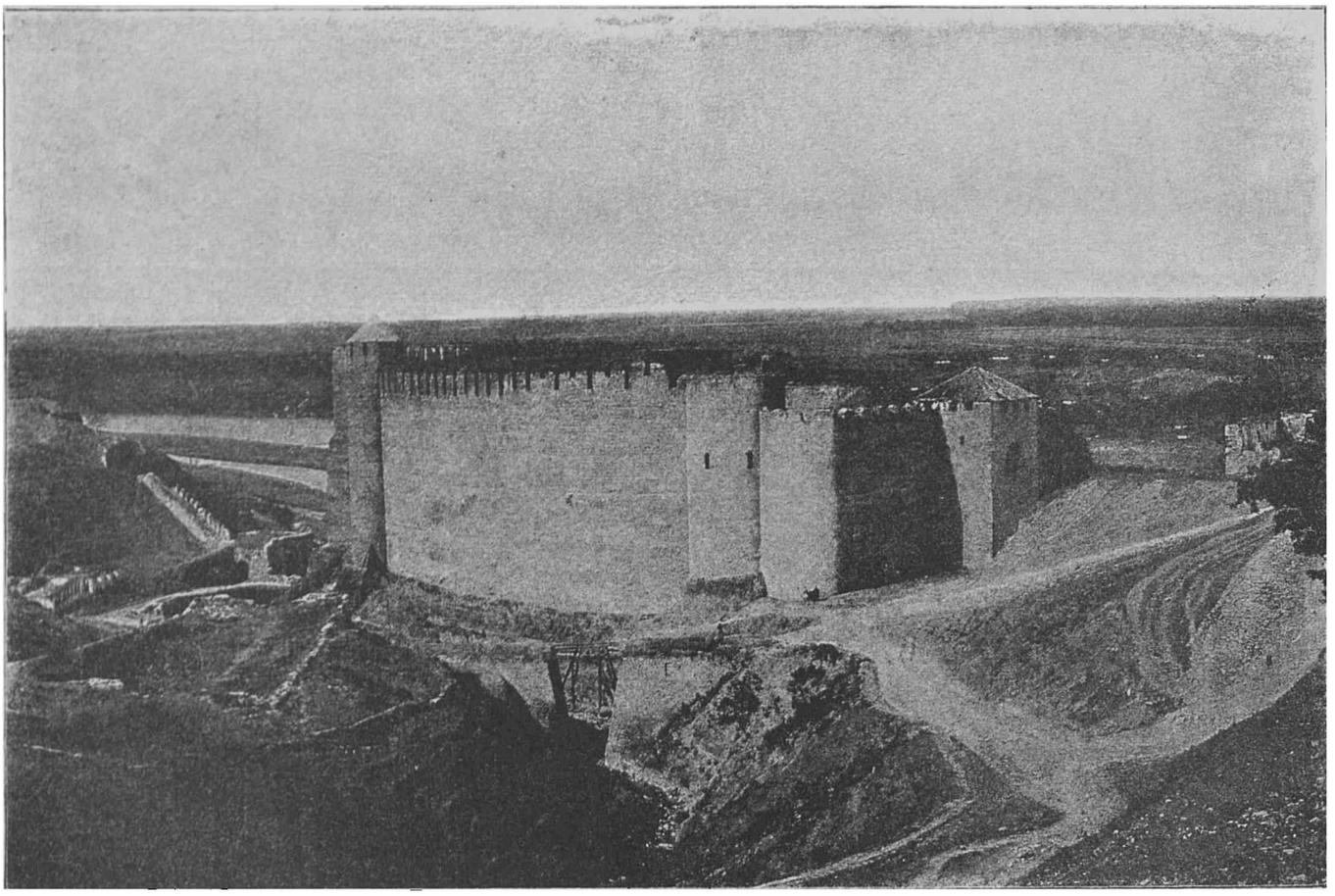

143 Hotinul, vedere dinspre Sud-Vest; în fund tot câmpia Podoliei, cu căsuţele satului Braga. (A. R).

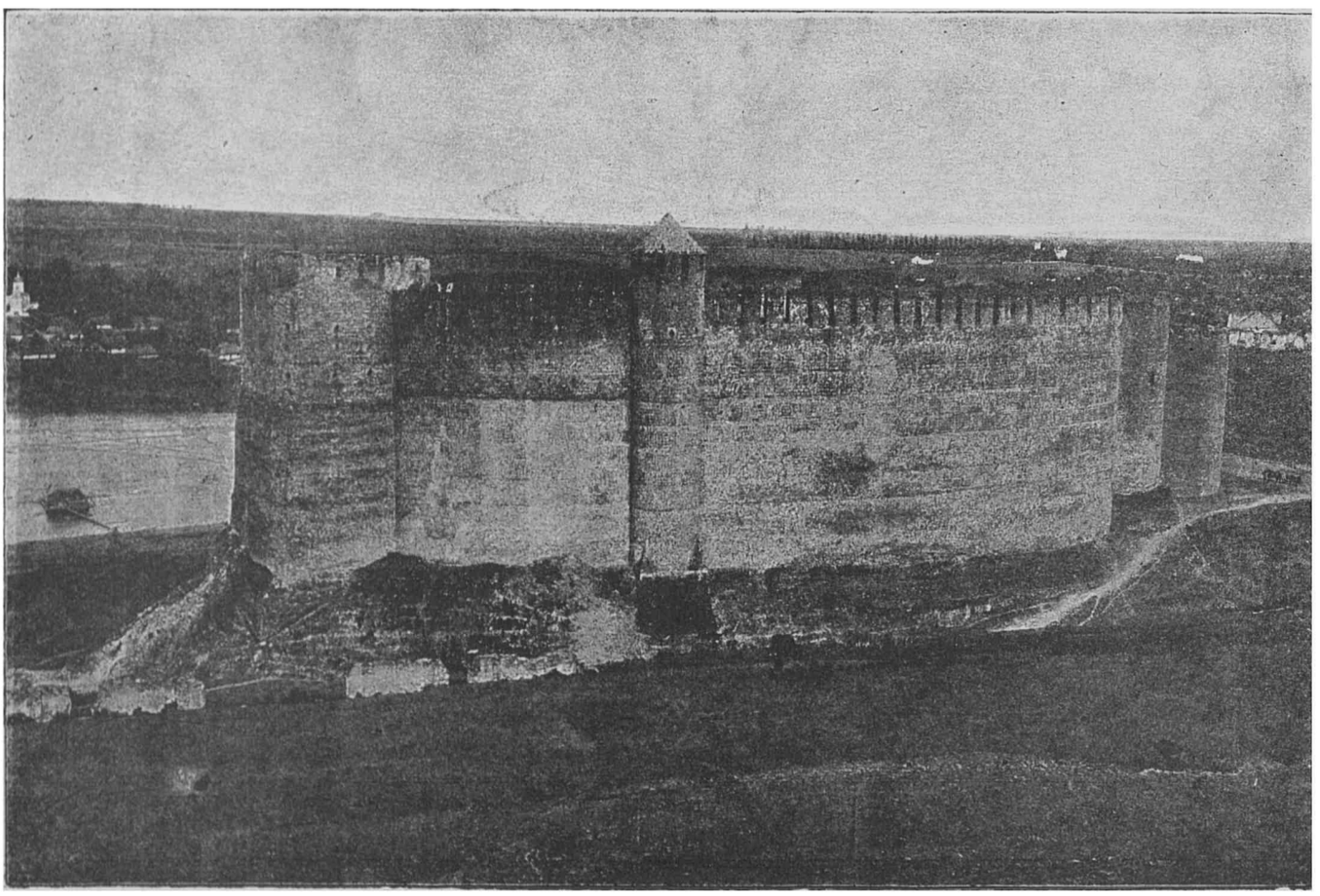

144. Hotinul, văzut dinspre Apus. L'am ocolit aproape complet, turnuleţul ţuguiat era în stânga (la nr. 143) acum e drept în faţă şi am atins Nistrul la capătul din sus al cetăţii (A. R.)

www.dacoromanica.ro

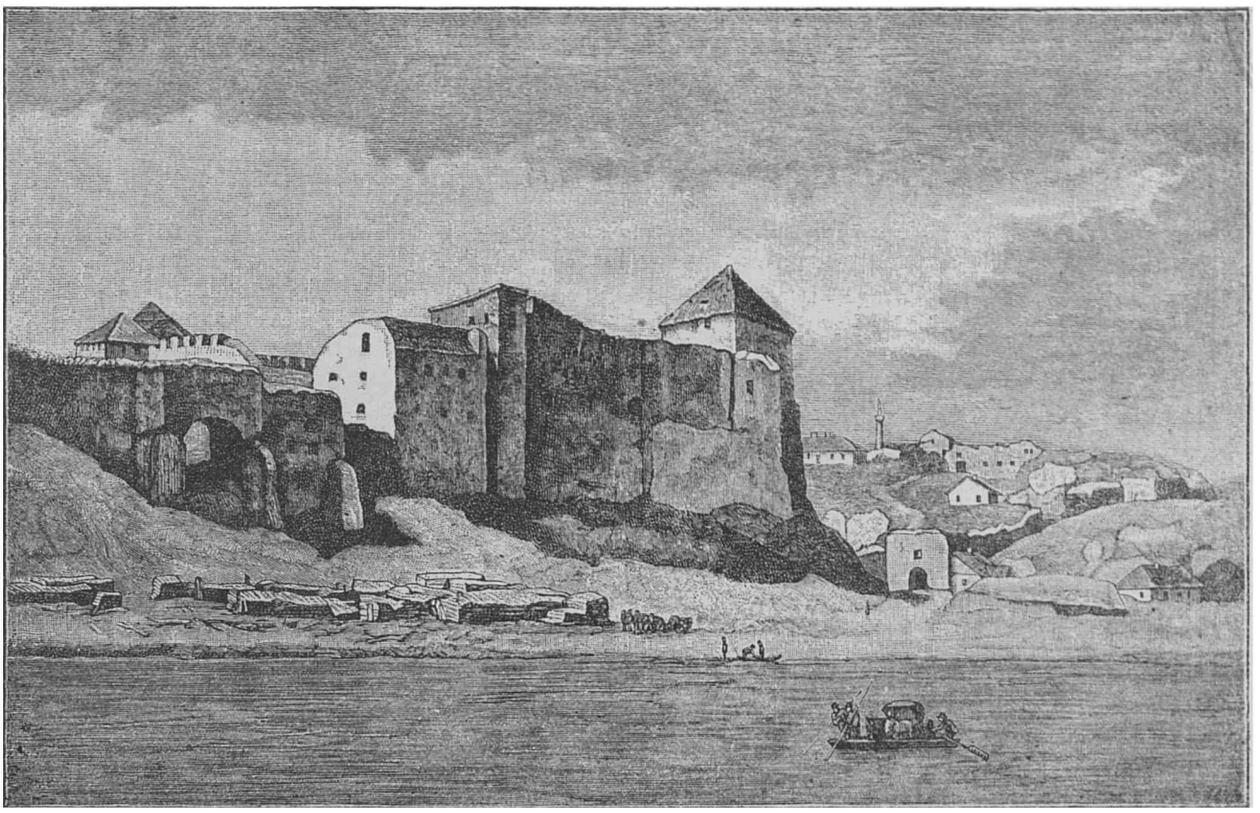

145. Aceiaşi vedere a Hotinului ca la nr. 141, după o stampa mai veche. Se vede şi târgul (A. R

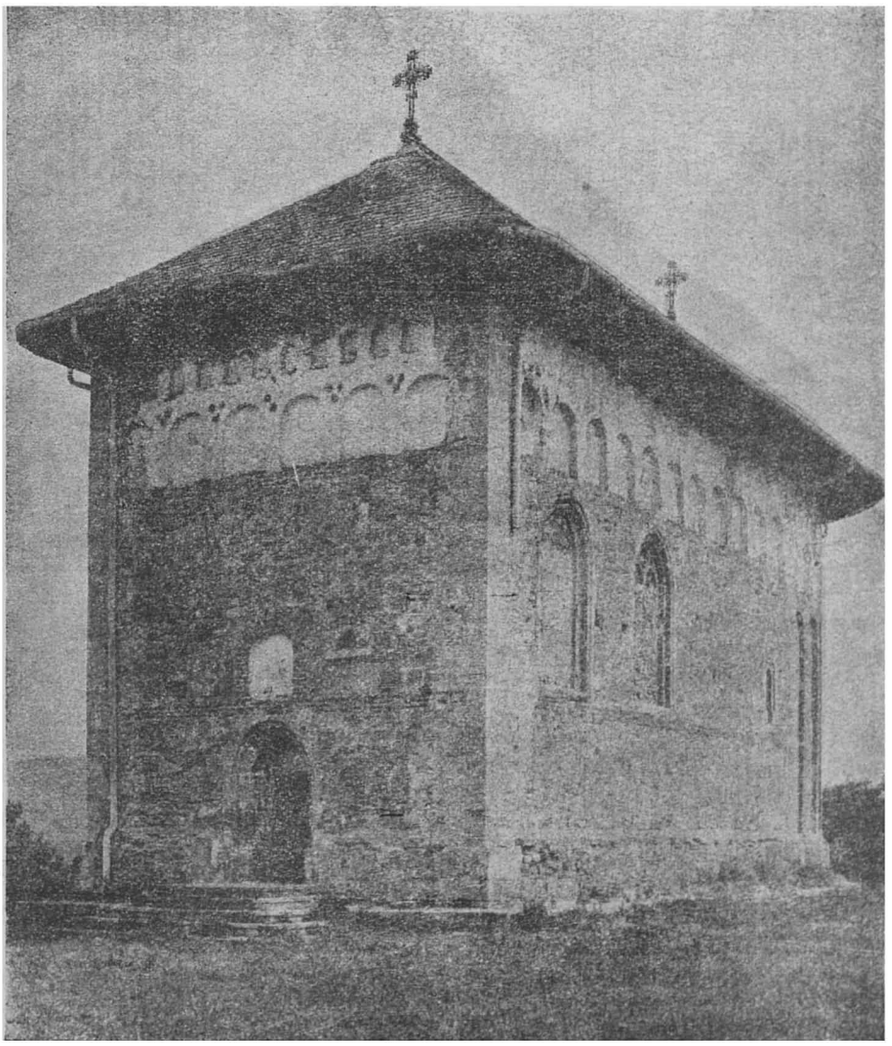

146 Biserica din Borzeşti, zidită de Ştefan Vodă cel Sfânt la 1493 4. în satul său de naştere CMI B 4)

www.dacoromanica.ro

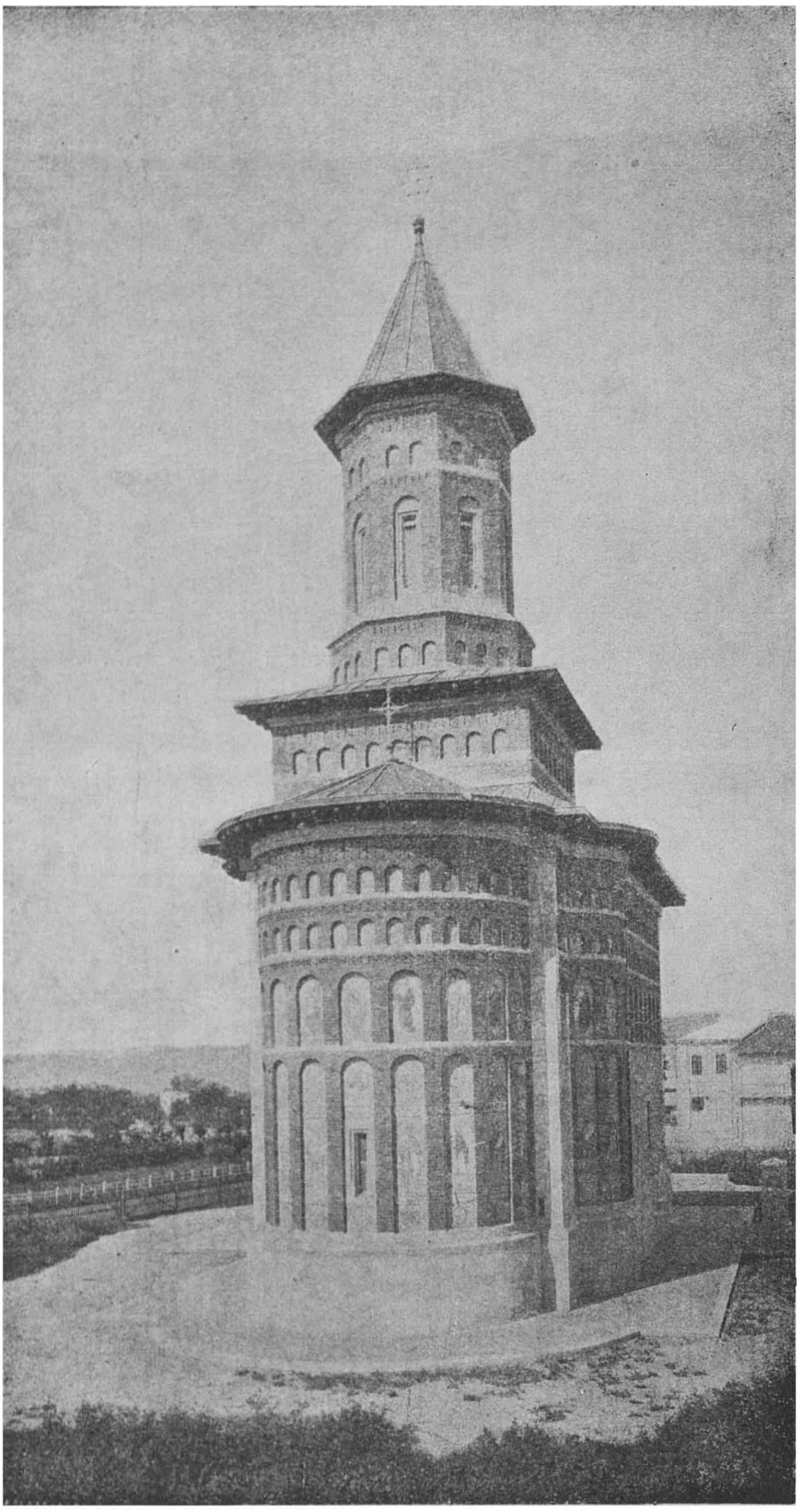

147. Sf. Nicolae Domnesc din Iaşi, zidit între 1491—3, lângă curţile domneşti. (CMI Balş)

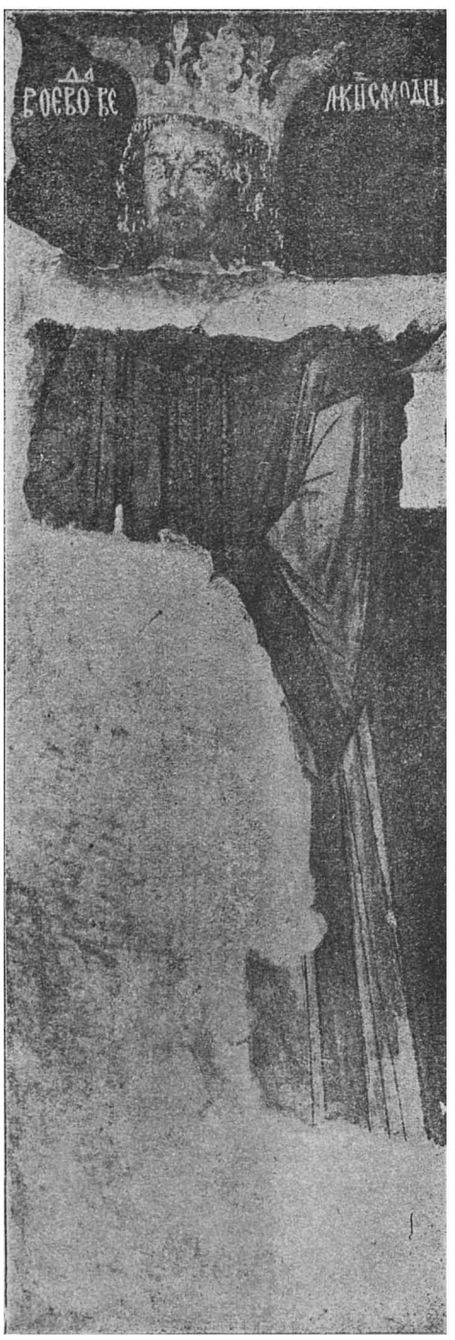

148. Ştefan cel Mare la Sf Niculae, Iaşi. Are titlul: „Velikıi Samodârjeţ“ adică mare autocrat, stăpânitor (CMI, V, 131)

www.dacoromanica.ro

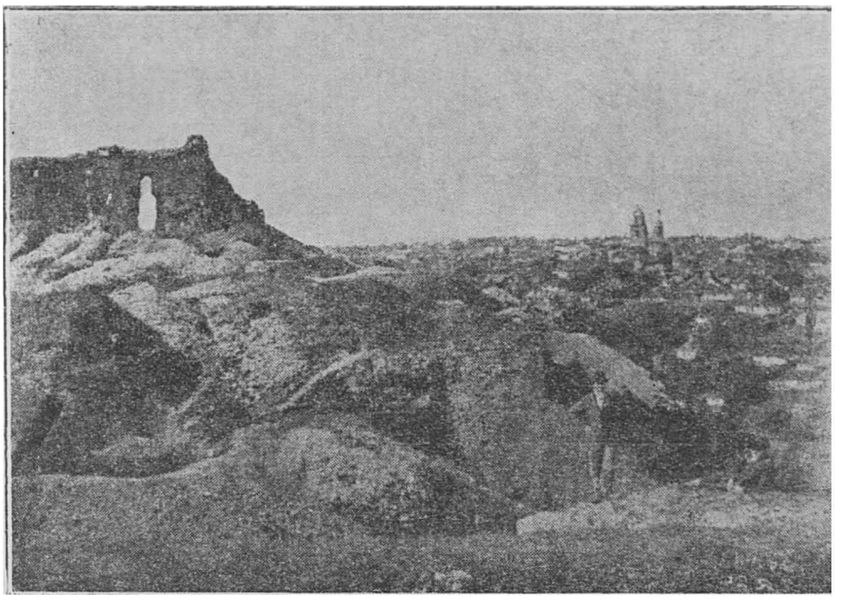

149. Suceava cu ruinele cetaţii (X II). Vedere luata dinspre Nord Est

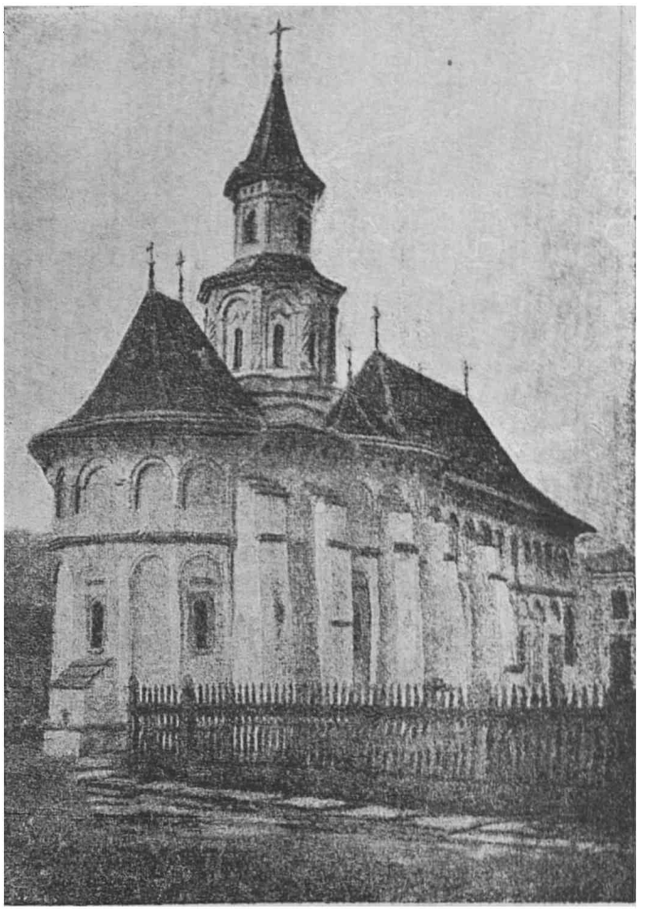

152. M-rea P tna, zidită la 1466 70 (CMI Balş).

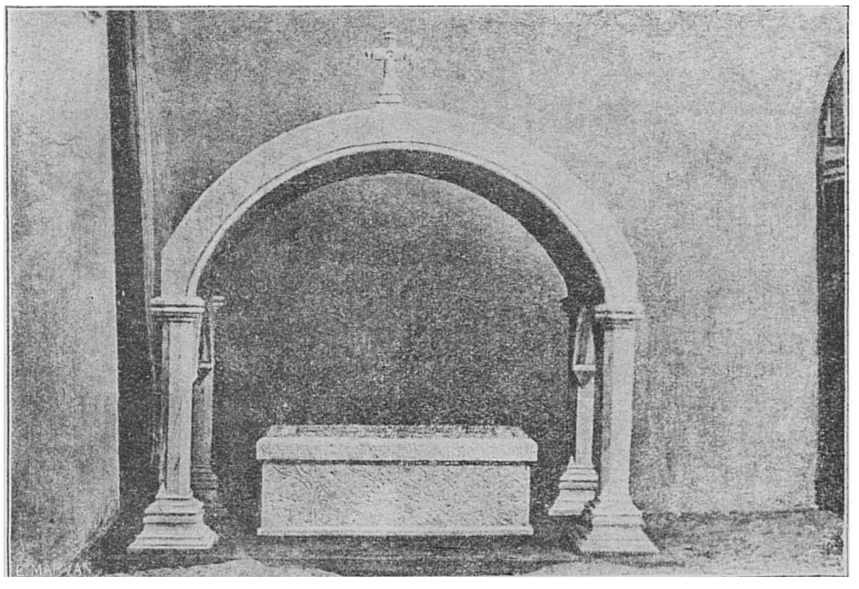

1.0. Mormântul unde zace „Sfântul Ştefan Voda" la m-rea Putna A murit la 2 lulie 1504. (CMI Balş)

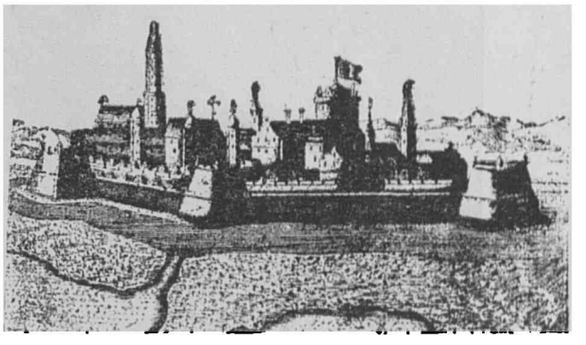

158. Cetatea Iaşi după o stampa veche probabil din imaginaţia unui desenator.

151. Piatra mormântului lui Ştefan c. M dela (Putna (CMI Balş

Pisania: „Binecinstitorul domn Io Ştefan Voe vod cu mila lui Dumnezeu Domn Ţării Moldo vei, fiul lui Bogdan Vv. ctitor şi întemeietor al acestei m-ri, el însuşi aici zace".

www.dacoromanica.ro

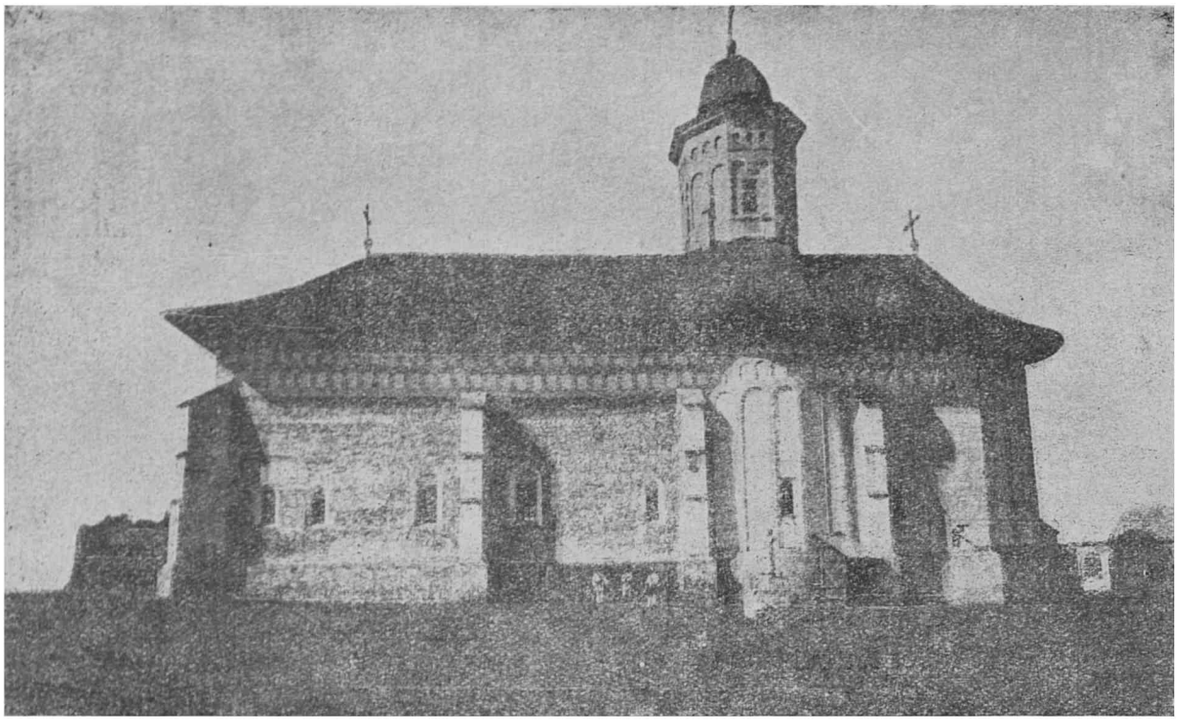

154 Sf. Gheorghe din Succava, zidit de Bogdan cel Orb şi Ştefăniţă, pentru Mitropolie. (C. M. I. Balş).

155 Biserica din Bălineşti, zidită de Tăutul Logofăt (1499 se zice, din banii birului turcesc. (CMI)

166 Piatra de mormant a lui Ştefăniţă Vodă la Putna (CMI, Balş)

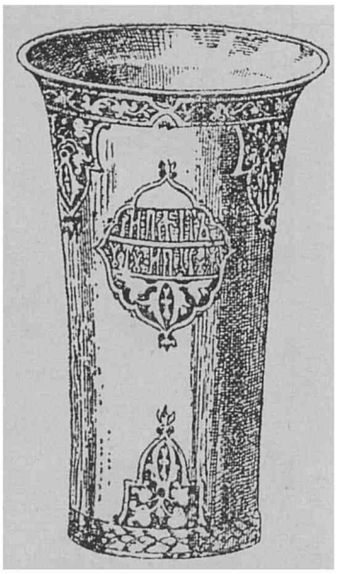

157. Cupa de argint a logofătului Tăutu dela 1600. (cl. Arhive)

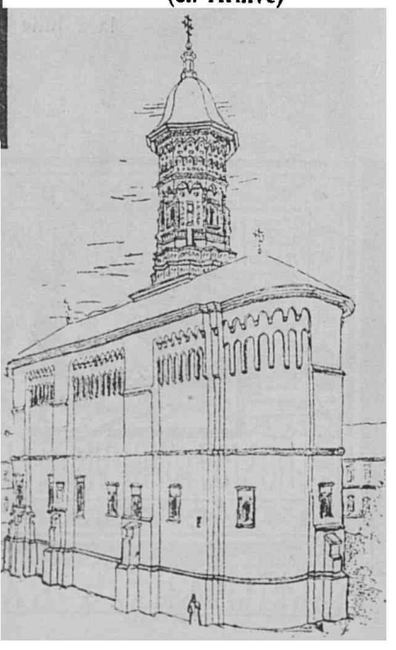

158. M-rea Dragomirna zidită de Mitropolitul Anastasie Crimca la înc. sec. 17.)

www.dacoromanica.ro

URMAȘII LUI ȘTEFAN CEL MARE

159. Bogdan fiul lui Ștefan cel Mare. Domn dela 1504—1517 (Xen. IV).

160. Ștefan VI Lăcustă, adus în scaun de Sult. Soliman în 1538, când au luat Turcii Bugeacul și Tighina (Xen IV)

161. Soliman II, cel mai puternic Sultan al Turcilor, cuceri Belgradul 1521, birul Ungaria la Mohaci 1526, răpi Bugeacul în 1538, și ocupă Buda 1541 făcând Ungaria pașalâc și Transilvania vasală

162. Moldova cu hotarele ei, pe timpul lui Rareș.

163. Petru Rareș (1527-1546) care făcuse planul să alunge pe Turci din Europa cu puterile unite ale celor trei țări române," dar, trădat de Poloni, e surprins de Soliman în 1538

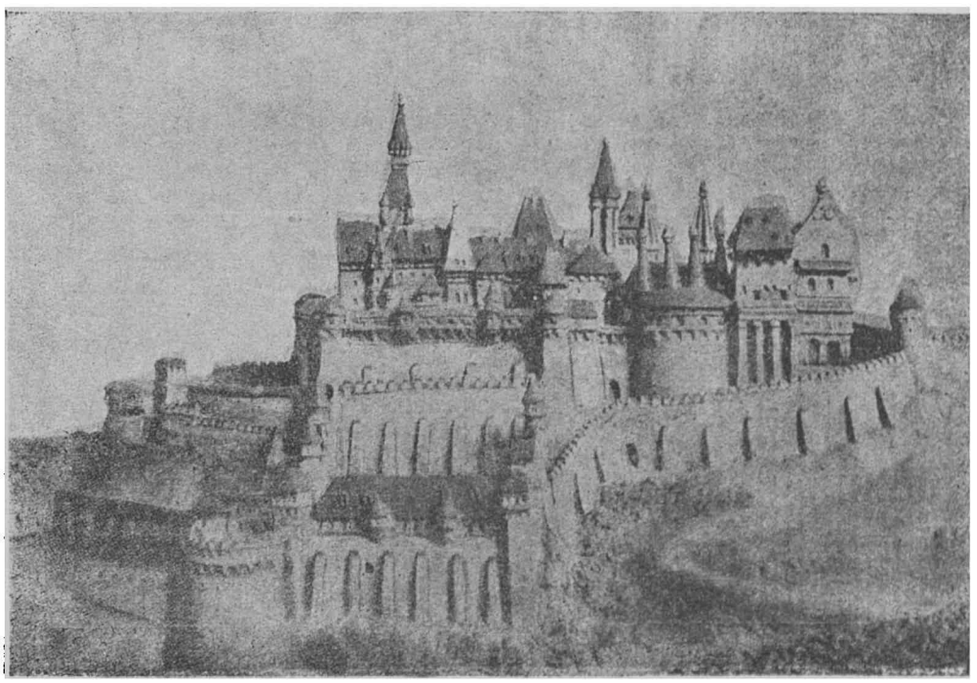

164 Cetatea Buda, capitala Ungariei, căzu în robia Turcilor la 1541. Un pașă cu trei tuiuri fu cârmuitor la Budapesta până la 1686. (CMI, Balș)

www.dacoromanica.ro

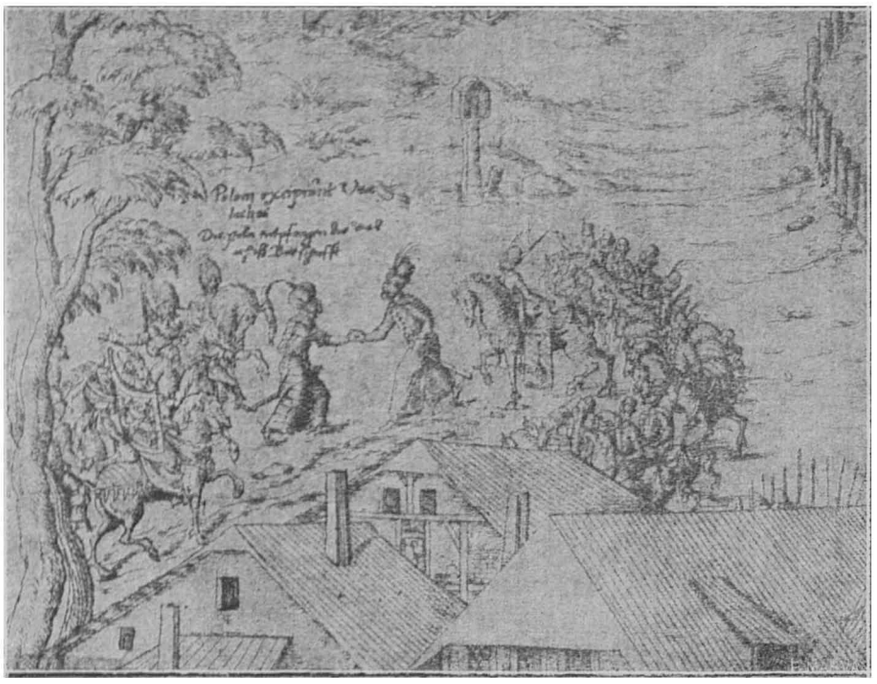

165. Stampă din 1568, reprezintand o solie moldovenească (parcă sunt şi 2 turci) a lui Lăpuşneanu, trimeasă în Polonia la oraşul Grodno: în stânga Moldoveni în dreapta Poloni CMI, 40)

Alexandru Lapuşneanu fiul lui Bogdan, şi ginere al lui Rareş, alungat din scaun în 1561, de aventurierul Ioan Despot, revine în 1564 cu ajutorul turcesc, dărâmă cetăţile Moldovei şi mută scaunul la Iaşi.

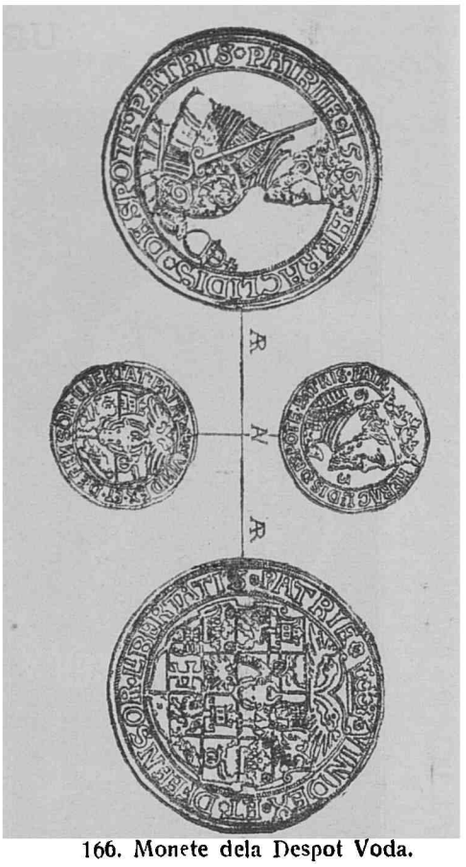

166. Monete dela Despot Voda.

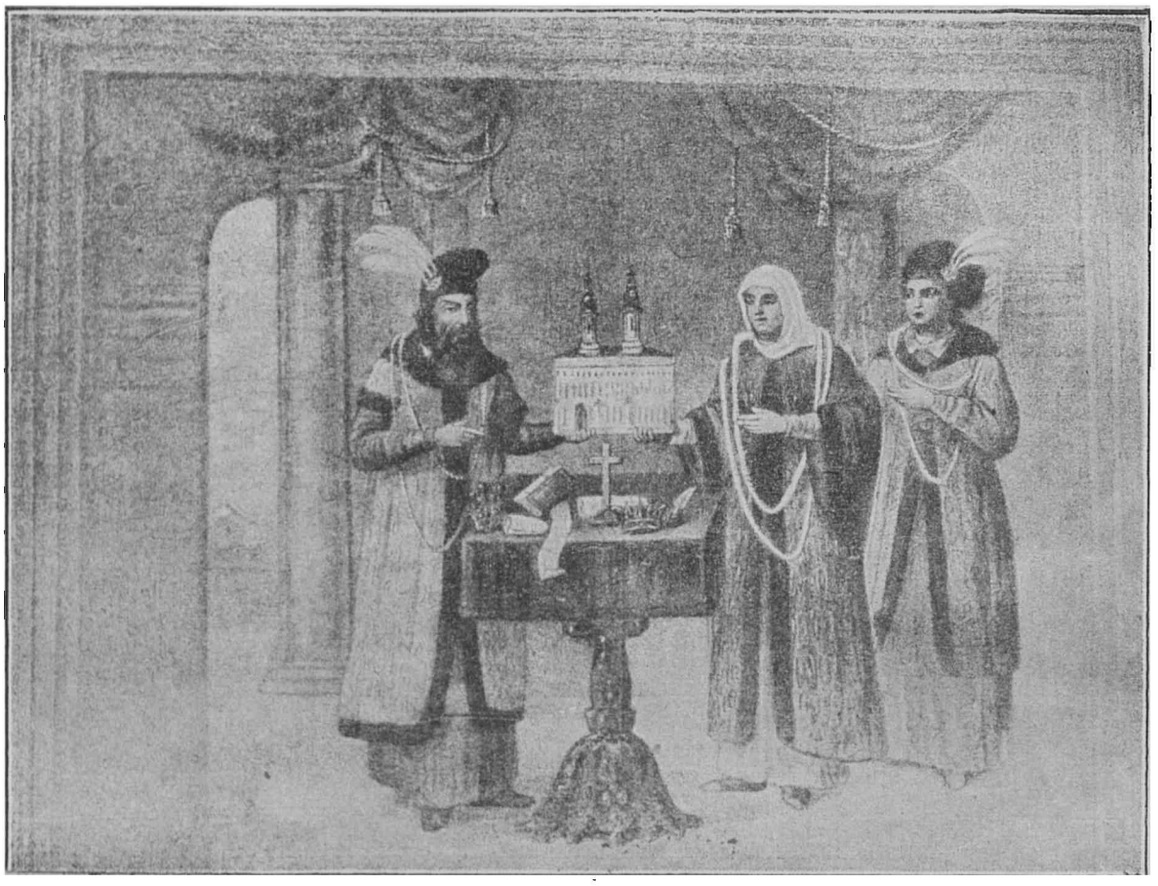

167. Petru Şchiopul cu doamna sa Maria Amirali şi fiica Maria căs. cu Zotu Tzigara, ctitori ai Mănăstirei Galata lângă Iaşi Din dinastia Basarabilor de neam, el domni în Moldova (1574 79) şi părăsi tronul, când Sultanul ceru urcarea tributului.

168. Piatra Mariei, prima soţie a lui Rareş (CMI, Balş)

www.dacoromanica.ro

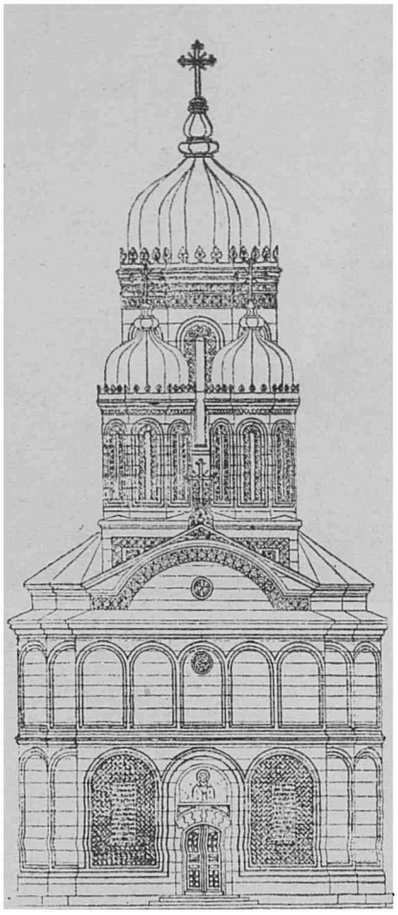

169. M-rea Dealu, lângă Târgoviş e zidită de Radu cel Mare. Este a doua minune de arhitectură în stilu bizantin şi al Renaşterei, după Curtea de Argeş.

170. Ioan Vodă cel Cumplit Domnul Moldovei: 1572 74, eroul martir, în luptă cu Turcii, la Roşcani pentrucă n'a voit să sporească tributul turcesc.

171. Radu de la Afumaţi, biruitorul Turcilor în 20 de bătălii, povestite pe această piatră de mormânt la C. de Argeş. Era ginere lui Neagoe. (Xen.)

172. Stema tunului lui Petru Cercel ce se află la Muzeul de Antichităţi.

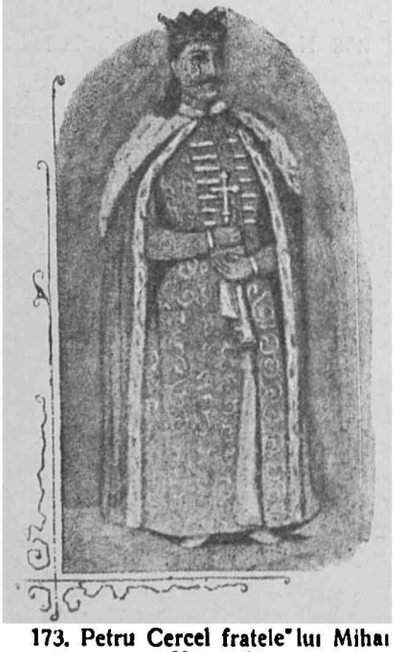

173. Petru Cercel fratele lui Mihai Viteazul

Domnii Munteniei, după Vlad Ţepeş, mai însemnaţi au fost: *Radu cel Frumos, Basarab Laiot* şi *Vlad Călugărul*, contimporani cu Ştefan cel Mare. *Radu IV cel Mare* 1496—1508, *Neagoe Basarab* 1512—1521, *Radu dela Afumaţi* 1521—1529, *Radu Paisie* 1535—45, *Mircea Ciobanul* 1545—1553, 1557—59 şi *Pătraşcu cel Bun* cu fii săi *Petru Cercel* şi *Mihai*.

www.dacoromanica.ro

176 Neagoe Basarab (chip la Hurezi, CMI).

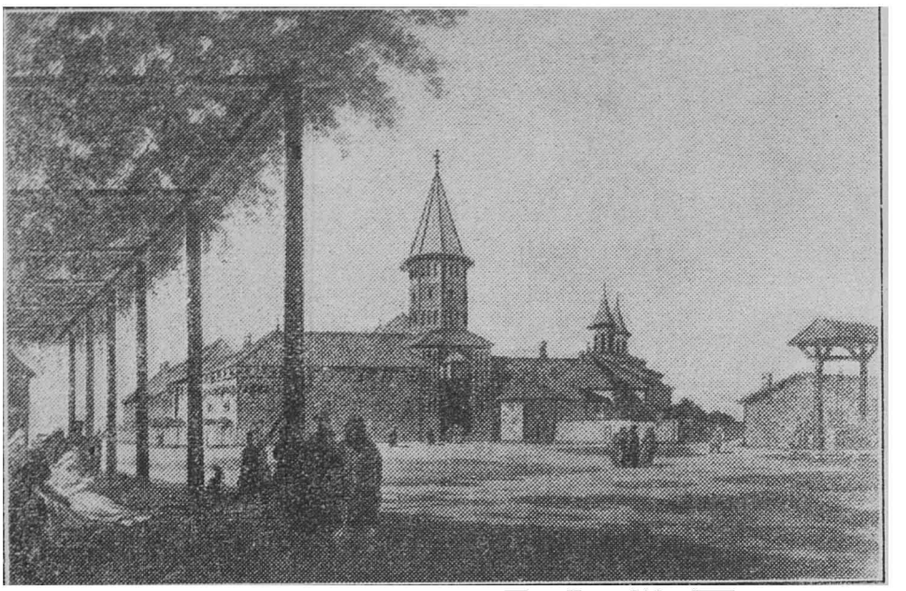

17. M-rea Curtea de Argeş pe la 1801 ocolita de ziduri şi chilii (vedere exterioară)

177. Mânăstirea Curtea de Arges, cum se vede azi, restaurata de regele Carol I (Xen. IV).

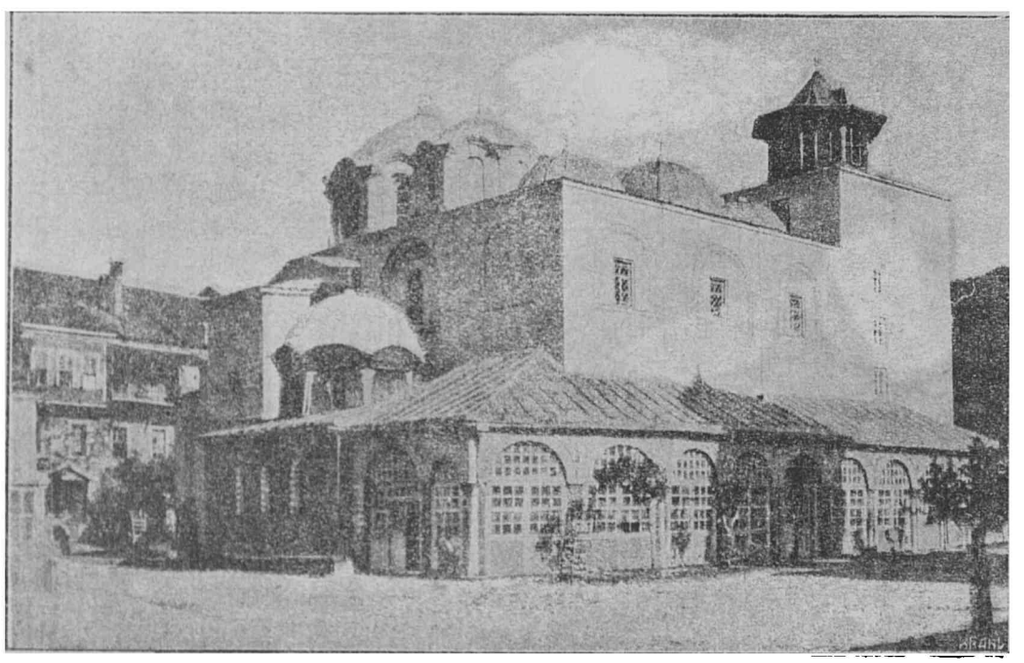

178 Mrea l ir il, la Sf Munte, una din multele m-ri ce primeau danii împărăteşti dela Neagoe (CMI

179 Mitropolia din Târgovişte zidită de Neagoe Basarab la 1519 şi terminată de Radu Paisie azi înlocuită cu o clădire fără stil.

Neagoe Basarab (1512-1521) s'a însemnat între domnii munteni prin clădiri artistice în ţară, cari preţuesc tot atât cât marile biruinţe în războiu—şi prin danii îmbelşugate la m-rile din Sf. Munte i s'a zis: *mare ctitor a toată Sfetagora)*, în Orient şi în Ardeal.

www.dacoromanica.ro

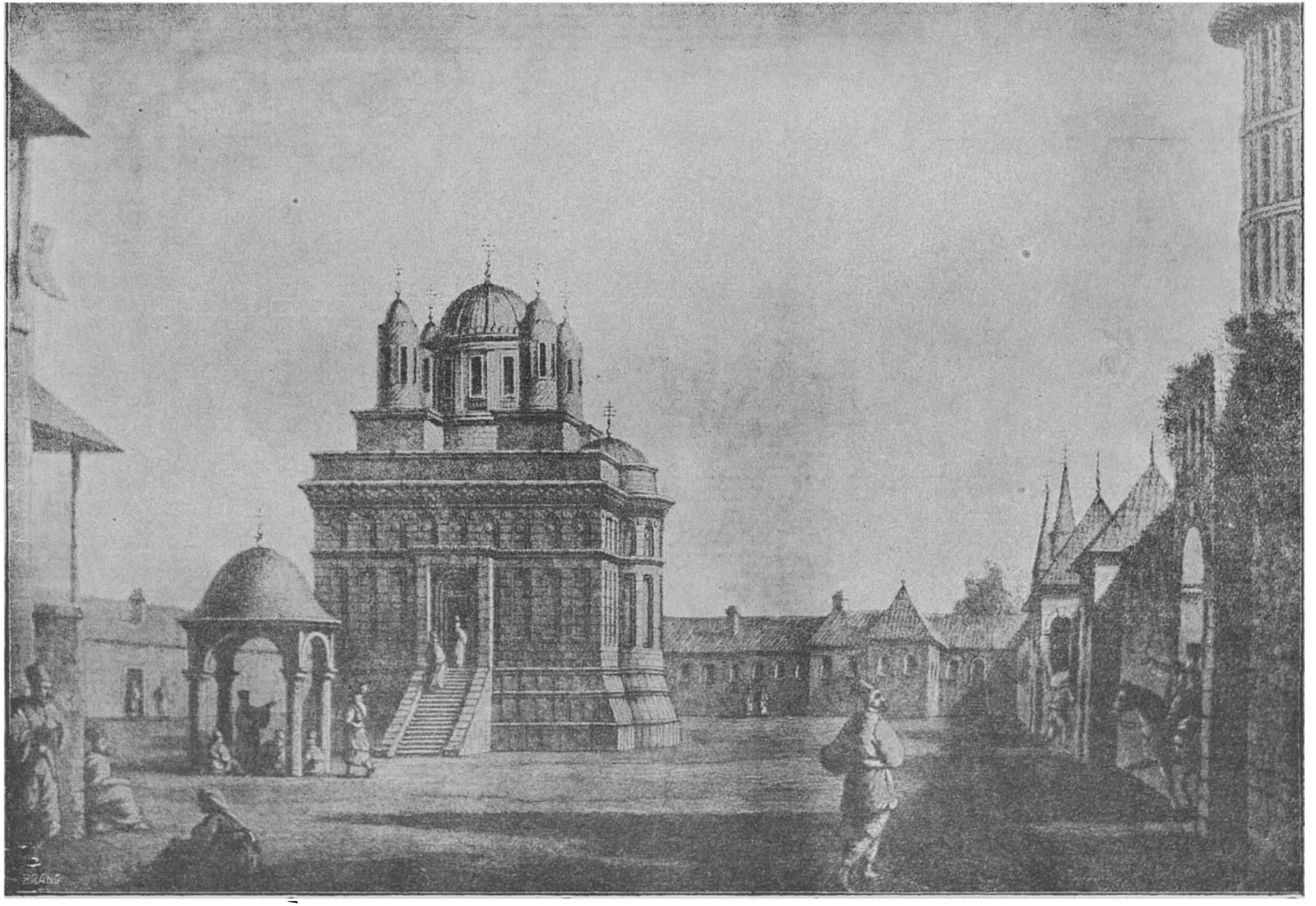

174 Manăstirea Curtea de Argeş zidită de Neagoe Vodă Basarab şi sfinţita la 15 Aug. 1517 cu mare prasnic împărătesc. vezi „Neagoe Vodă Basarab" de Gavril Protul ed N A Const. Stampă din 1801 (CMI IV).

www.dacoromanica.ro

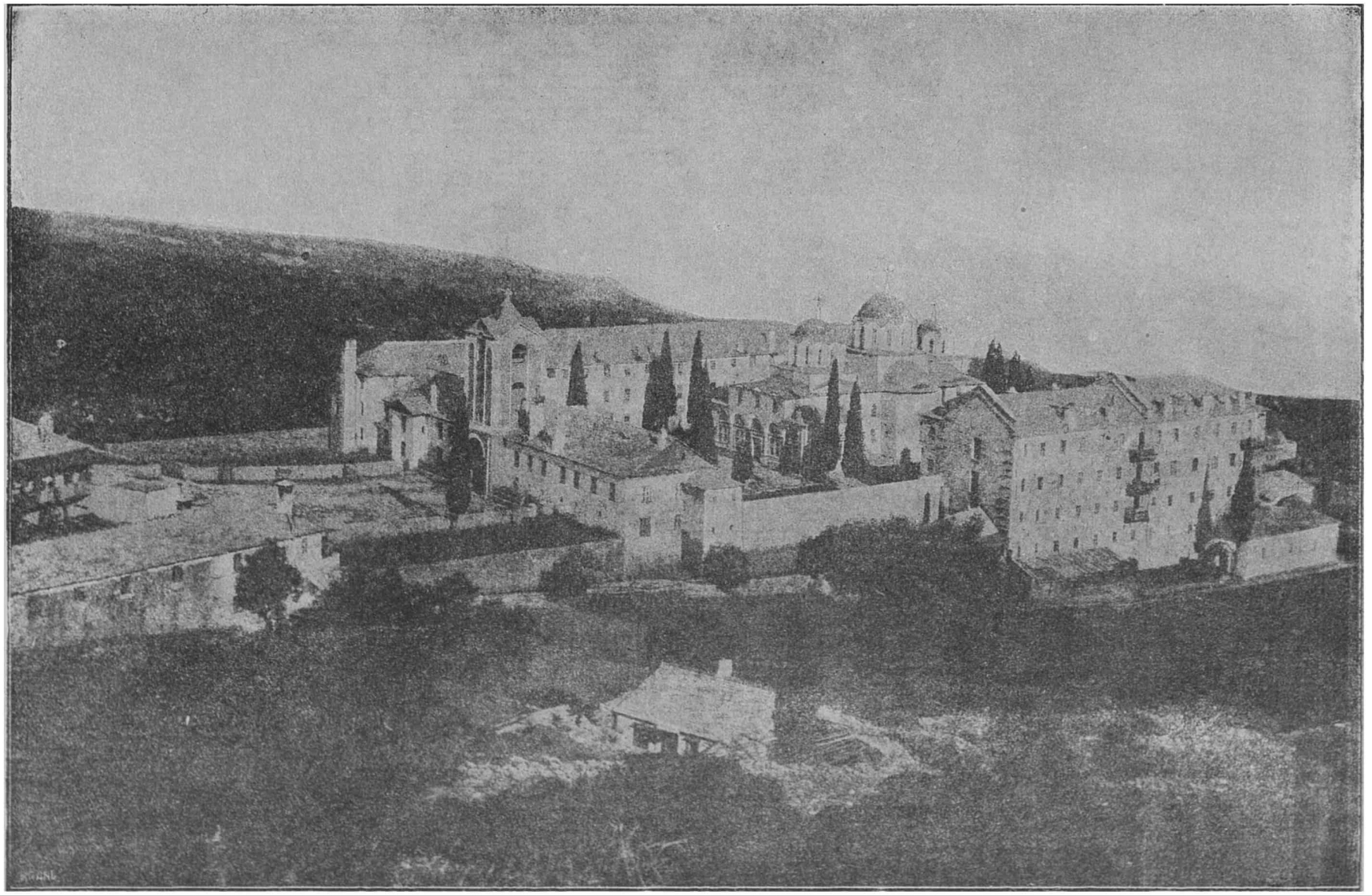

180 M-rea rom^neasc㠠Io n In n M rgatorul Prodr mul de la Sf Munte C M I.

www.dacoromanica.ro

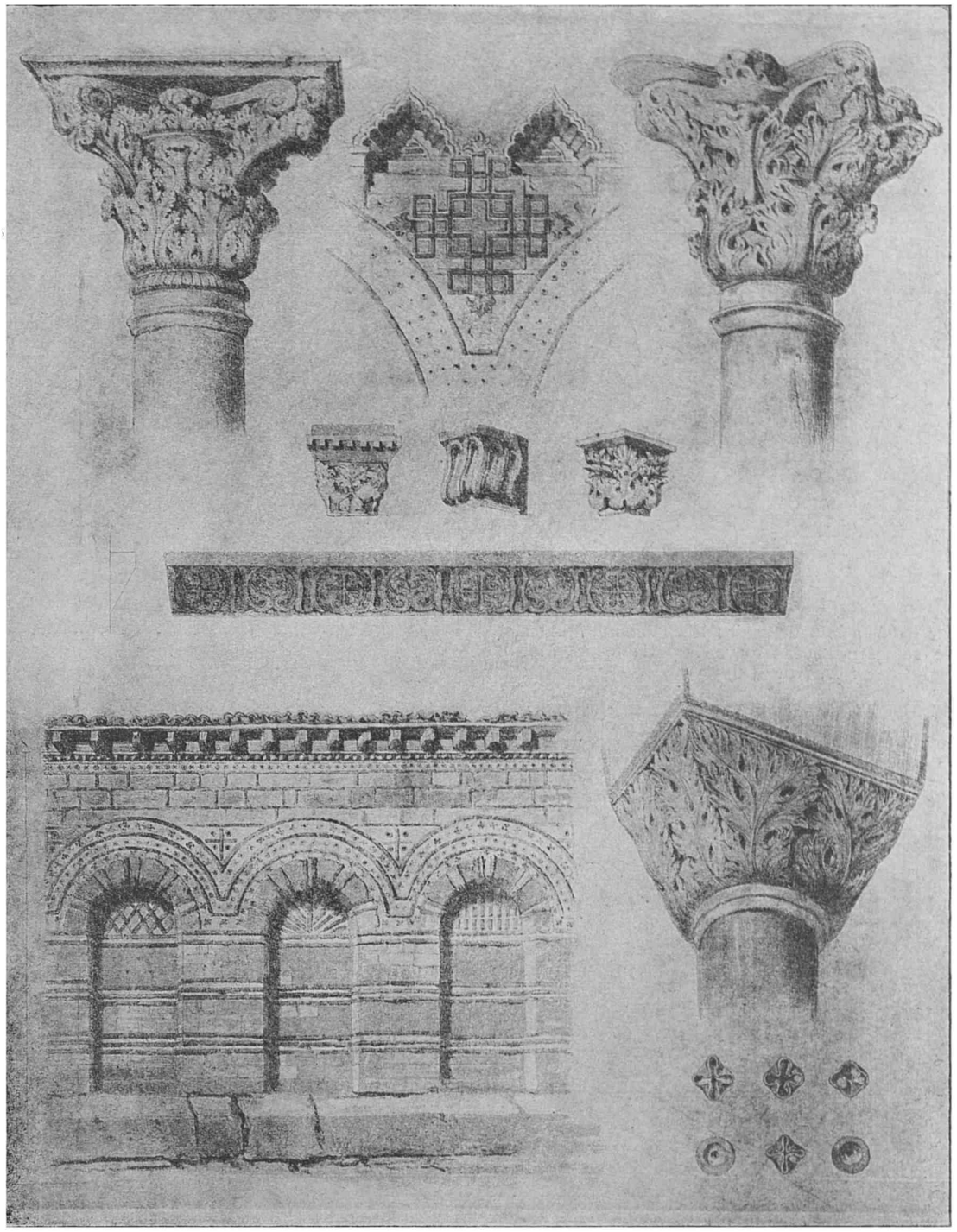

181 Desenuri arătând stilul bizantin al bisericilor ortodoxe grecești, care s'a împrumutat și de Români
Sunt luate dela biserica Sf. Ioan Aliturgitos CMI, V p 0

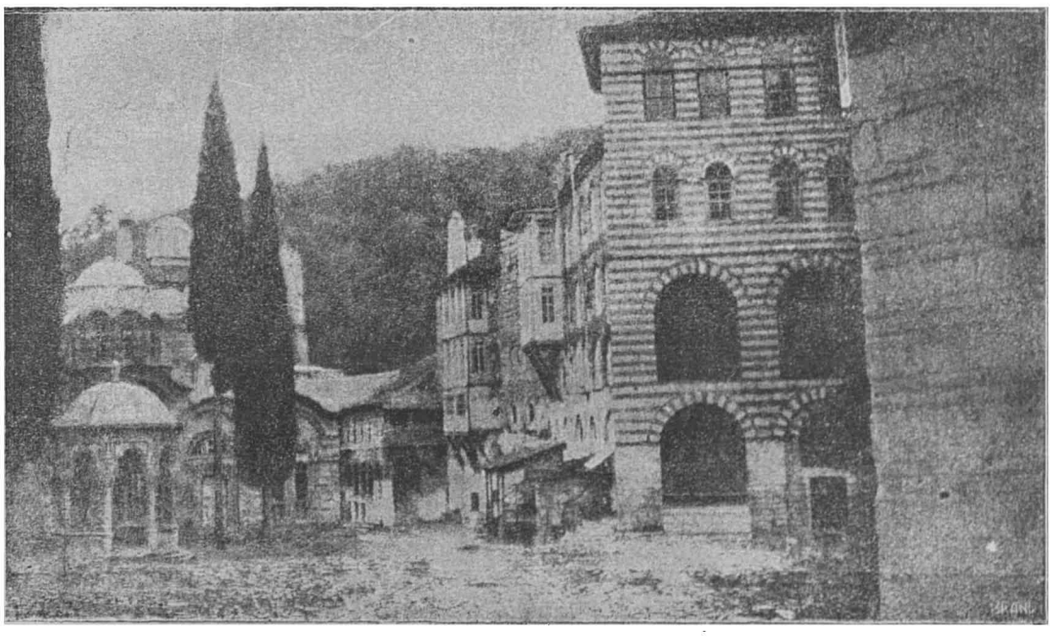

182 M-rea Hilendar dela Sf. Munte (C. M I)

www.dacoromanica.ro

183 Bula de aur (fața) a lui Alexandru III, Domnul Munteniei (1586—77) care se atârna pe hrisoave importante (cl. Moisil. Rev. Arh I, 2)

184 Aceiaș bula (185), aici este reversul (dosul R. Arh)

185 Bula de aur a lui Petru Cercel (cl. Moisil, R. Arh I, 2), fața

186 Bula de aur a lui P. Cercel (revers) (R Arh)

www.dacoromanica.ro

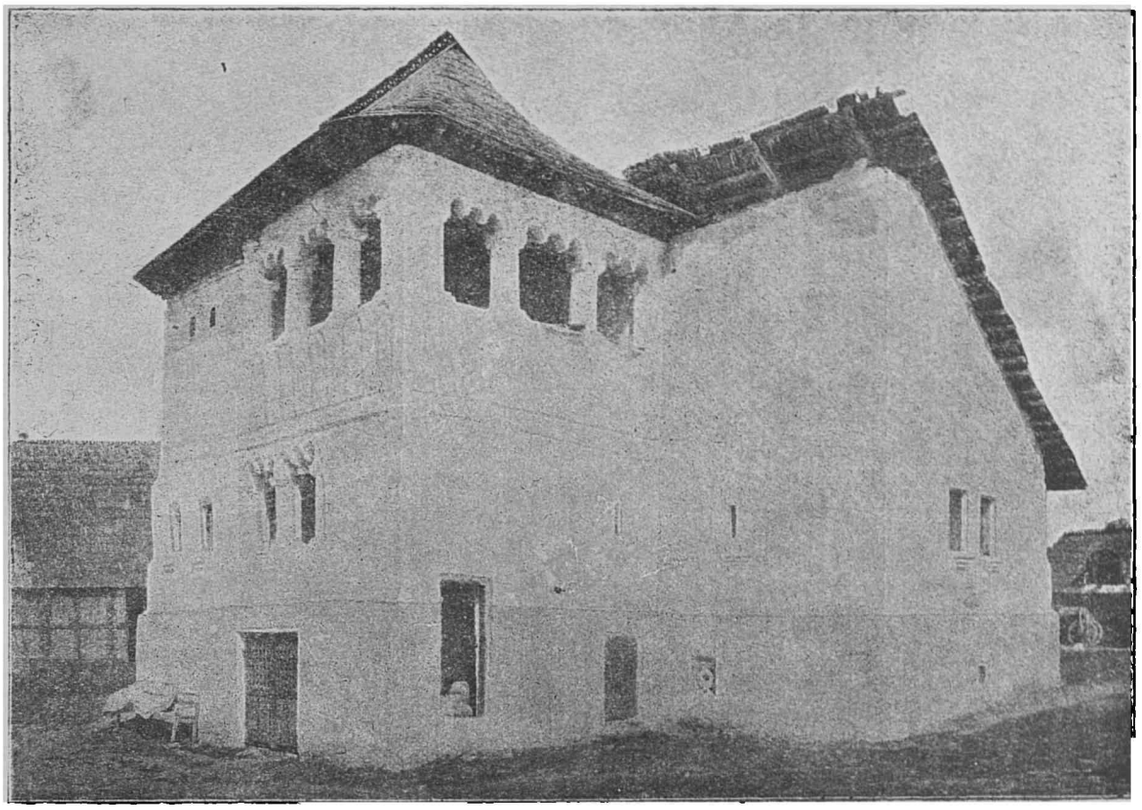

187. C'ula (casă întărită ca o cetătue) din Oltenia. (CMI, V p 68)

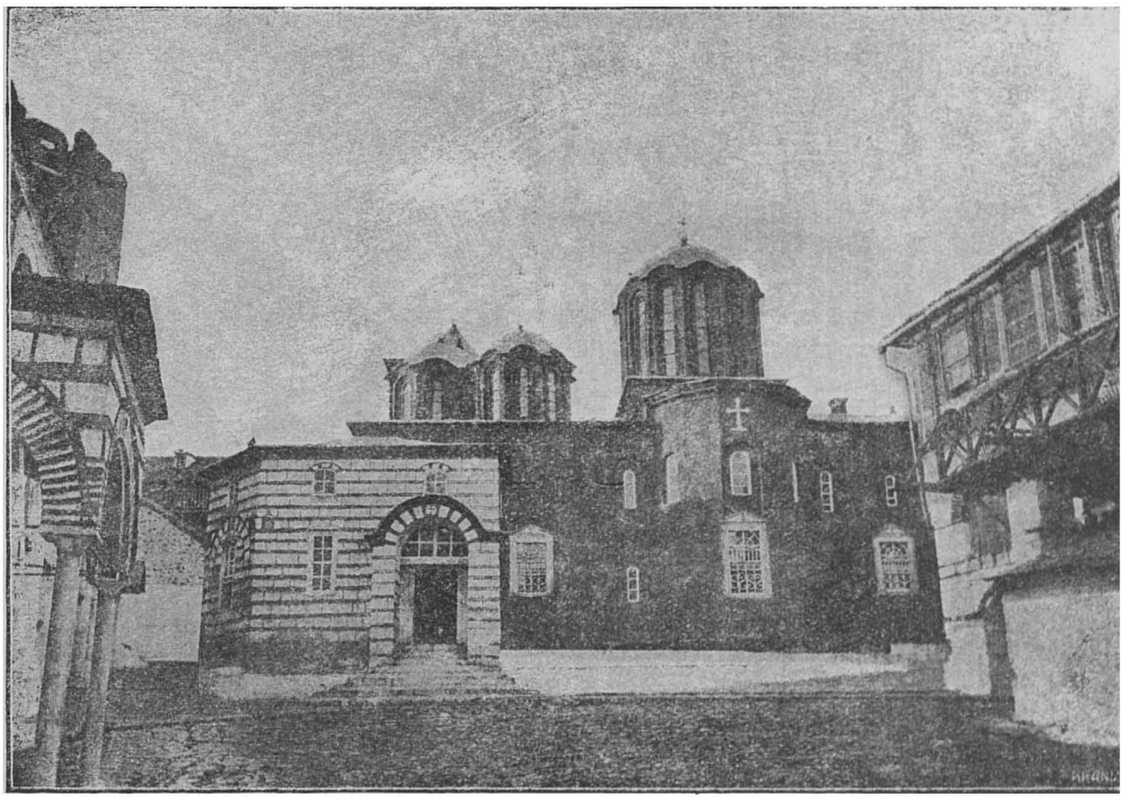

188. M-rea Hilandar dela Sf. Munte, altă vedere. (CMI)

www.dacoromanica.ro

MIHAI VITEAZUL PRIMUL DOMN AL TUTUROR ROMÂNILOR.

189. Mihai Viteazul, Domn al Ţării Româneşti 1593-1601, portret făcut de un pictor în Praga

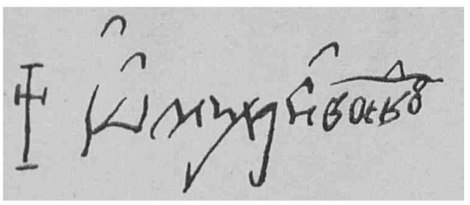

191. Iscălitura lui Mihai

191. Rudolf II, împăratul german dela Praga.

192. Sigismund Batori, principele Transilvaniei, aliat cu Mihai în 1595, pe urmă duşman.

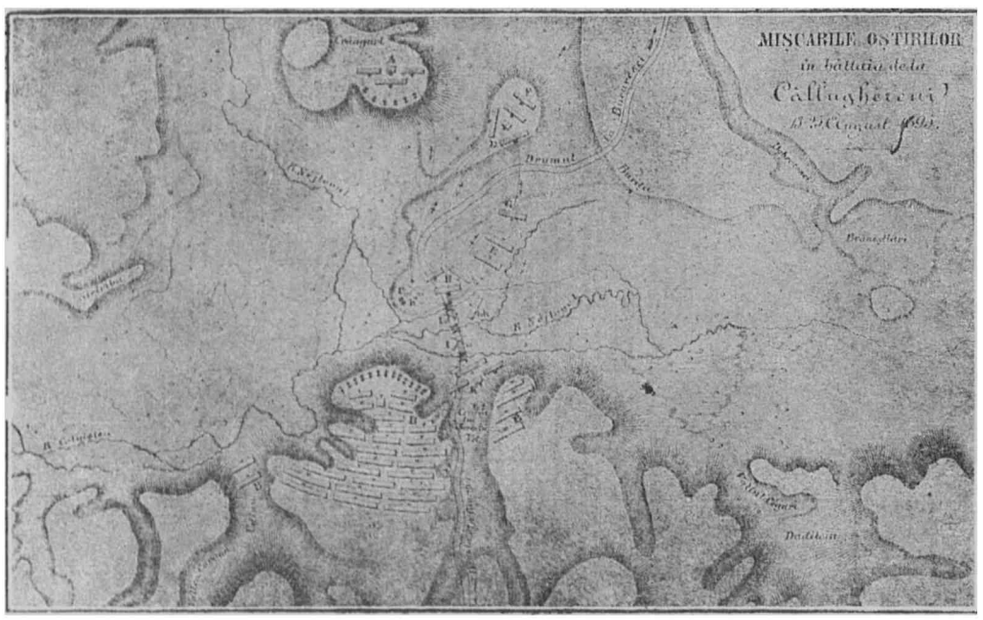

190. Planul luptei dela Călugăreni, unde Mihai învinge pe Turcii lui Sinan, la 18 August 1595.

193. Sinan Paşa, învinsul de la Călugareni, Târgovişte şi Giurgiu în 1595.

www.dacoromanica.ro

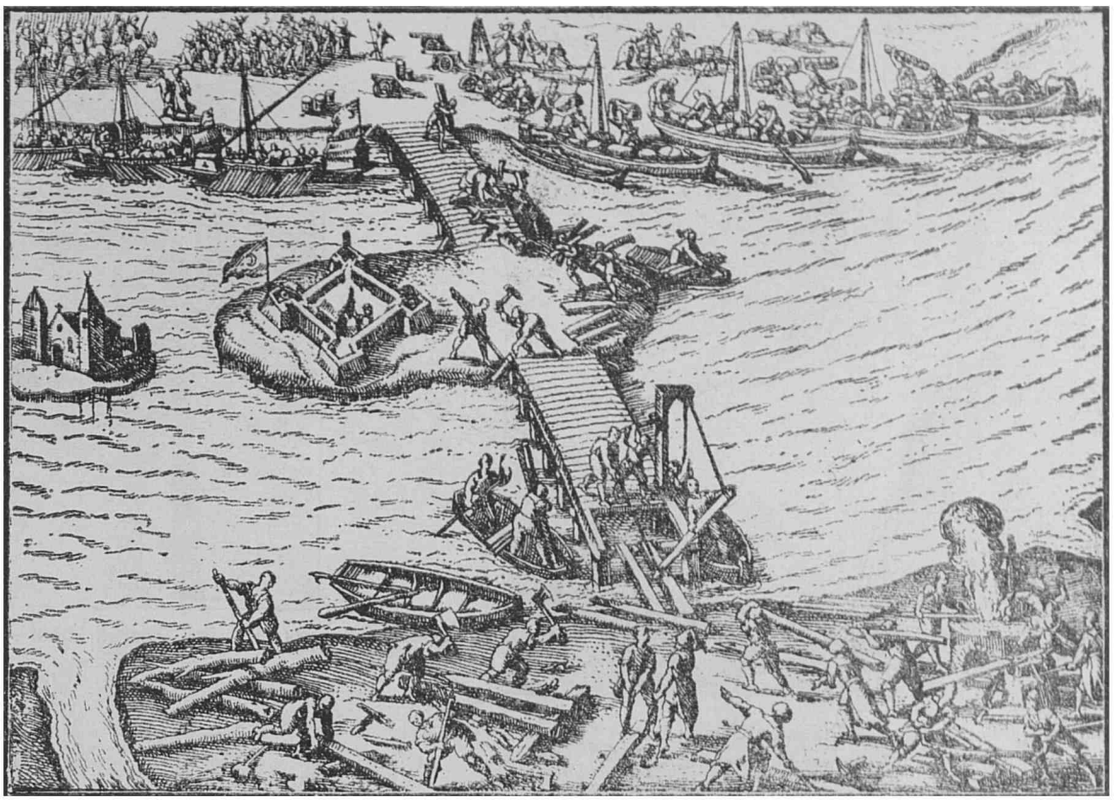

195. Construirea podului la Giurgiu de Turci, în 1595.
Sus e malul turcesc, de unde oştile se îmbarcă spre a sosì la Călugăreni

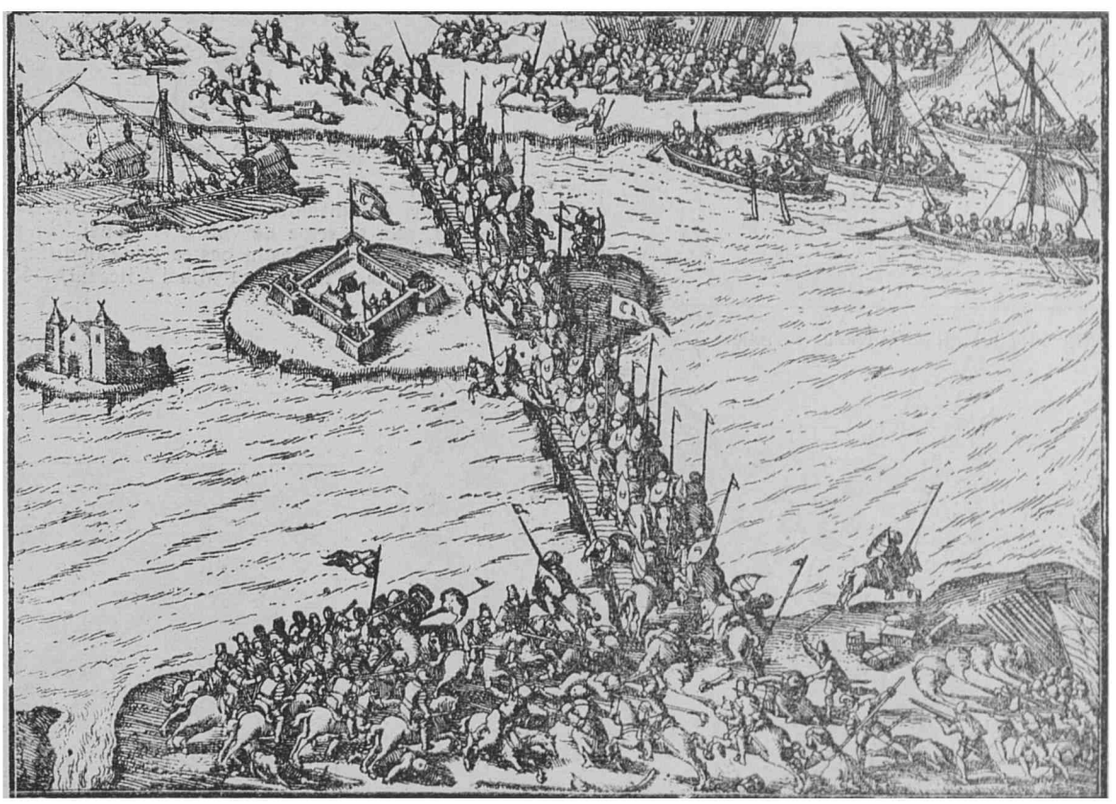

196. Bătălia dela Giurgiu (Oct. 1595)
după ce Turcii sunt respinşi din ţară de Mihaiu. cu ajutorul lui Sigismund. Stamp din 1596, publicate de N. A. Constantinescu „Cetatea Giurgiu" (An. Ac. Rom. 38)

www.dacoromanica.ro

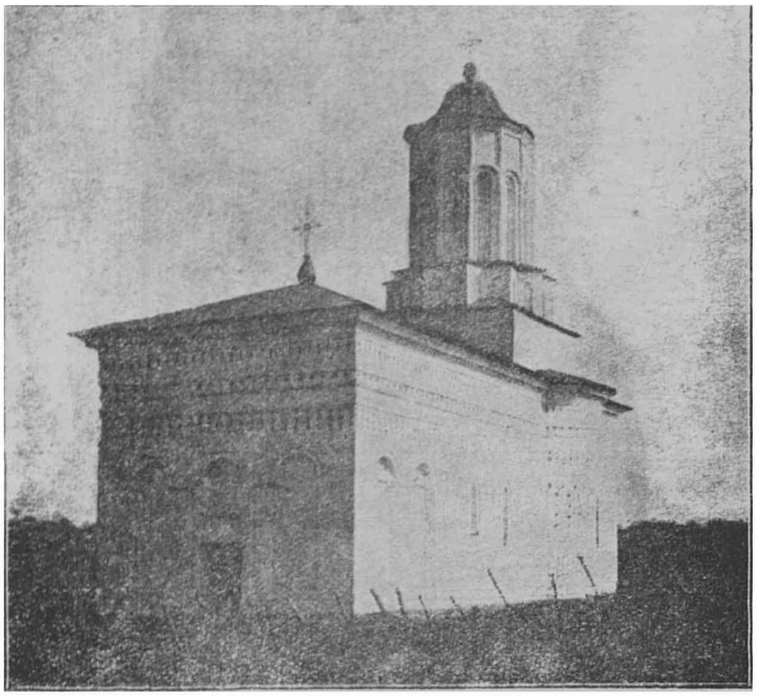

197. Biserica Ar nu langă la i fă ută de Aron Vodă al at il lui Mihai. CMI, an 2

200. Florica, fiica lui Mihai Viteazul. Xen V.

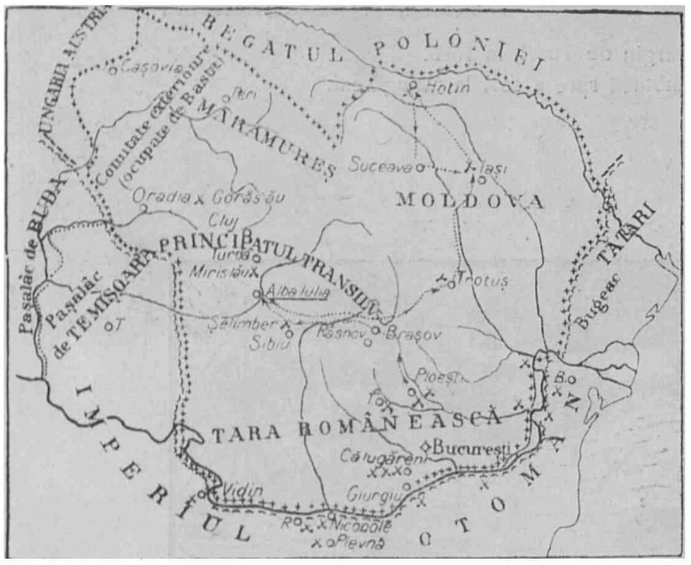

198 România lui Miha Viteazul la 1600

201. Husari poloni cuirasaţi «totu în fier numai ochii şi buzele se văd, pun şi aripe de vultur şi cu pardoşi peste platoşe». Aşa descrie M. Costin oastea lui Zamoiski care a luptat la *Teleajen* cu Mihai Viteazul, (1600).

202. Pecetia lui Mihai Viteazul entru cele trei ţări unite la 1600.

199 Ieniceri, în costum de paradă şi un agă de ieniceri la sf. sec. XVI (după Parmentier. Mihai birui pe Turci în nenumărate bătălii şi asedii de cetăţi, câştigând independenţa ţării.

203. Ostaşi unguri haiduc şi husar în Sec. 17 Ungurii au fost învinşi de Mihai la Şelimberg rând cuceri Ardealul 599 şi la Gorăslău 1601

www.dacoromanica.ro

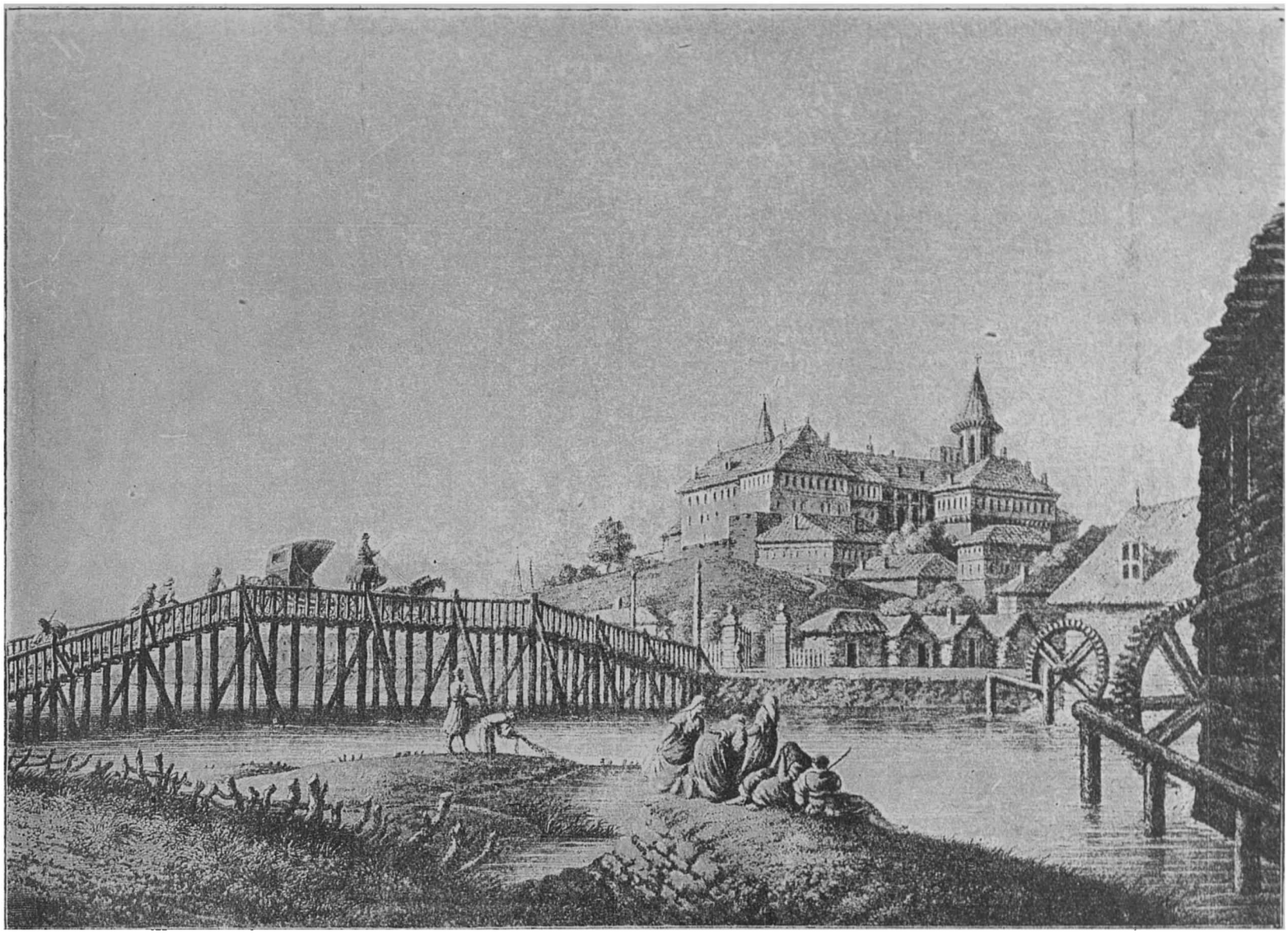

204. Biserica şi palatul Mihai Voda, cum se vedea pe la 1801. Azi Arhivele Statului (C M I, V p 80)

205. Călăreţ ungur din 1577. Magyar vitéz) Invinsa la Şelimberg, nobilimea Ungureasca din Ardeal şi Ungaria Superioara (Slovacia) stătu la ordinile lui Mihai Viteazul până la Sept. 1600.

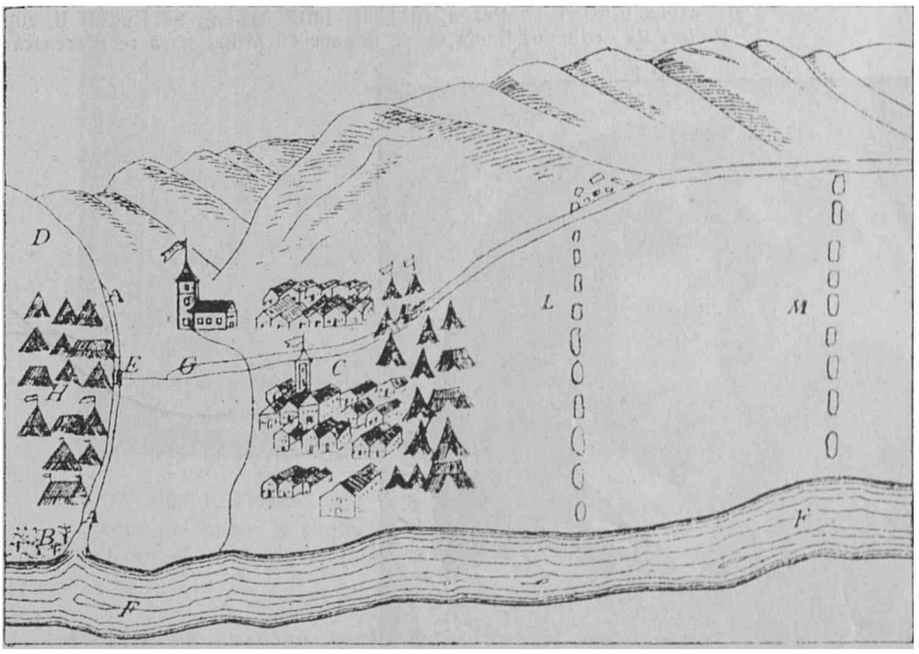

206. Planul bătăliei dela Mirislău, 8 Sept 1600 (Xen)

Mihai fu învins de Ungurii rasculaţi, aliaţi cu Basta, generalul împăratului Rudolf prin o stratagemă a lui Basta. In acelaş timp gen. Zamosiski cu Polonii ocupă Moldova, intră în Muntenia şi învinge pe Mihai la *Teleajen* Movileştii se fac domni (Ieremia) în Moldova şi (Simeon) în Muntenia iar la 1600, Mihai se duce la Praga, după ajutor.

. A Constantinescu, Albumul Istoriei Românilor

www.dacoromanica.ro

207 Mihai Viteazul la Praga, în 1601, între curtenii lui Rudolf II, zugrăviți într'un tablou alegoric. (A. R.)
Rudolf dă ordin lui Basta să se impace cu Mihai și să recucerească Ardealul, tablou de Franz Francken.

208 George Basta, ucigașul lui Mihai Viteazul. După biruința de la Goräslău, câștigată de amândoi, Basta gelos asasinează pe Mihai la 9 August 1601.

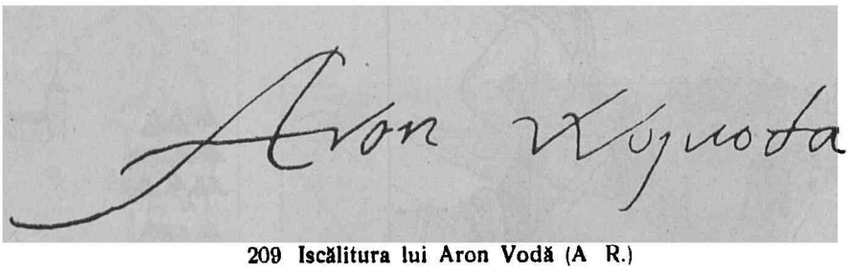

209 Iscălitura lui Aron Vodă (A. R.)

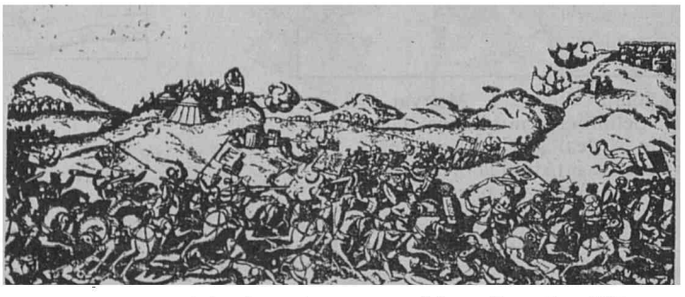

210 Biruința dela *Goräslău* asupra Ungurilor răsvrătiți—la 24 Iulie 1601

www.dacoromanica.ro

EPOCA CULTUREI VECHI ROMANE 1600—1714

211. Radu Şerban Basarab urmaşul lui Mihai 1602-1611 Intemeetorul m-rei Comana (aici dupa o pictură la m-rea Hurezi CMI, I 69).

212. Gabriel Bethlen principele Ardealului (1613—1629) urmaşul lui Gabriel Bathori, care a fost învins de Radu Şerban lângă Braşov în 1611. Gabriel, de origină română, a luat parte la războiul de 30 de ani.

13. Simion, Movilă, care veni să domnească în Muntenia 1600 160? adus de Poloni în contra lui Mihai Viteazul, Detronat de Radu Şerban, el domni în Moldova, 1606–7 după moartea lui Ieremia, fratele său CMI, VIII, 150

Alcătuirea culturii vechi române în sec. 17. Până la 1600 Românii au excelat numai în războaie pentru apărarea patriei şi în clădiri artistice-religioase. In limba română nimic nu se scrisese (afară de traducerile lui Coresi). După 1600 încep a se scrie hrisoave, zapise, pisanii şi cronici în graiul românesc şi se ivesc mari cărturari între munteni şi moldoveni, cari ajung de un renume european (ca stolnicul C. Cantacuzino, Dim. Cantemir, Nic. Milescu). Toate cărţile religioase se traduc şi limba română triumfă în biserică, şcoală şi în cancelaria domnească. Astfel se întemeează cultura veche românească.

www.dacoromanica.ro

214. Pisania M-rei Comana, zidită de Radu Şerban. Acolo este înmormântat. (CMI, I, 10).

215. Ieremia Movilă domnul Moldovei 1595 1606, alungat din tron de Mihai în anul 1600 Chipul frumos brodat pe un acoperământ al mormântului CMD

www.dacoromanica.ro

216. Ieremia Vodă cu mama sa Maria și 2 fii. Pictură la m-rea Sucevița, zidită de Movilești. An tom XXXII A R)

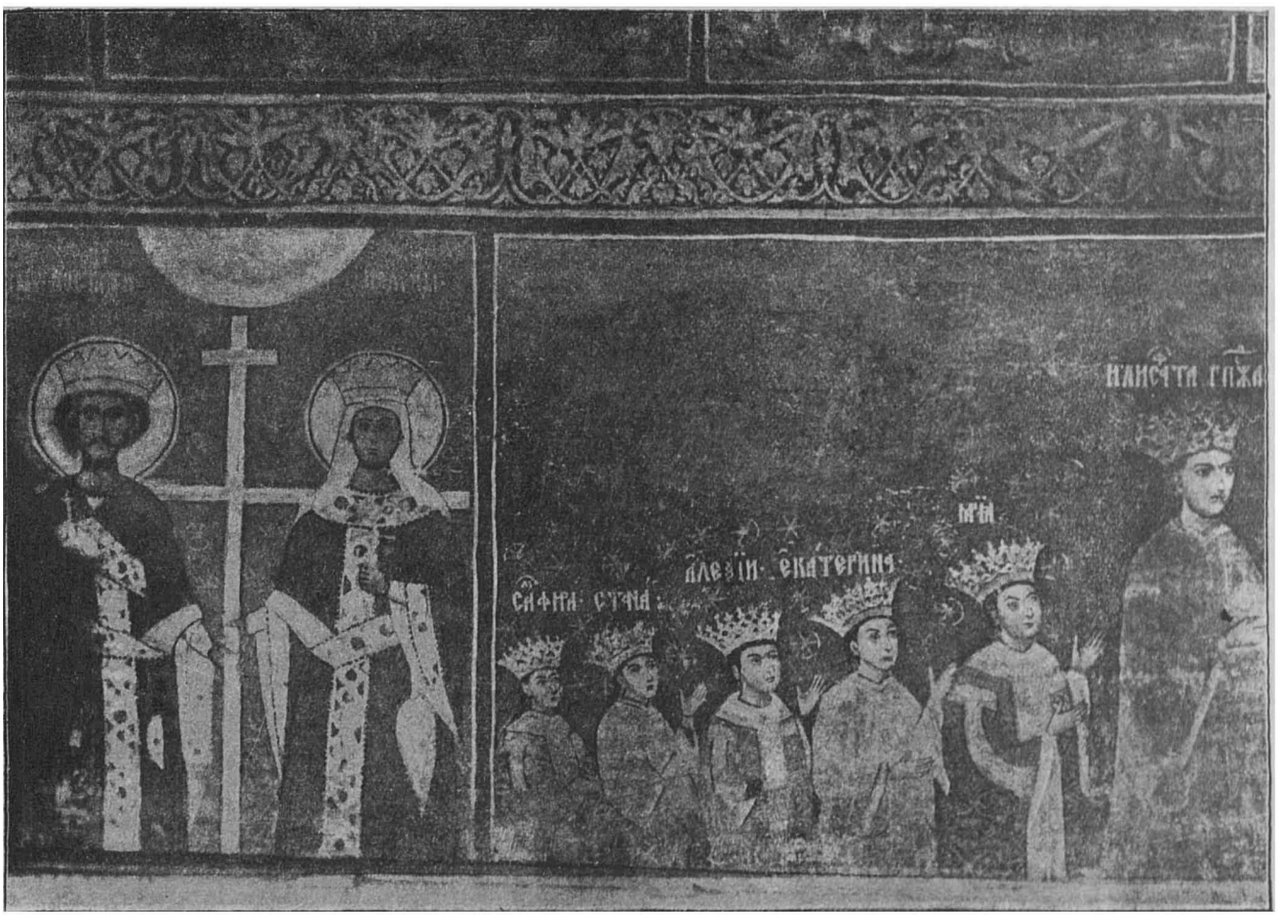

217. Doamna lui Ieremia, Ilisafta (Elisaveta, născută Csomortany, catolică, din Ardeal) și ceilalți fii și fiice. Pictură tot acolo A R.)

www.dacoromanica.ro

218 Elisabeta, Doamna lui Ieremia (A. R.)

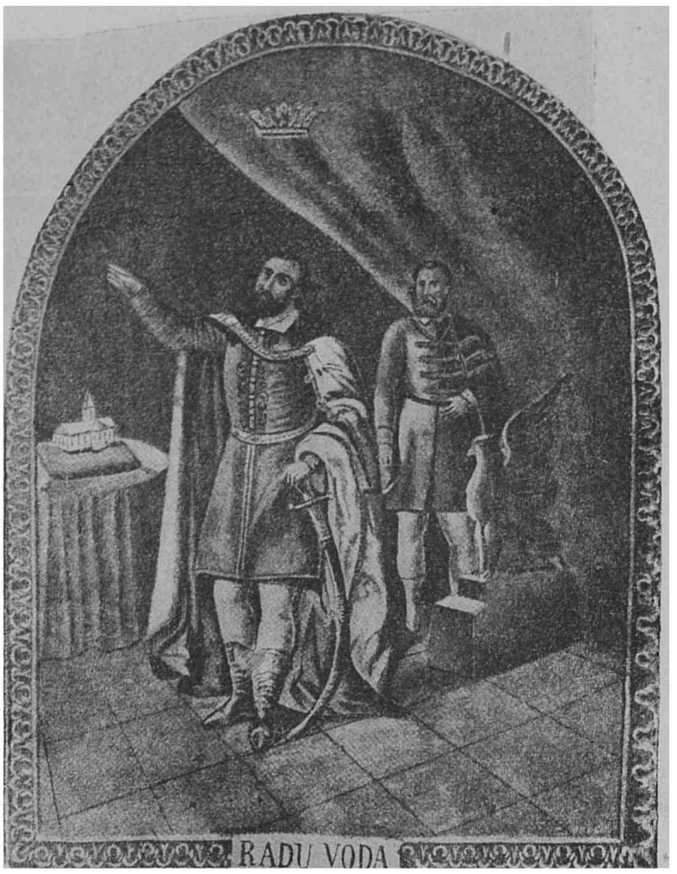

219. Radu Mihnea domnì de 2 orì în Muntenia şi de 2 orì în Moldova. Aduse eticheta la Curte şi deprinse boerimea cu luxul cel mare. Chip pictat în M-rea Radu Vodă, (Bucureşti) zi-'ită de dânsul

20. Boeroaică română din sec 17

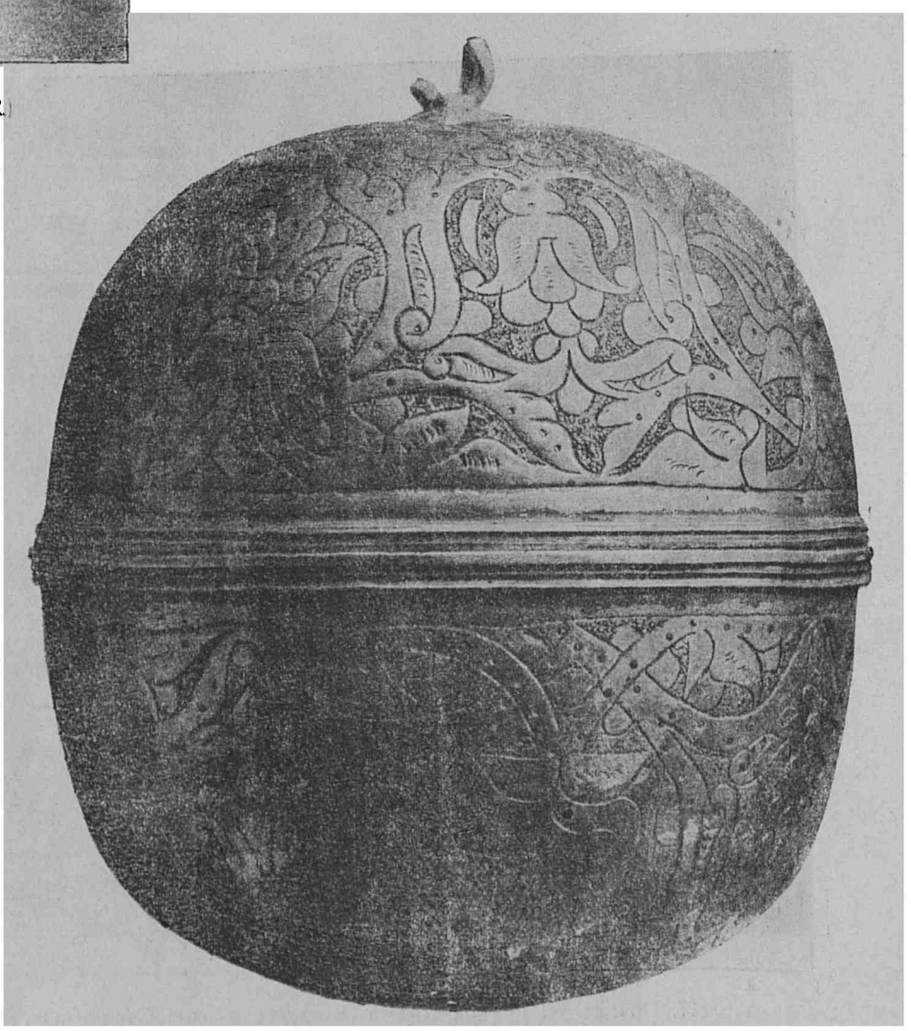

221 Capsula de argint cu părul Doamnei lui Ieremia, la Sucevița (A. R.)

www.dacoromanica.ro

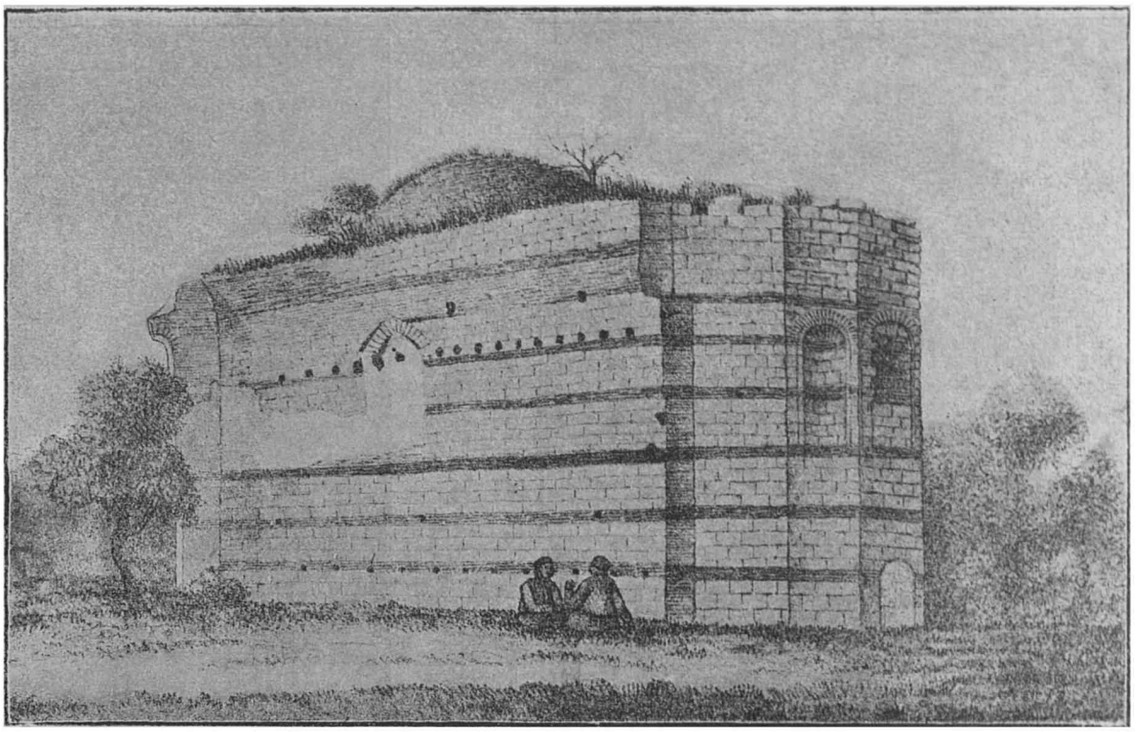

222. *Bogdan Serai*, în ruine. Era palatul Domnilor Moldovei la Fanar, în Constantinopole, servind ca local de ambasadă (CMI, 1916).

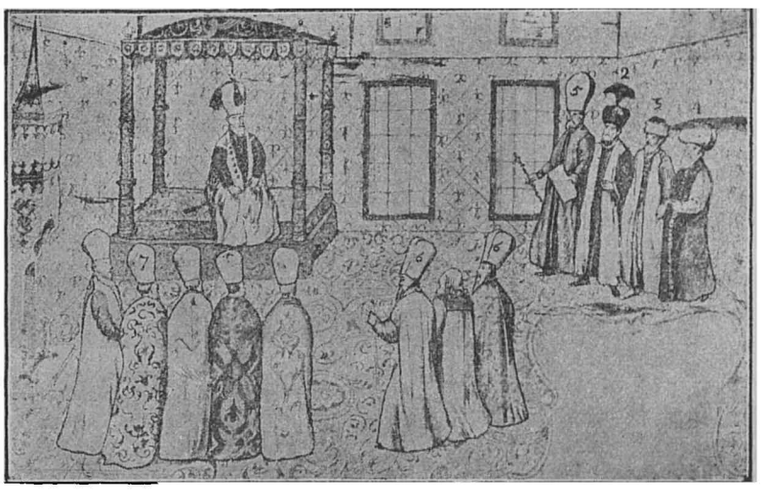

223. O audiență la Sultan (1) în 1628 Decembrie.
In fața lui stau Vizirii și la dreapta solul german (Contele Kuefstein, (2).

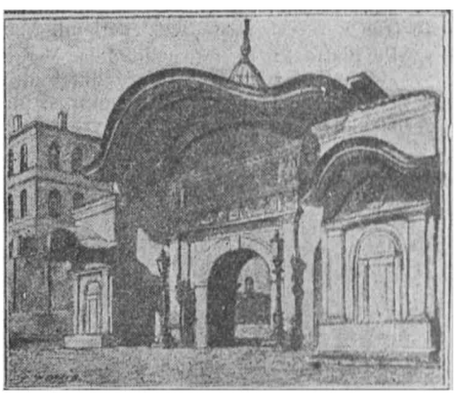

224. Intrarea la Inalta Poartă. Palatul marelui Vizir.

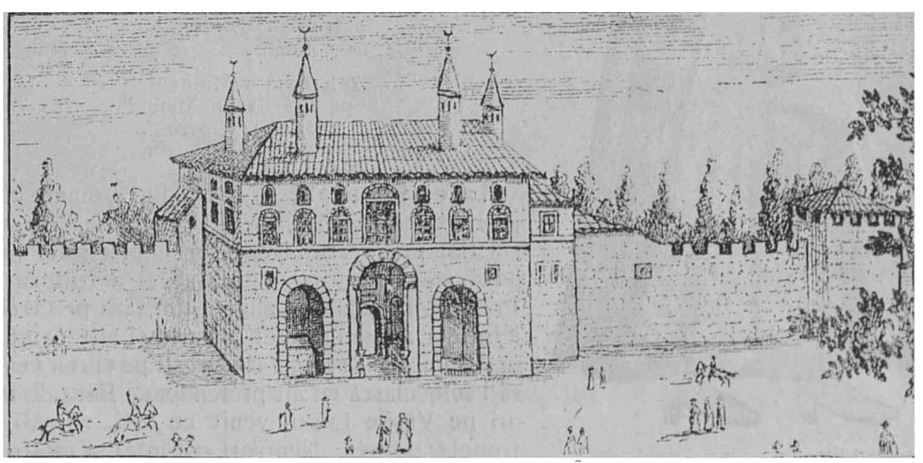

225. Intrarea în curtea Seraiului Sultanilor, cum era înainte de 1750, (din Cronica lui Radu Greceanu.

Sultanul Murad IV, contimporanul lui Matei Basarab.

www.dacoromanica.ro

227. Portretul lui Matei Basarab Domnul Munteniei 1632 1654 făcut de Veneţianul Marco Boschini.

Pe piatra lui de mormânt dela M-rea *Arnota* scrie: „Aci zace Matei Basarab.. bărbat prea înţelept, viteaz şi milostiv, al multor biserici şi manăstiri întemeetor şi înnoitor. Niciodată biruit şi al multor năvăliri biruitor; vrăjmaşilor înfricoşetor, prietenilor ocrotitor şi ţării sale înavuţitor".

228 Jupan Preda Brâncoveanu, bunicul lui Constantin Vodă şi rudă cu Matei Vodă, care era tot din Brâncoveni

229 Boerul Stroe Leurdeanu, care făcuse altă răscoală contra Grecilor, înaintea lui Matei.

230 Chipul lui Matei Vodă la M-rea Hurezi. C. M. I. I, 65)

231. Pajura Munteniei. pe Pravila lui Matei tipărită la Govora.

Matei Basarab, fu unul din Domnii cei mari ai Românilor — o figură cu adevărat regală, prin cârmuirea şi războaele sale, prin patronarea bisericii ortodoxe şi a culturii. Printr'o răscoală, el alungă din ţară pe Grecii jefuitori, aduşi de Radu Mihnea şi alţi înaintaşi în domnie. Bătu lângă Bucureşti pe turcii veniţi să-l înlocuiască cu alt pretendent. Bătu de trei ori pe Vasile Lupu, venit cu oşti, ca să-i ia tronul (Ojogeni, Nenişori şi Finta). Zideşte şi repară 40 de biserici, întemeiază tipografii şi şcoli.

www.dacoromanica.ro

232. Biserica Domnească a Palatului din Târgoviște, dupa restaurare (C M I, II, 183). Zidită de Matei Basarab lângă palatul domnesc, care fusese reconstruit tot de el fig. 239 îi plăcea să stea mai mult la Târgoviște, întocmai ca domnii glorioși din sec. 15.

233 Bula (pecetia) de aur (fața din 1645 a lui Matei Basarab care se lega de hrisoavele domnești mai importante. R Arh I 2

234. Bula de aur a lui Matei, reversul R. Arh

www.dacoromanica.ro

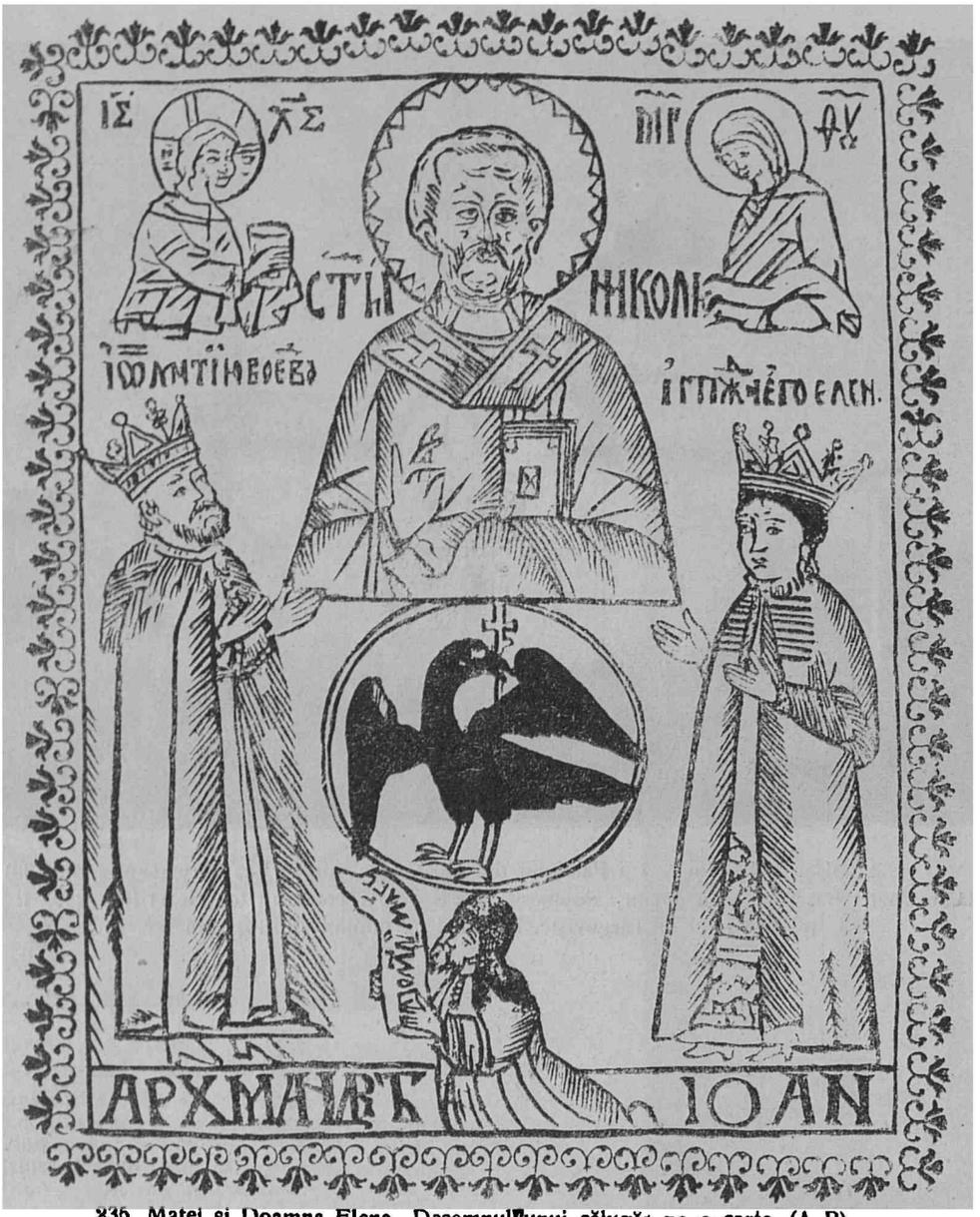

235 Matei și Doamna Elena Desemnul unui călugăr pe o carte. (A R).

235 bis. Stema lui Matei Basarab, pe cărțile tipărite în domnia lui. (A R.)

www.dacoromanica.ro

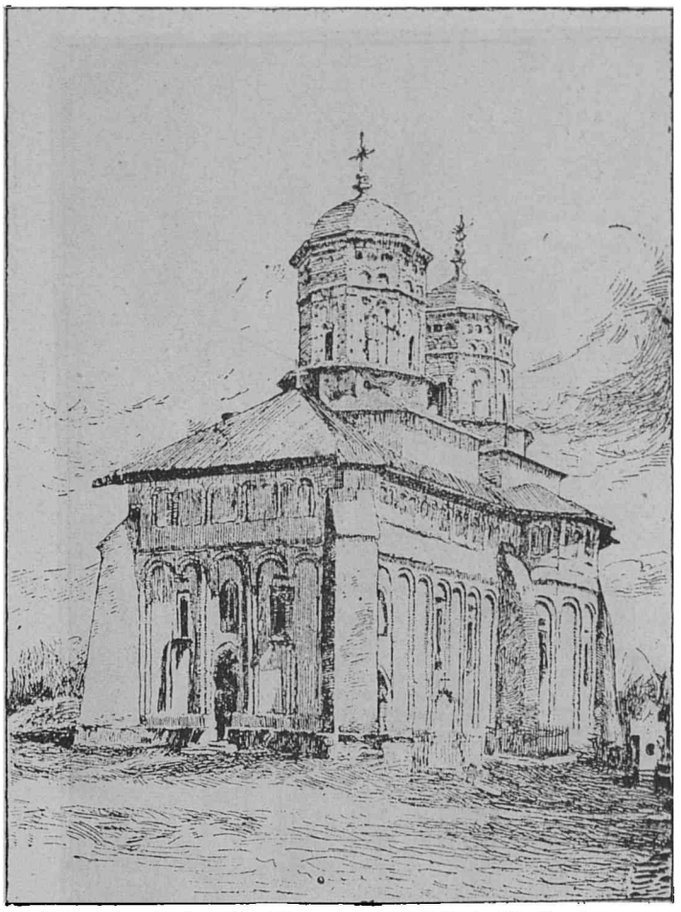

236. Biserica Stelea din Târgoviște, zidită de Vasile Lupu ca semn de împăcare cu Matei, în 1644, *

238. Sinodul dela Niceia, care a alcătuit Simbolul Credinței, desemn în „Indreptarea Legii" tipărită la Târgoviște, 1652

237. XXIX. Cărți românești se tipareau și în Ardeal, în sec. 17. Aci avem o pagina cu Stema lui Mihai Apafi, Principele Ardealului (1661-90). (A. R)

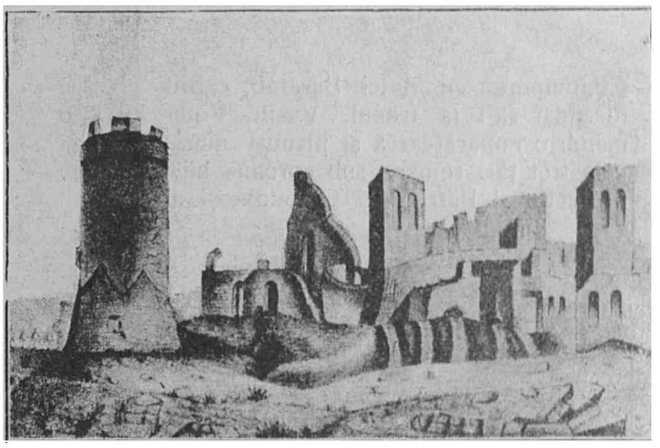

239. Ruinele Curții Domnești, reziditâ de Matei, la Târgov te.

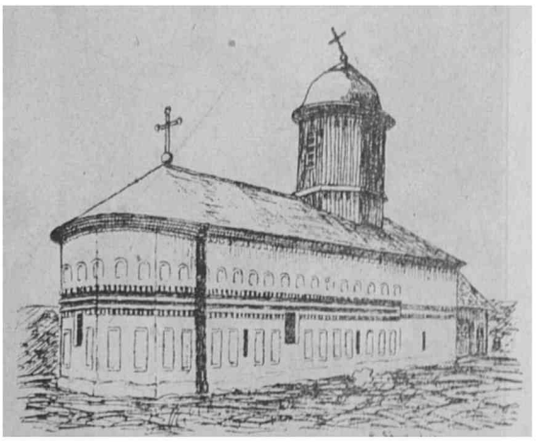

240 Biserica mânăstirii Bradu, pe valea Nișcovului (Buzău) zidită în timpul lui Matei Basarab C. M I, 41)

www.dacoromanica.ro

241. Portretul lui Vasile Lupu Domnul Moldovei între 1634 1653

Contimporan cu Matei Basarab, carul i încercă în zadar să-i ia tronul. Vasile Vo la avea o mândrie împărătească şi planuri mari de a uni cele trei ţări române sub coroana lui. Fu mare protector al Patriarhiei Ortodoxe şi al culturii.

248. Biserica Trei Ierarhi din Iaşi, zidită de Vasile Lupu şi restaurată de regele Carol I. Este a doua după M-rea Argeş, dintre podoabele arhitecturii româneşti.

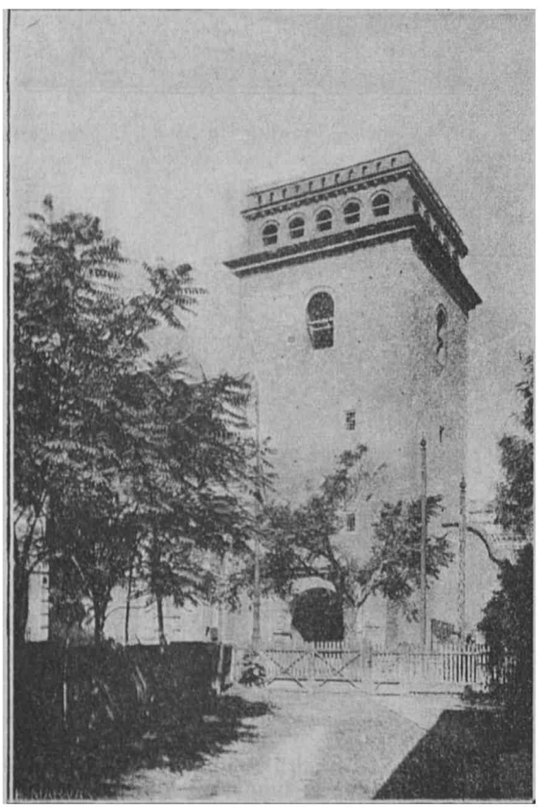

242 Turnul Goliei din Iaşi, zidit de Vasile Lupu Era aproape de două ori mai înalt, la început (CMI, 41)

244. Călăreţ Tătar din sec. 17.

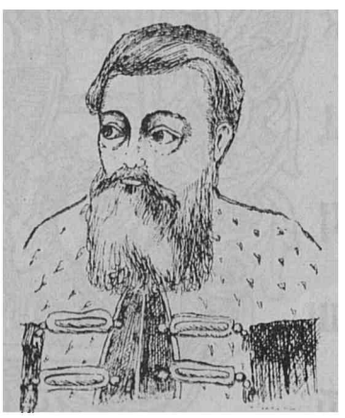

246. Unul din boerii lui Matei: Radu vel Comisu din Buzău, Ctitor la mânăstirea Bradu CMI, 41 ş

245. Stema Moldovei.

www.dacoromanica.ro

247. Tudosca, Doamna dintâi a lui Vasile Lupu. Tapiţerie în Palatul Mitropolitan din Iaşi. E fiica boerului Bucioc, tras în ţeapă de Turci, şi mama bolnăviciosului Ion Vodă, care murì fără să domnească. Frumoasele ei fete: *Maria*, căsătorită cu marele magnat polon Ianusz Radziwill şi *Ruxandra* cu Timuş, sălbaticul fiu al hatmanului Ucrainei, Bogdan Hmelniţchi (fig. 259, au dovedit ce educaţie aleasă, bogăţie şi strălucire era la curtea lui Vasile Lupu (CMI VIII 151)

248 Ioan Vodă fiul lui Vasile, broderie pe mormântul lui.

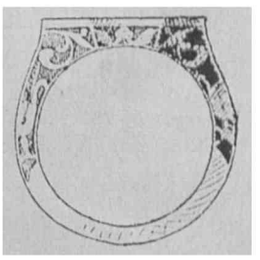

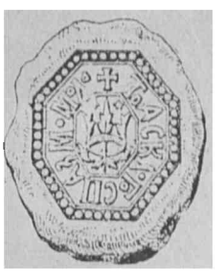

249 50 Inelul cu sigiliu al Tudoscăi lui Vasile Lupu. Inscripţia slavonă: «Tudosca doamna Ţării Moldovei»

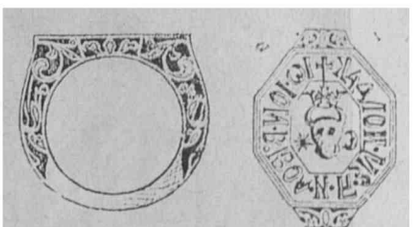

251 2 Inelul cu sigiliu al lui Ioan Vodă, menit de Vasile Lupu ca să domnească în Ţara Românească Inscripţia «IW ION VOIVOD I GP (gospodar) ZV MOLDAC (sic)

www.dacoromanica.ro

253. Mănăstirea Golia, zidită de Vasile Lupu, una din cele mai încăpătoare biserici ale Moldovei CMI, 41. Admirată mult de Petru cel Mare în 1711, pentru că are trei feluri de stil: „leşesc, grecesc şi moschicesc", adică: Renaştere, bizantin şi rusesc.

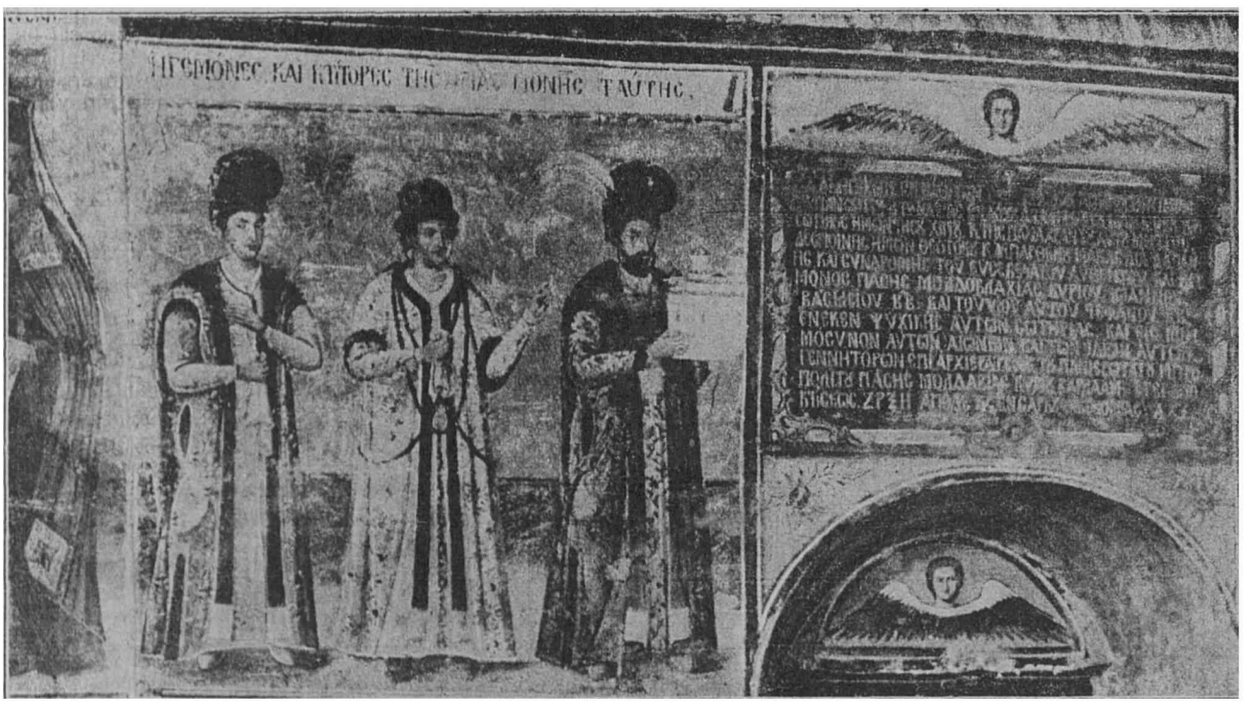

254 Chtorii Mânăstirei Golia: Vasile Lupu în haină blănită cu samur, Doamna *Ecaterina*, prin botez, Circaziană de neam, rudă cu Hanul tătăresc şi fiul lor Ştefăniţă CMI, 41).

www.dacoromanica.ro

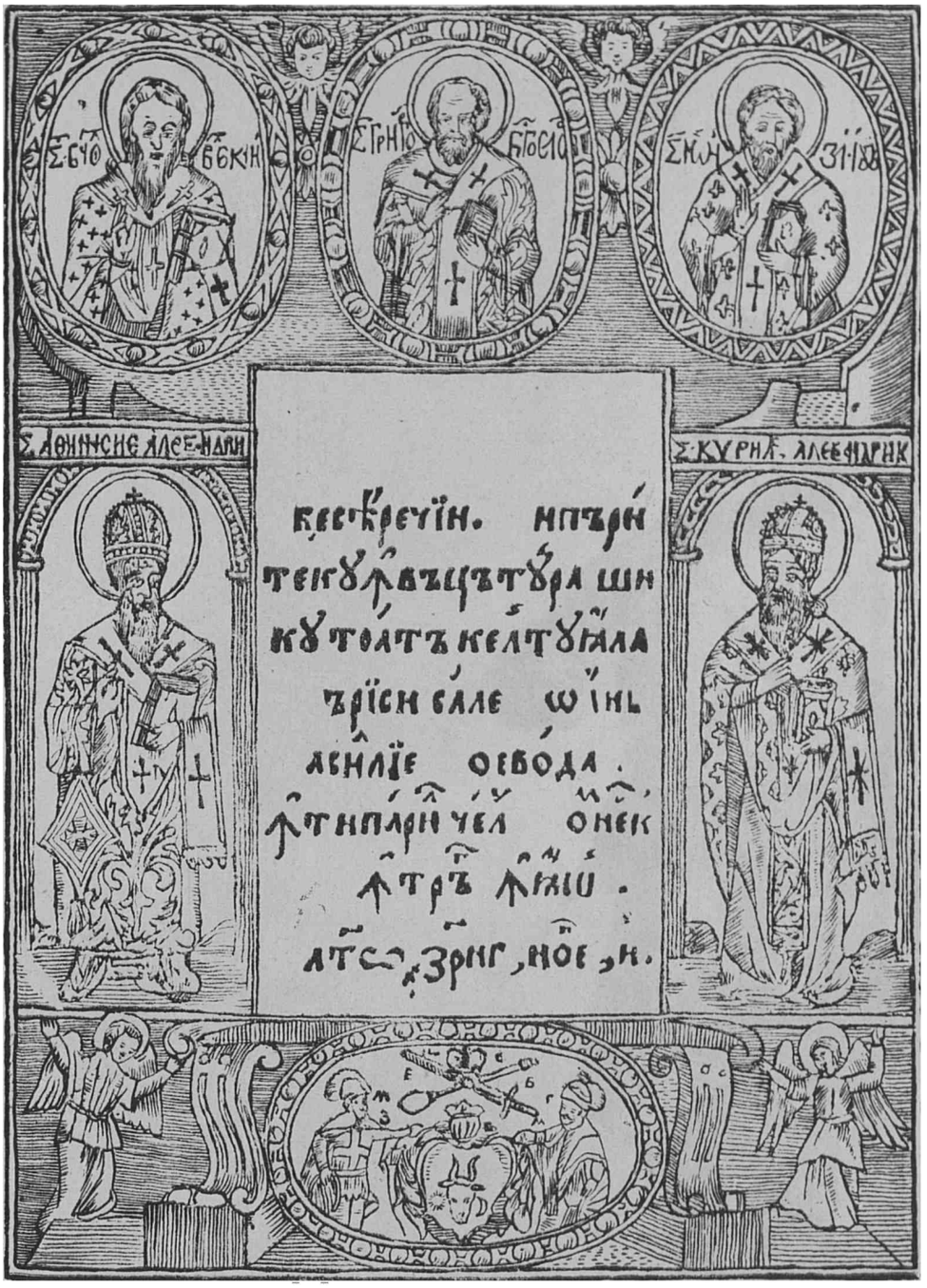

255. «Carte de învățătura bisericii, tipărite cu învățătura și cu toată cheltuiala Mării Sale Ioanu Vasilie Voevoda în tipariul cel domnesc în târgu în Iași leat 7153 (1645) Noe. 8 (A. R.) lipsesc literele roșii)

257. Petru Movilă, Mitropolitul Kievului, protectorul culturii vechi românești, ală turi de Matei și Vasile.

258. Bogdan Hmelnițchi, Hatmanul Ucrainei, cuscrul lui Vasile Vodă

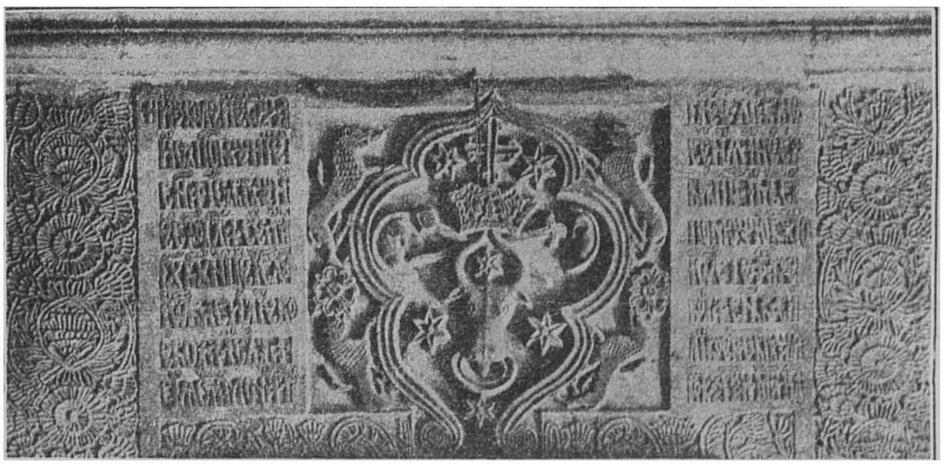

256. Pisania cu stema Moldovei, pusă de Vasile Lupu la M-rea Golia

259. Gheorghe Ștefan Vodă care luă tronul lui Vasile ajutat de Matei și Rakoczy.

www.dacoromanica.ro

260. Infanteristul Moldav, din sec. XVII. Acest chip e luat dintr'un tablou în culori la Academia Română, ce reprezintă mai mulţi ostaşi poloni, din timpul lui Sobieschi. In oastea polonă, pe lângă alţi mercenari streini, era şi un corp moldovenesc zis „infanteria uşoară sau moldoveană". In ea a servit şi C-tin Cantemir. (A. R.)

www.dacoromanica.ro

261. Grigore Ghica I, Domnul Munteniei între 1660—1664, 1672—74, fiul primului Ghica, Arbănaşul din 1658—1660, casatorit cu Maria Sturza Supăraţi pe tatăl lui şi pe *Mihnea Radu* (fig. 262), la 1660, Turcii erau sa prefacă ţările în paşalacuri, dacă nu se opunea, cu sfatul, puternicul boer C. Cantacuzino Postelnicul

263. Mitropolia din Bucureşti zidită de C-tin Şerban Basarab

264. C-tin Şerban Basarab Carnul, urmaşul lui Matei Basarab 1654 8, iar în Moldova 1659 61.

262. Mihnea Radu, Domn muntean 1658 9, care vru să imite pe Mihai Viteazul, dar nu-l ajută mintea. Făcu răscoală, tăie pe Turcii din Târgovişte, Brăila şi Giurgiu, dar, părăsit de ostaşi, fuge în Ardeal. (Anale A. R. tom. 36.

265. C tin Şerban Basarab, Zugrăvit la M rea Hurez, între strămoşii Brâncoveanului cu barbă după moda domnească de la inc. sec. XVII, de i portretul de mai sus îl arată ras

www.dacoromanica.ro

266. Istratie Vodă. Dabija, Domnul Moldovei 1661—5 A luat parte la războiul turco-german

267 Steagul lui Şerban Cantacuzino „Vitejia dreaptă să biruiască"

268. Stema Cantacuzinilor pe o carte tipărită sub Şerban Vodă. (A R.)

269. Vizirul Mehemed Kiupriulul din puternica familie, ce reîntinerì imperiul Otoman în sec. 17.

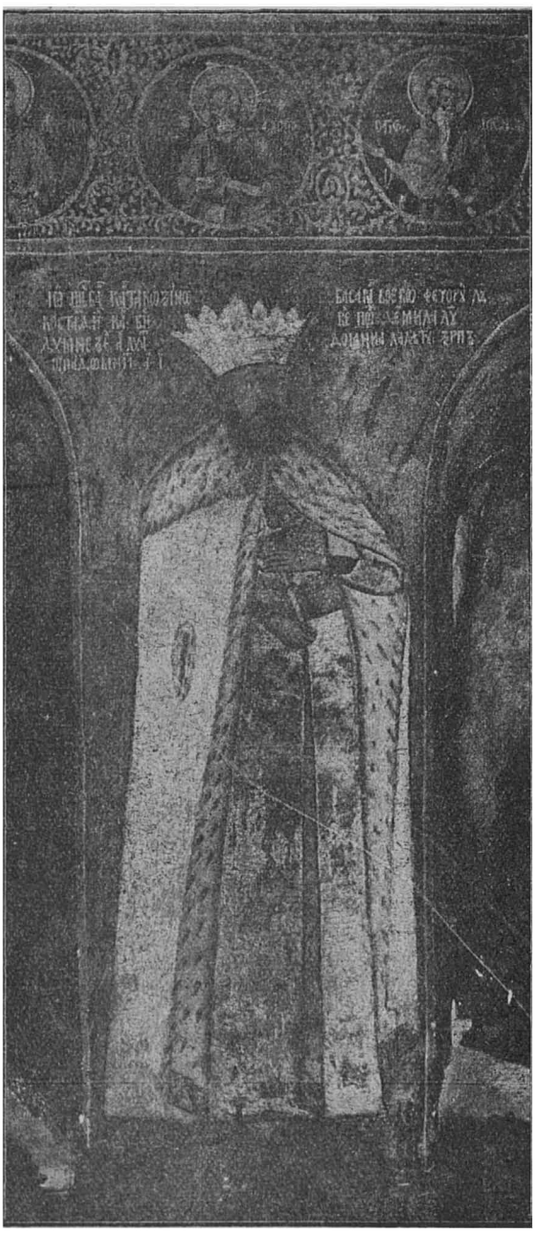

270. Şerban Cantacuzino, zugrăvit la Hurezi (CMI I, 67) Domnì în Muntenia 1678—1688, zidi M-rea *Cotroceni*, întemee Şcoala dela *Sf. Sava* şi tipărì cea dintâi *Biblie* pe românește, în 1688. A mers la Viena în 1683 silit de Turci, dar purta în gând planuri mari de împărăţie.

www.dacoromanica.ro

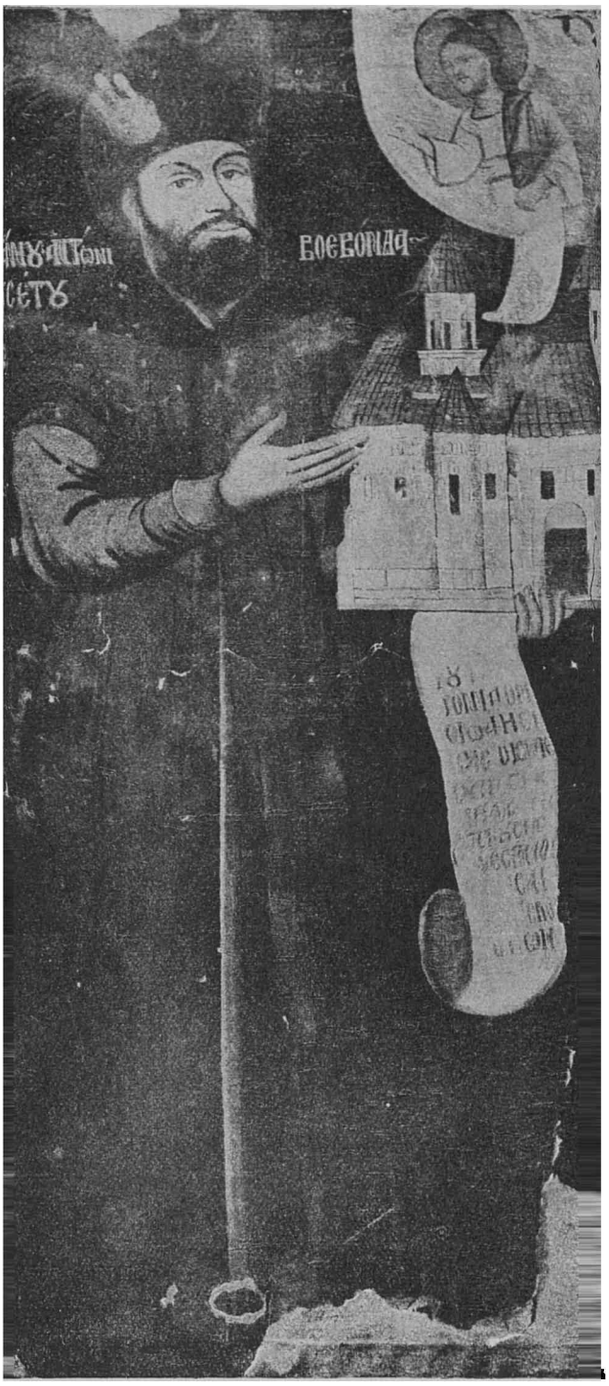

271. Antonie Ruset Vodă, Domn al Moldovei 1675 8; chip la Sf. Nicolae domnesc-Iaşi, ca ctitor de reparaţii (CMI)

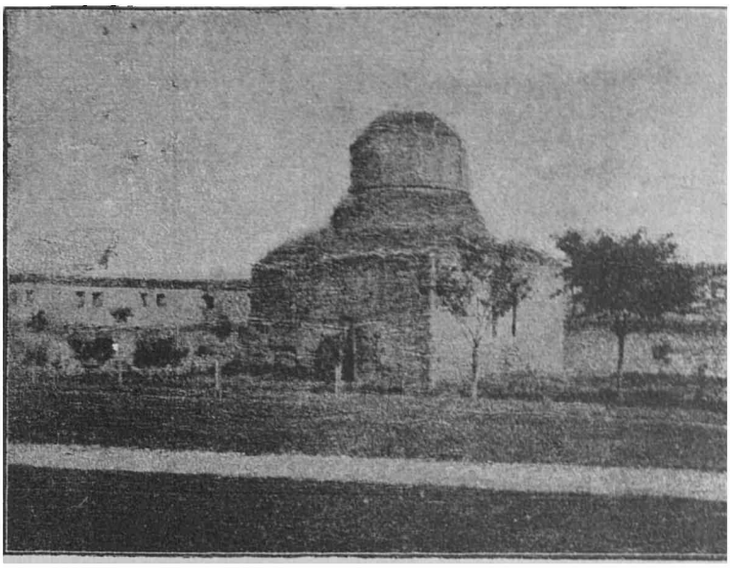

273. Baia dela Mânăstirea Cetăţuia lângă Iaşi zidită de Duca Vodă

274. Crucea lui Papa Brânconeanu lângă hale, în Bucureşti, unde fu ucis de Seimenii răsculaţi sub C-tin Şerban Basarab.

272. Stema Cantacuzinilor, cu pajura împărătească bizantină

www.dacoromanica.ro

DOMNIA LUI BRÂNCOVEANU

275. Consantin Basarab Brâncoveanu Voevod cu cei 4 fii ai săi 1688—1714

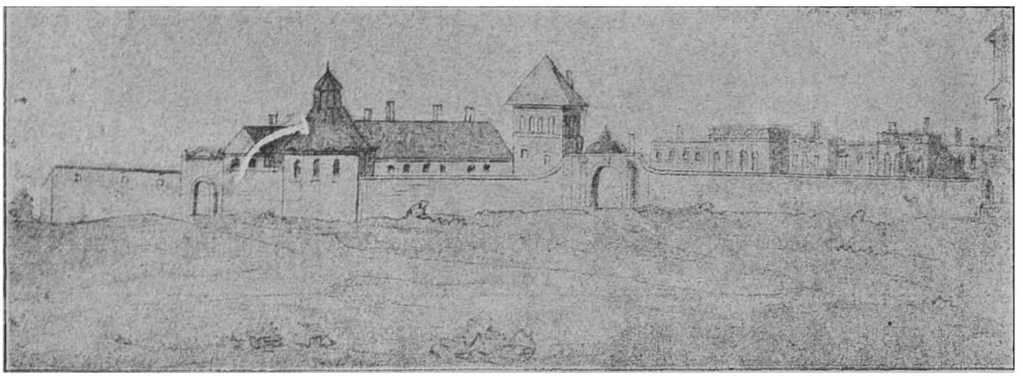

278. Palatul din Brâncoveni, de unde s'a ridicat familia Brâncovenilor, de neam domnesc (CMI, VI 133)

276. Generalul francez Eugeniu de Savoia în serviciul Austriei—câştigă multe biruinţe în războiul Ligei Sfinte, 1683—1690.

299. Sobieschi regele polon, duşmanul lui C. Cantemir şi lacom de pământ românesc la pacea din 1699 dela Carlovi̯.

281. Cara Mustafa, Vizirul care asedià Viena la 1683— de unde fu alungat de Sobieschi, şi de Austriaci.

277. Carol XII regele suedez, călător pe la noi, după ce fusese învins de Ruşi la Pultava, 1709.

280. Harta Ţărilor române pe la 1680—1711.

282. Petru cel Mare ţarul Rusiei, duşmanul lui Carol XII şi al Turcilor la 1711.

CONSTANTIN BRÂNCOVEANU.

Cel din urmă din vechea dinastie a Basarabilor, întemeetorii statului, cu 400 ani înaintea lui, dete ţării o domnie glorioasă, prin relaţiile lui diplomatice cu vecinii, prin abundenţa ce arătà ţara şi prin opera culturală şi artistică. Puternice împărăţii în luptă cu Turcii, ameninţau cu pieirea ţărişoarele noastre. El ştiù timp de 26 de ani să se strecoare cu dibăcie prin toate greutăţile şi să întrebuinţeze bogaţiile lui la zidiri de palate domneşti (Mogoşoaia, Brâncoveni, Potlogi) de biserici (M-rea Hurezi, ş. a.) şi la tipărirea cărţilor româneşti.

www.dacoromanica.ro

283. Familia lui Brâncoveanu, ctitori la biserica din Mogoşoaia, la Miază Noapte de Bucureşti. (CMI, VIII '51)

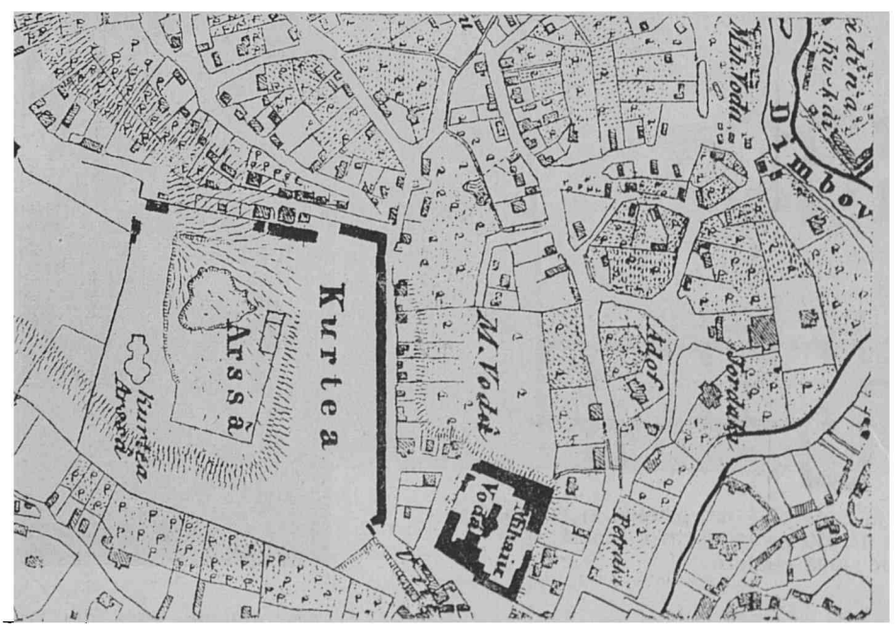

284. O parte din planul Bucureştilor în sec. 18: Cursul Dâmboviţei Mihai Vodă şi Curtea Arsă (azi Arsenalul)

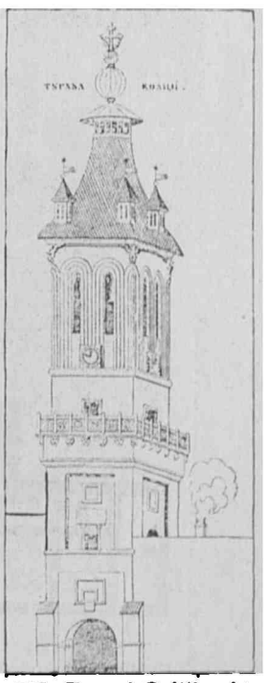

285. Turnul Colţii zidit se spune, de Sucdezii lui Carol XII, azi dărâmat din nefericire. El a ervit drept clopotniţă la M rea Colţii al cărei ctitor fu Mihail Cantacuzino

www.dacoromanica.ro

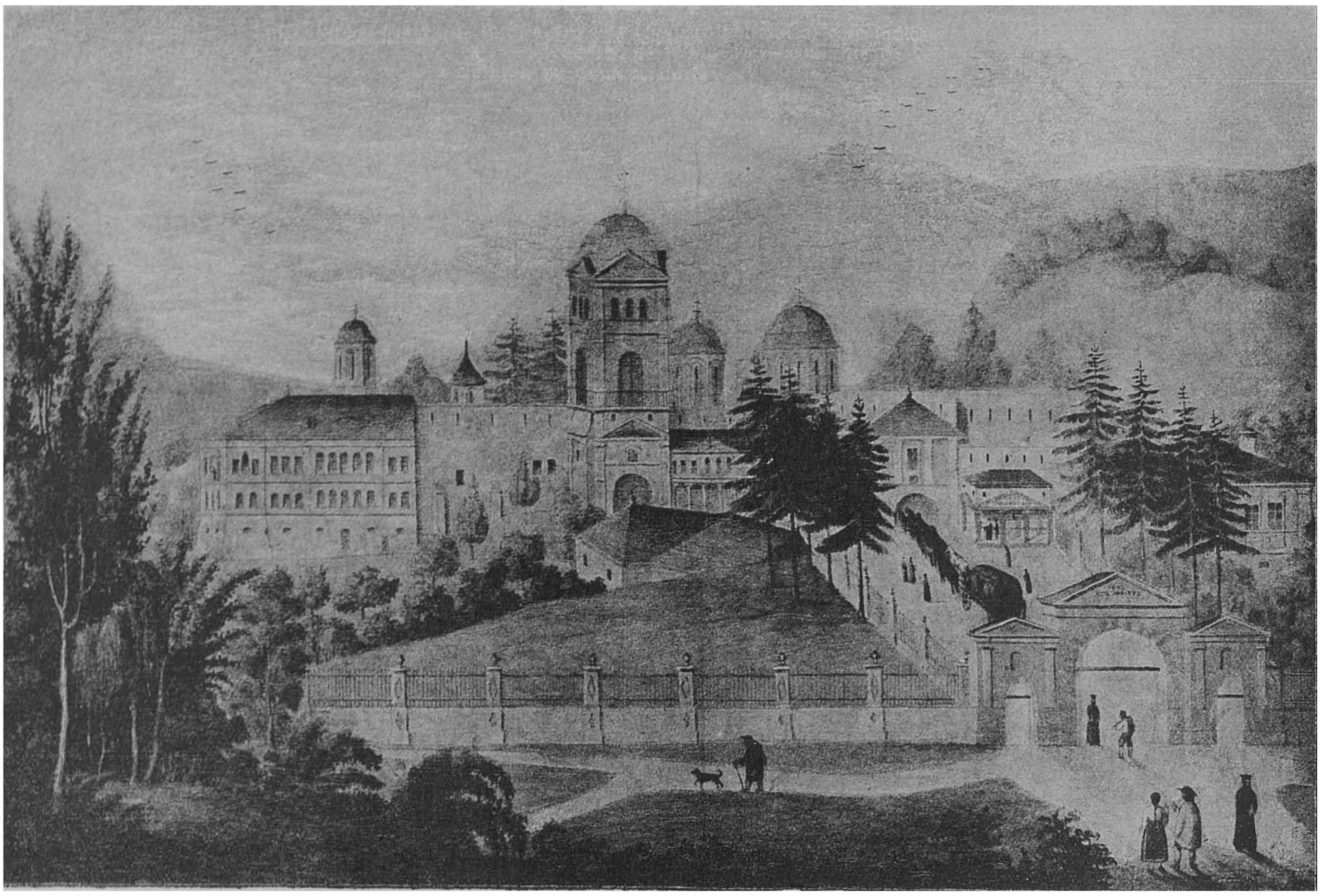

86 Priveliştea M-rii Hurezii, pela 1850, cea mai bogată şi splendidă fundaţie mânastirească din ţările române, făcută de Brâncoveanu. Alături de familia sa numeroasă pictată la intrare, la locul ctitorilor, el adăoga şi pe înaintaşii săi din dinastia Basarabilor, începând cu Laiot Basarab. (CMI. I, 67)

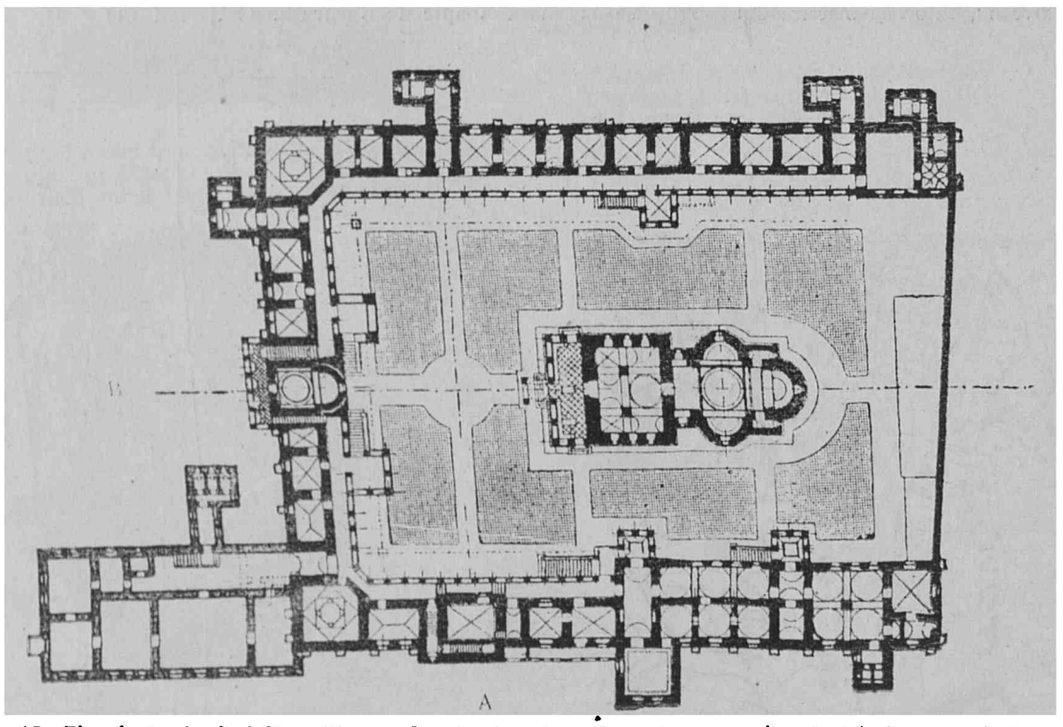

87 Planul etajului I al M rii Hurezi. Poarta de intrare în curte vine sub patratul-a) care indică clopotniţa cea mare. b) paraclisul Curtea interioară de 350 pe 150 metri e ocolită de o minunat colonadă a chiliilor, pe două rânduri.

288. Antonie Vodă din Popeşti (1699-72). Bunicul Doamnei Marica a lui Brâncoveanu Frescă la Hurezi

www.dacoromanica.ro

289 Familia lui Brâncoveanu la M-rea Surpatele din Oltenia CMI, VIII, 32)

www.dacoromanica.ro

290 Măcelul lui Brâncoveanu al fiilor şi ginerelui său Văcărescu, (Stampă tip. la Paris, în sec XIX) şi reprodusă în cartea lui Şt. Greceanu, Viaţa lui C-tin Brâncoveanu).

293. Doamna Păuna a lui Ştefan Vodă Cantacuzino urmaşul lui Brâncoveanu. Soţul ei a pregatit căderea lui Brâncoveanu prin pârile lui, iar după 2 ani, avu exact aceiaş soartă.

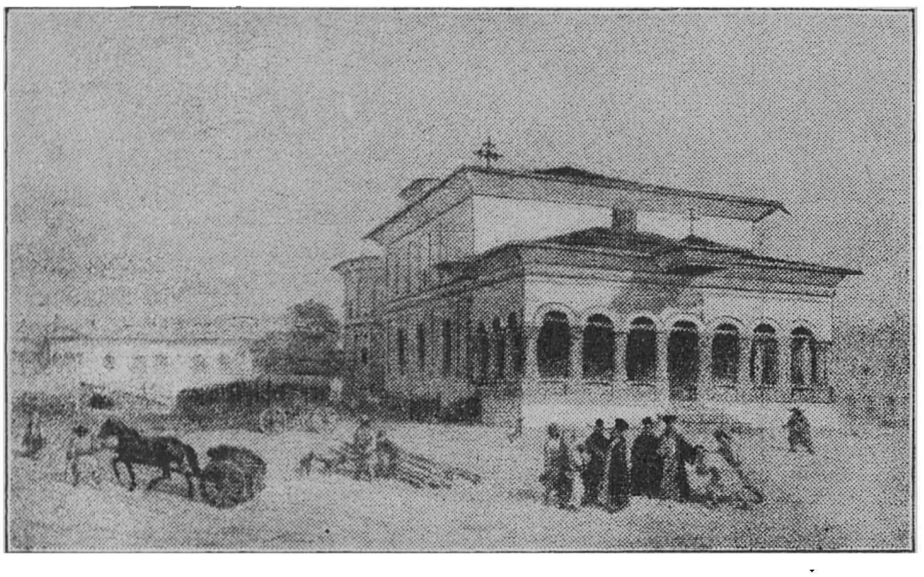

291. Biserica m-rii Sf Gheorghe Nou — cu hanul său cel mare împrejur, întem. de Antonie Vodă şi terminată de Brâncoveanu în 1706 — La 1802 un cutremur a lăsat-o fără turnuri.

Sf. Gheorghe este patronul Bucureştilor. Azi, în locul ei e o biserică încăpătoare, dar lipsită de gust. Pe furiş s'au adus mai târziu oasele Brâncoveanului şi s'au înmormântat în această biserică sub o candela care spune taina.

292, Dimitrie Cantemir în costum european, cu perucă şi cuirasă. Domn al Modovei, 1710—11, membru al Academiei din Berlin, el fu unul din marii învăţaţi ai Europei pe timpul său

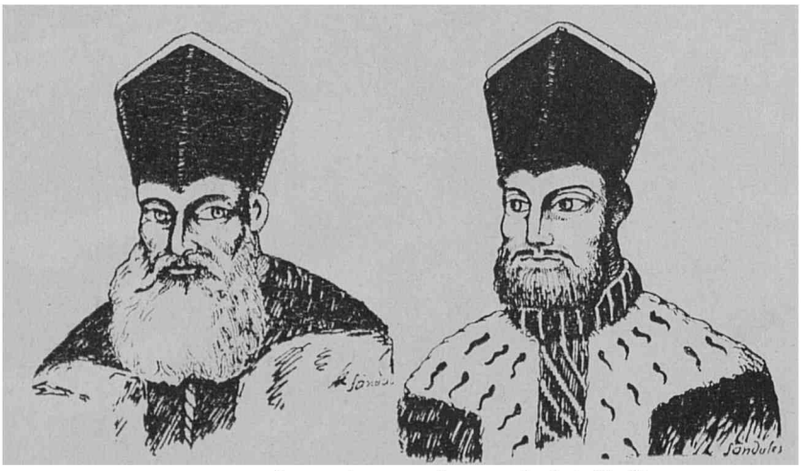

294 *Constantin Cantemir* şi *Antioh* Vodă (1685—93). fiul cel mare (1695 1700, 1705 7). schiţe dupa frescă la m-rea Mera jud. Putna.

Constantin, servi 17 ani în oastea polona ca stegar apoi capitan al batalionului moldovenesc şi, după o serie de isprăvi eroice, urcă treptele boeriei în Moldova şi servi cu credinţa un şir de domni pân'la D-traşcu Cantacuzino, care-l face *Serdar* al judeţelor dintre Prut şi Nistru. Mântui ţara de bandiţi, de Cazaci şi Tatari; sub Duca isbuti cu iscusinţă să scape de cursele greceşti ale acestuia. Ca Domn al Moldovei lupta cu îndârjire alaturi de Turci pentru ca ţara lui sa nu fie robita de Sobieschi

www.dacoromanica.ro

295. Stampă [veche: reprezintă intrarea lui Dimitrie Cantemir în Iaşi călcând un hatişerif turcesc. (A. R.) (Z. Arbore, Basarabia). Vrând să rupă legăturile de bir şi închinare (vasalitatea) ce avea Moldova cu Inalta Poartă, el făcu alianţă cu Petru cel Mare, ţarul Rusiei. Dar acesta e învins de Turci la Stănileşti (1711) şi Dimitrie nevoit să fugă în Rusia.

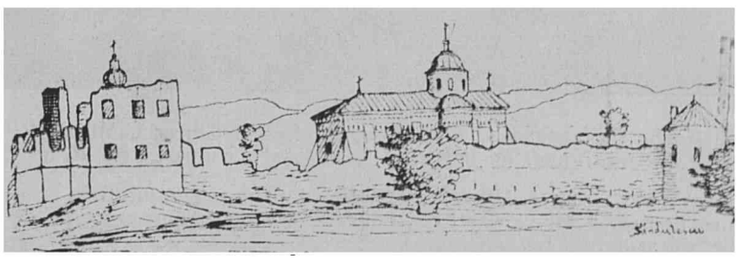

296. M-rea Mera din Putna ctitoria lui C-tin Vodă Cantemir

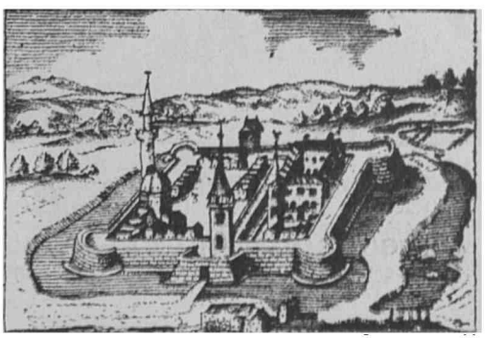

29[illegible] Cetatea Timişoarei, după o stampă veche cucerită de Austriaci dela Turci în 1714 odată cu Banatul

www.dacoromanica.ro

EPOCA FANARIOŢILOR (1711—1821).

298. Nicolae Mavrocordat, primul din seria „Fanarioţilor" fiul dragomanului Alexandru Mavrocordat, moldovean, după o bunică a sa (fiica lui Alexandru Iliaş). — Mavrocordaţii s'au legitimat astfel la domnie, iar prin politica lor cuminte s'au împământenit mai bine ca alţi înaintaşi în scaun „ne-fanarioţi". de ex.: Duca, Ruset, etc.

299. Constantin Mavrocordat domnì în ambele ţări, cu schimbul, între 1730 69, şi introduse reforma cu desfiinţarea „vecinătăţii şi rumâniei". E fiul lui Nicolae M.

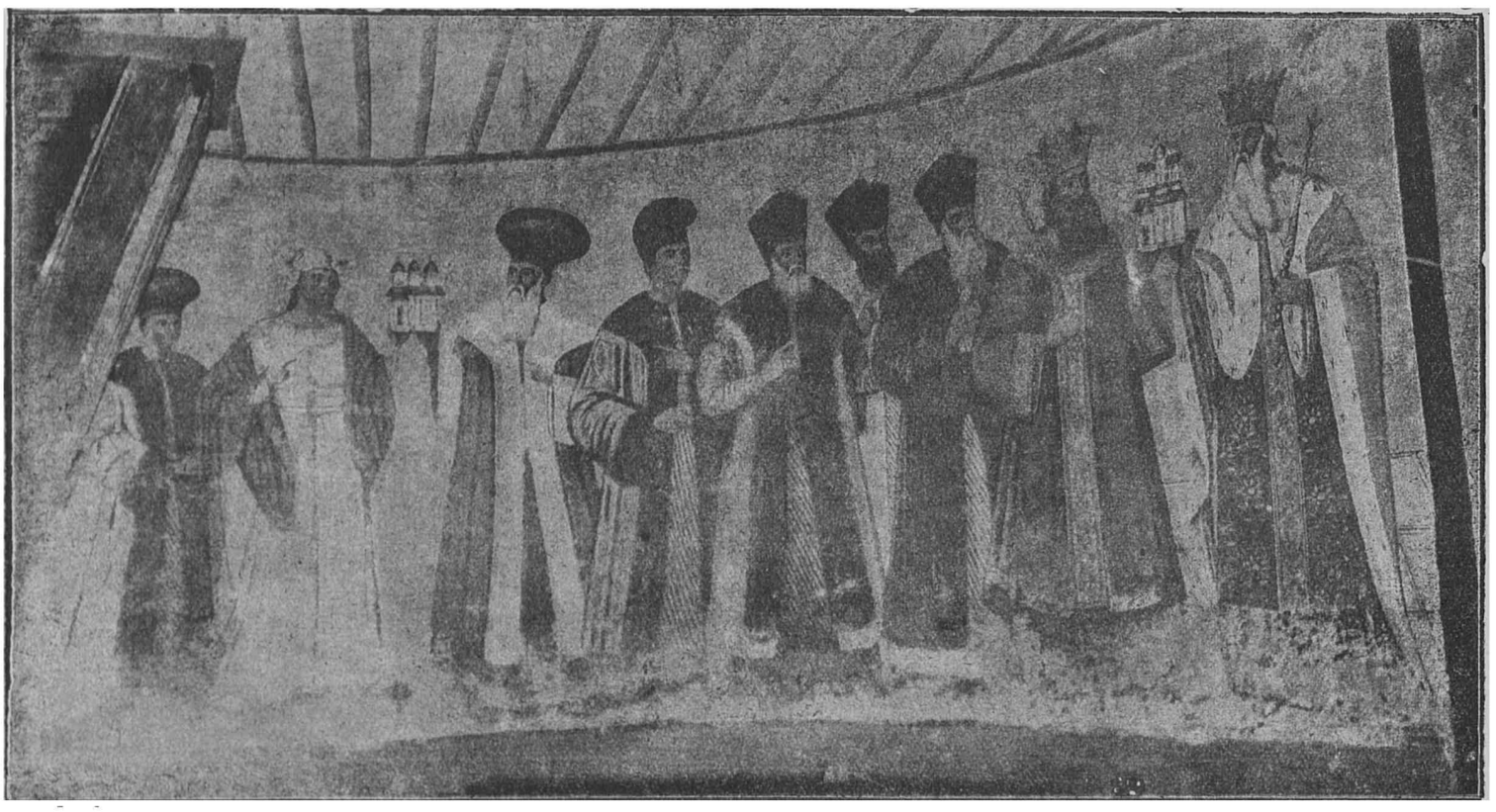

300 Ctitorii M-rei Răchitoasa, în stânga este Ilie Ţifescu spătarul şi soţia sa Teofana cu fiul lor. apoi: Enachi Clucerul, Mihaiu Racoviţă, Voevod, Nicolae Mavrocordat Voevod, Grigore Ghica II Voevod, urmaţi de Împăraţii Arcadie şi Teodosie. (A R, An.

EPOCA FANARIOŢILOR începe în Moldova cu fuga lui Cantemir 1711 — şi în Muntenia la 2 ani după moartea lui Brâncoveanu (1716) Ea înseamnă timpul când tronurile române au fost ţinute de domni veniţi din Fanar, născuţi sau numai crescuţi în moravurile de acolo.

Familiile Racoviţă şi Calimachi cari au dat Domni în această epocă erau însa curat româneşti, Ghiculeştii romănizaţi, iar Mavrocordaţii legitimaţi. Greci adevăraţi au venit mai târziu: Ipsilanti, Moruzi, Şuţu, etc.

www.dacoromanica.ro

301. Turcia, Austria şi Rusia joacă în cărţi soarta ţărilor române Stampă alegorică privind războaele ce au purtat aceste puteri pe pământul nostru, în epoca fanariotă.

301 Grigorie Ghica III, Domnul jertfit de Turci 1777 în Iaşi, după pierderea Bucovinei

302. Ciuntirile suferite de Moldova ntre 1711-1812.

305. T rile române cu cele mai largi şi cele mai înguste hotare.

303. Stema lui Nicolae Mavrocordat, a ambelor ţări reunite, fiindcă domnise pe rând în amândouă. (A R

308 Generalul rus, Patiomkin, care se visa „Rege al Daciei" sub ocrotirea Ecaterinei II Se instalase guvernator la Iaşi, în ră boiul din 1788—9 u Turcii

www.dacoromanica.ro

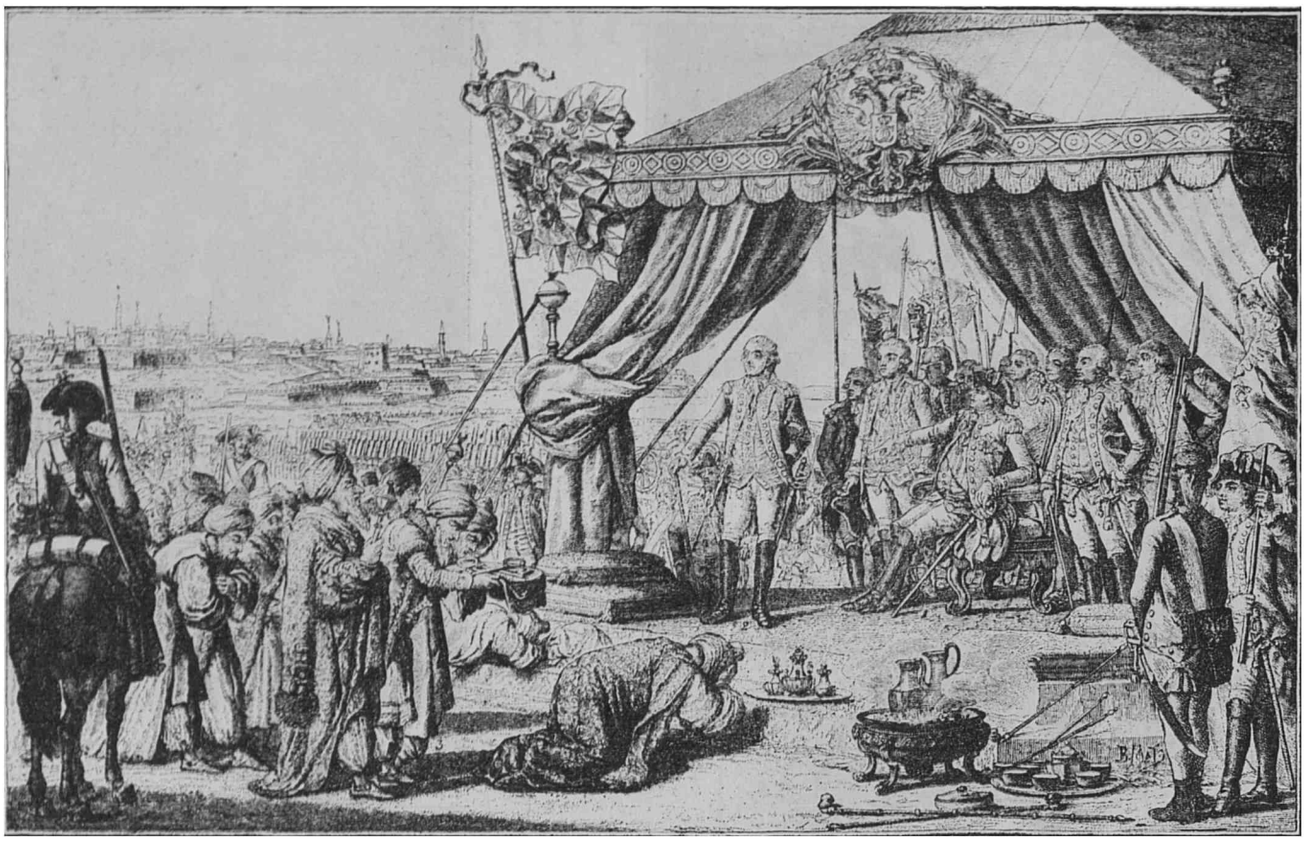

307. Predarea garnizoanei turceşti a Benderului către Feldmareşalul oştilor ruseşti, principele Potemkin la 4/16 noem. 1789. Z. Arbore, Basarabia. (A. R.)

308. Paisie, stareţul m-rei Neamţul şi Secul între 1775—94, reformatorul vieţii călugăreşti în Moldova.

www.dacoromanica.ro

309. Ioan Calimah 1758 61, Grigore Calimah 1761 69

310. Alexandru Calimah 1795—99. Scarlat Calimah 1806 19. Familia Calimahilor era moldovenească scoborand din Teodor Calmăşul dar grecizată în moravuri. Au domnit toţi numai în Moldova.

311. Alexandru Vodă Ipsilanti, 1774-88. Constantin Ipsilanti 1799—1806.

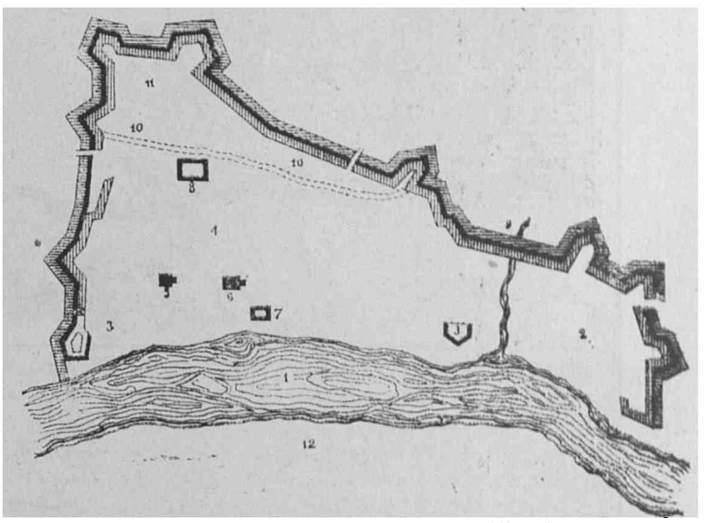

312 Planul cetăţei Ismail (CMI VIII, 71)

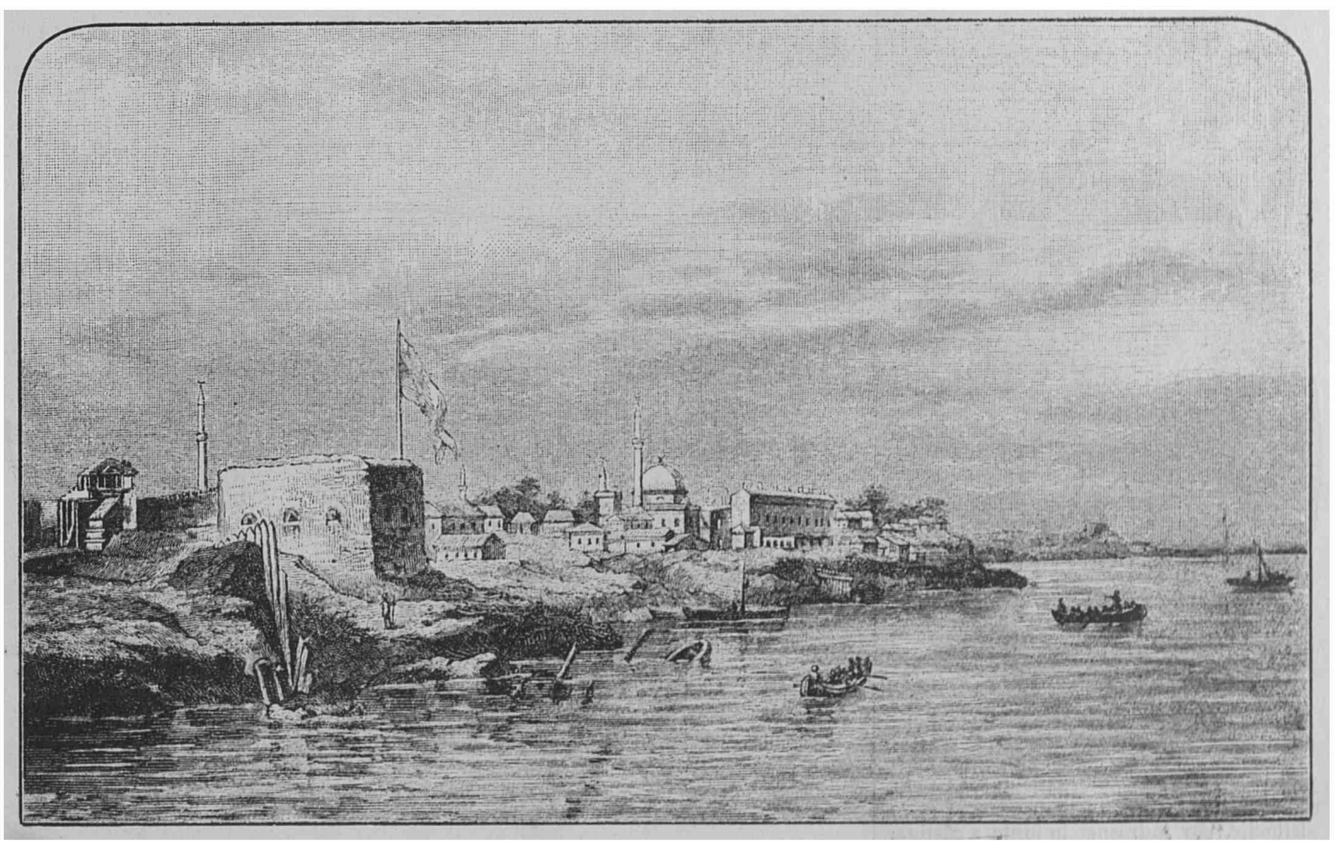

313. Ismailul în sec 18. A jucat un mare rol în războaele ruso-turce (A. R.)

www.dacoromanica.ro

314 Luptă în munții Bârsei, dată între Mavrogheni Vodă sprijinit de Turci și oștiile austriace ale Princ. de Saxa Coburg în primăvara anului 1788 (A.R).

315. Nicolae Vodă Mavrogheni 1786-1790, originar din insule, lipsit de cultură și de distincție, dar îndrăsneț în lupte a câștigat câteva victorii contra Austriacilor, în războiul din 1787-91 — la granița Carpaților.

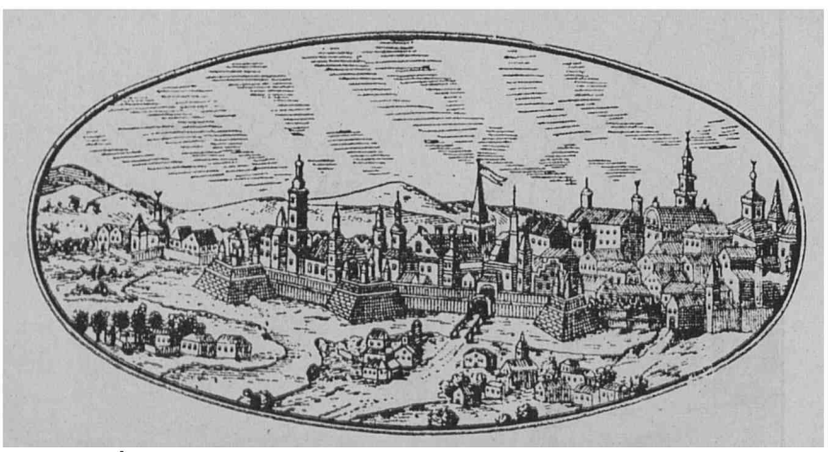

316. Vederea Iașului, dinspre Bahlui la 1788 — dintr'o stampă mai mare (la N. A. Bogdan, Orașul Iași) reprezintând o bătălie între Austriaci și Turci la 18 April, când Alex. Ipsilanti (fig. 311) căzu prizonier.

www.dacoromanica.ro

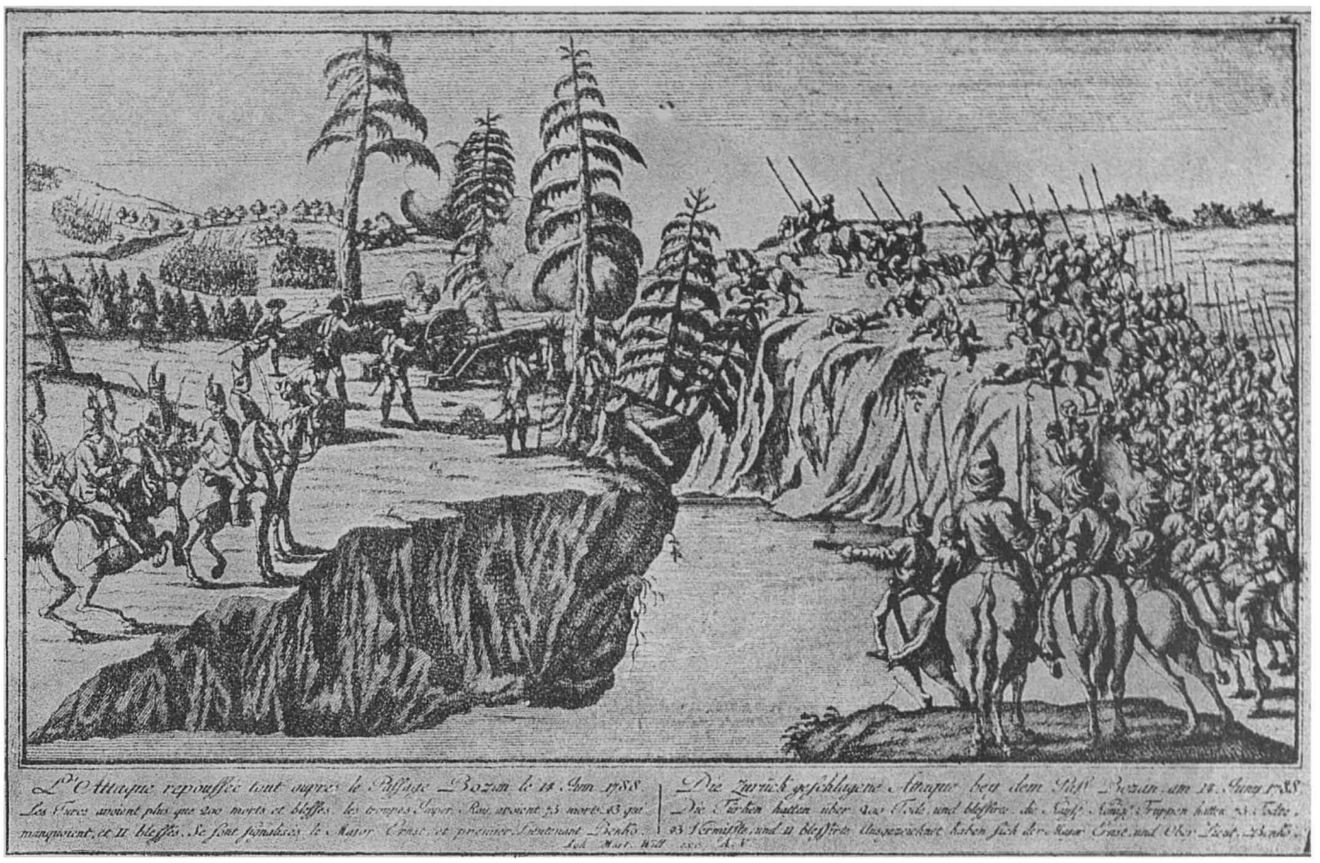

317. Altă scenă din răsboiul turco-austriac, din 1788-91 (AR)

318. Fuga lui Mavrogheni din București înaintea oștilor austriace ale prințului de Koburg.

www.dacoromanica.ro

319. „Scarlat Alexandru Calimah Voevod Domn şi conducător a toată Moldova". El a dat legiuirea Moldovei zisă Condica lui Calimah Domn 1806, 1807 10, 1812—19. Stema Moldovei şi a celor 16 judeţe. (A R.)

www.dacoromanica.ro

320. Pagină din condica lui Calimah cu zeița Dreptății.

www.dacoromanica.ro

321. Boer fanariot pe la 1800.

323. Lăutari din sec. 18 în haine orientale şi apusene (zugrăviţi de Petrache log.) Din C. Bobulescu *„Lăutarii noştri"*, 1922.

324. Tânăr intrat în lume, după absolvirea şcolii greceşti. Pela 1800.

326. Pasvantoglu, Paşa din Vidin, revoltat. Era spaima Olteniei şi Munteniei cu cetele lui de bandiţi Cărjalii pela 1800.

325. Elena Şuţu e fica lui Mihai Şuţu (portret de Louis Dupre).

327. Ioan Caragea Domn în Muntenia 1812—18.

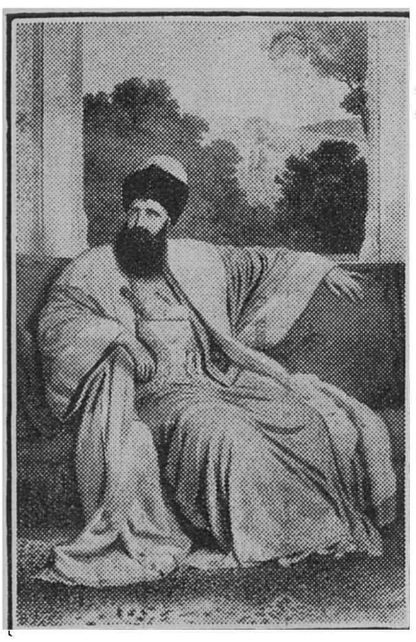

328. Mihai Gr Şuţu, ultimul fanariot în scaunul Moldovei 1819—1821

EPOCA FANARIOTĂ se închee la 1821. În prima parte, pe timpul Mavrocordaţilor, Ghiculeştilor şi Racoviţeştilor, până pe la 1770, au fost timpuri ceva mai bune; dar în ultimii 50 de ani: 1770—1321, cele trei războae turco-creştine, cârmuirea jefuitoare a domnilor fanarioţi, prădăciunile Turcilor revoltaţi — cum şi înstrăinarea boerimei de tradiţia şi cultura strămoşească — au fost un blestem, o urgie asupra celor două principate

www.dacoromanica.ro

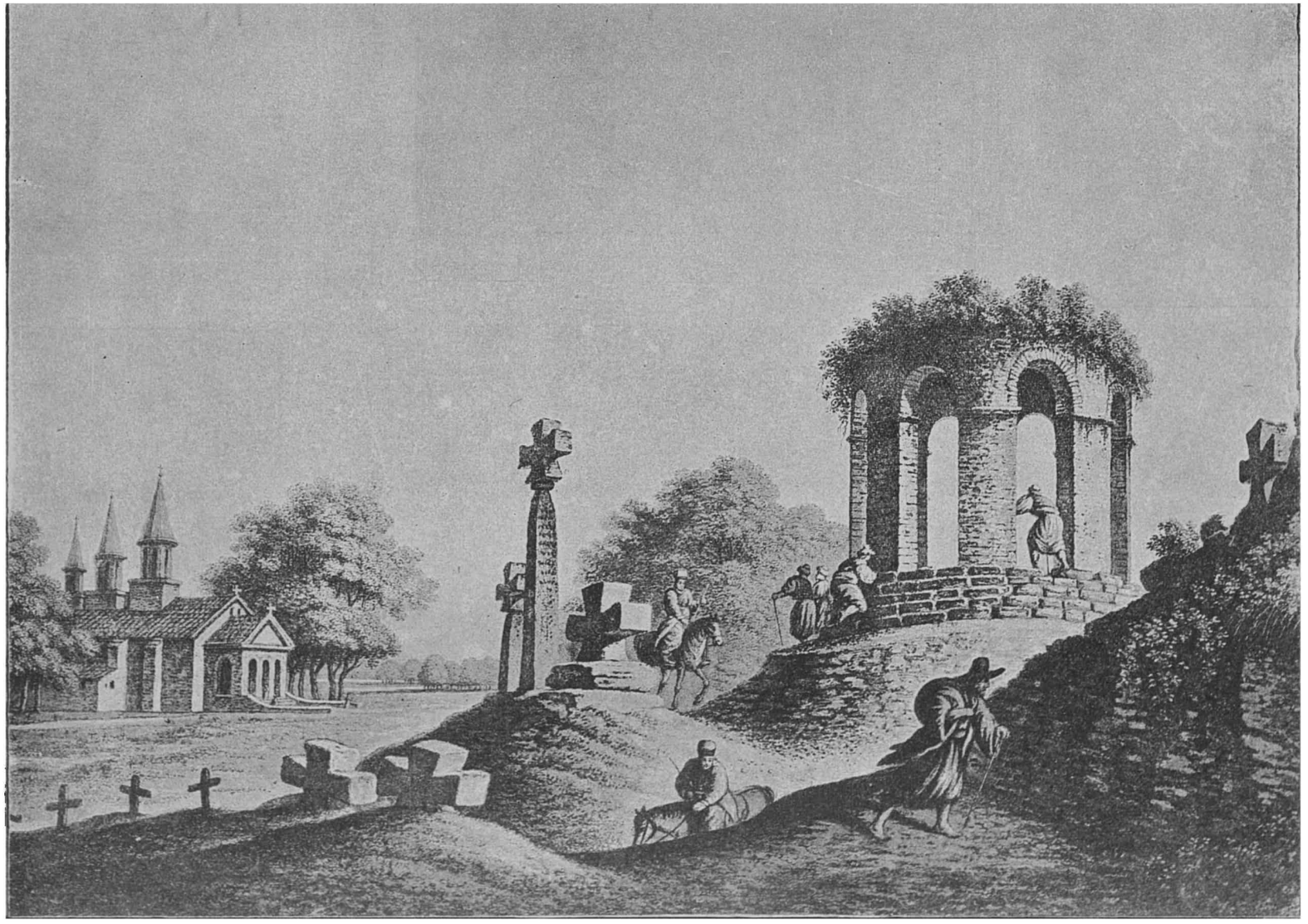

329. Scenă din marginea Bucureştilor la 1801 CMI, V 81).

www.dacoromanica.ro

330 Horia

331. Cloşca

„Conducătorii revoluţiei Ardelenilor din 1784, în contra nobilimei ungare pentru desfiinţarea iobăgiei

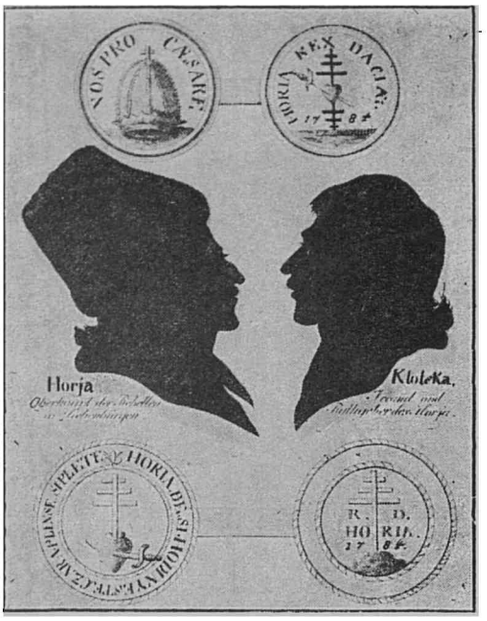

332. Chipuri şi medalii ale celor doi conducători.

333. Ţăran fără pământ (iobag) şi nemeş ungur pe timpul lui Iosif II.

334. Iosif II împăratul german, doritor de reforme şi libertăţi pentru cei asupriţi, care a vizitat de două ori Transilvania.

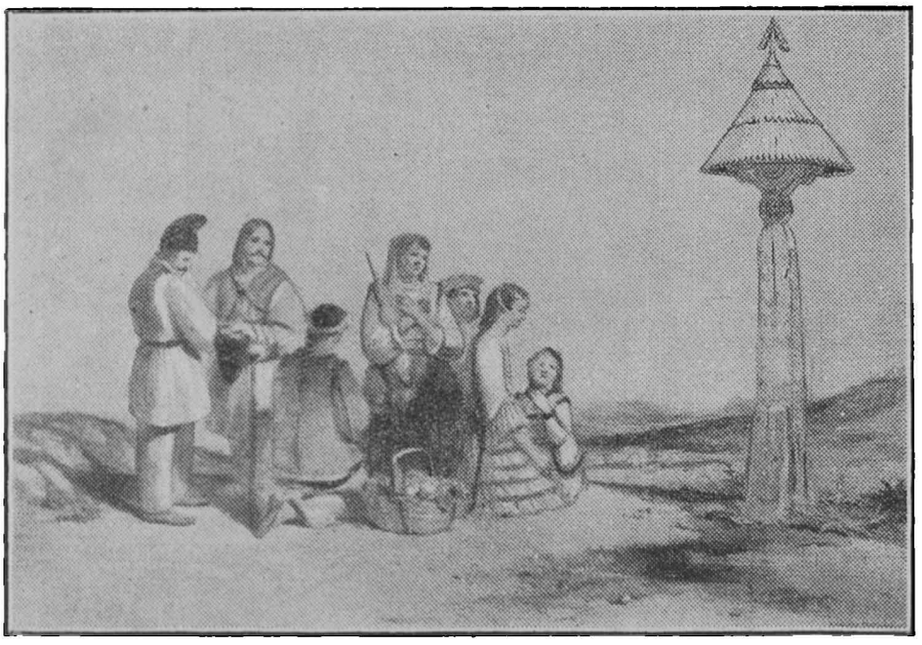

335. Ţărani din Banat, îngenunchind în faţa unei cruci. Album G. Hering, 1838.

ROMÂNII ARDELENI au trecut sub jugul Austriei la 1690, după moartea lui Mihai Apaffi, ultimul principe ungur. Parte din ei au trecut la *Unire* cu Catolicii, ca să capete drepturi (la 1700), dar pasul acesta a fost în zadar.

Incurajaţi de ideile lui Iosif II ei se rascoală contra tiraniei nobilimei maghiare la 1784 — dar nici revoluţia n'avu succesul dorit.

www.dacoromanica.ro

336. Mitropolitul Gavril Bănulescu Bodoni, primul arhiepiscop de Chişinău după rapirea Basarabiei 1812—1821 (A. R.)

337. Crucea ridicată de generalul rus Miloradovici pe dealul Mitropoliei în cursul războiului din 1806—12 (C. M. I.)

338. Dorobanţi la începutul sec. 19 şi un hoţ pus la „obezi" (Gion

339. Gheorghe Lazăr, ardeleanul, deşteptătorul Munteniei prin cultura cea nouă, întemeetorul primului Liceu românesc la Sf. Sava.

www.dacoromanica.ro

EPOCA RENAȘTEREI NAȚIONALE

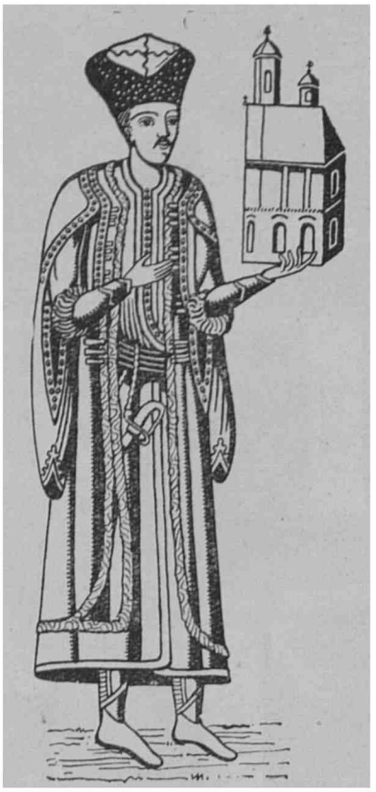

340 Tudor Vladimirescu, zugrăvit în biserica dela Prejna ca ctitor. A zidit o din prăzile luate dela Turci în războiul din 1806 12. E singurul portret autentic, celelalte sunt imaginate.

341. Ostaș pandur

342. Dorobanț de Romanați.

343. Muntenia în anul răsmeriței din 1821.

344. Un grup de eteriști de-ai lui Ipsilanti dela 1821.

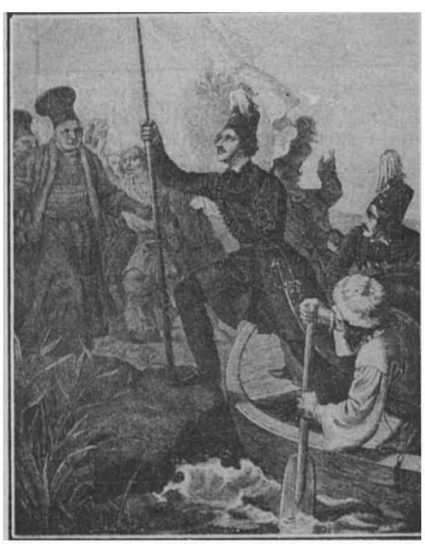

345 Ipsilante trece Prutul; (după un ta blou aflat la muzeul din Atena)

346. Măcelul de Turci al trupelor lui Bimbașa Sava, care trădase întâi pe Tudor apoi pe Eteriști.

Revoluția din 1821. In Ianuar 1821, murind Alecu Vodă Suțu, ultimul Fanariot din Muntenia, Tudor fostul comandir de panduri, ridică steagul revoltei în contra tiraniei streine a Fanarioților, cerând domnie pământeana. Mișcarea lui este stânjenită de revoluția Eteriei grecești, condusă de Alex. Ipsilante (fiul lui Constantin Vodă Ips.), de partea căruia trecu și Bimbașa Sava, șeful gărzii de Arnăuți din București. Ipsilanti atrage 'n cursă pe Tudor și-l asasinează; dar atât el, cât și Bimbașa Sava și-au luat plata (citiți «Revoluția din 1821" de N. A. Constantinescu)

www.dacoromanica.ro

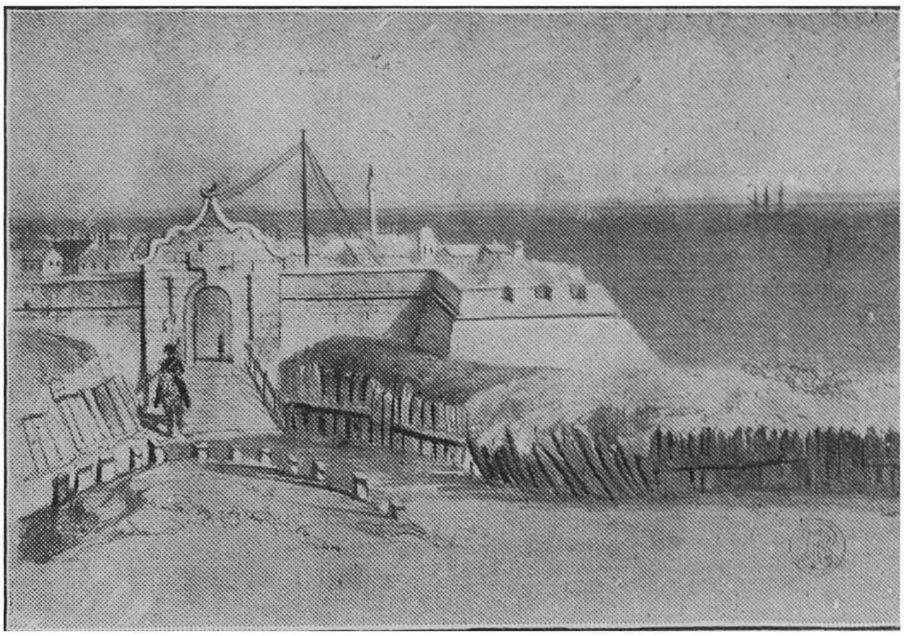

347. Constanța (Chiustenge) la 1828.

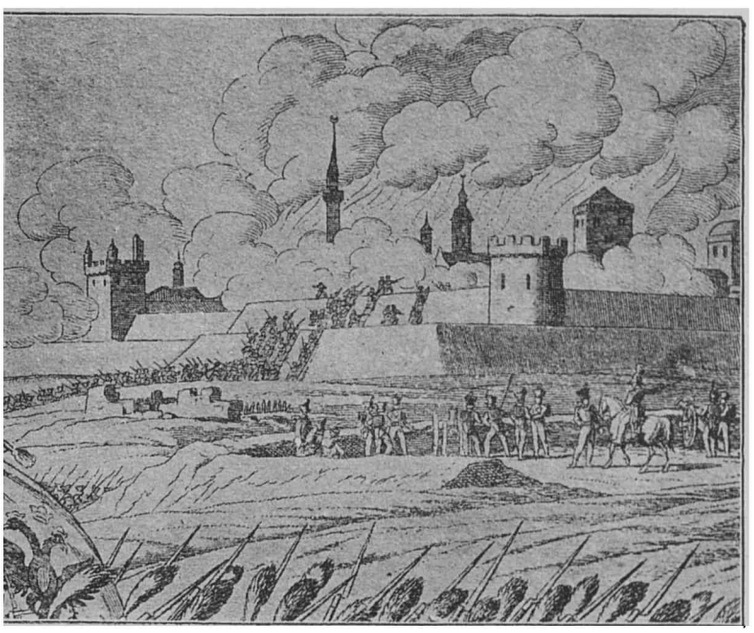

348. Asediul Brăilei de trupele rușești în 1828.

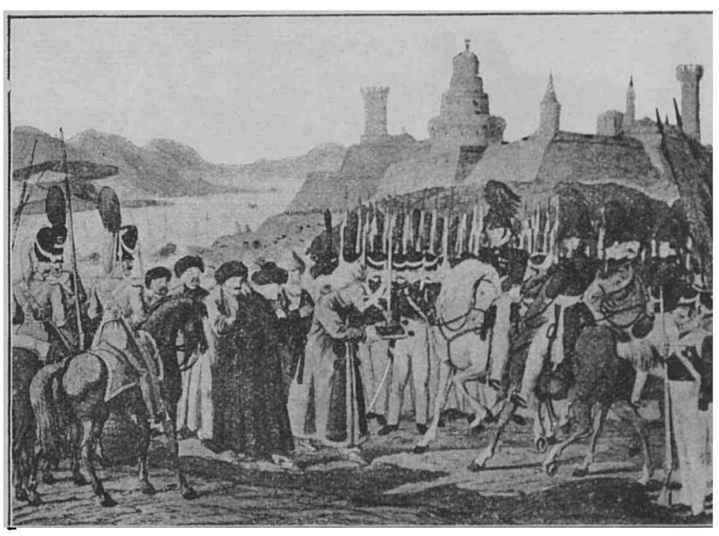

349. Capitularea garnizoanei din cetatea Silistra, după asediul ei de Ruși în 1828.

Jertfa lui Tudor avu efectul dorit: Turcia îngădui țărilor române *domni pământeni: Grigore Ghica și Ioniță Sturza* pe câte 7 ani 1822—1828. In 1828 țarul Nicolae I, făcu războiu Turciei și încheie pacea dela *Adrianopol* 1829, prin care se decidea ca Giurgiu și Brăila să fie retrocedate Munteniei, dar cu zidurile dărâmate!

www.dacoromanica.ro

360. Cetatea Giurgiului din insula Sângiorgiu şi zidurile oraşului despre Dunăre, în 1828; fu dărâmata de Ruşi la 1830, după ce oraşul şi raiaua au fost retrocecate Munteniei — 410 ani a stat Giurgiu în robia turceasca. (A.R.). Clişee în „Cetatea Giurgiu" de N. A. Constantinescu.

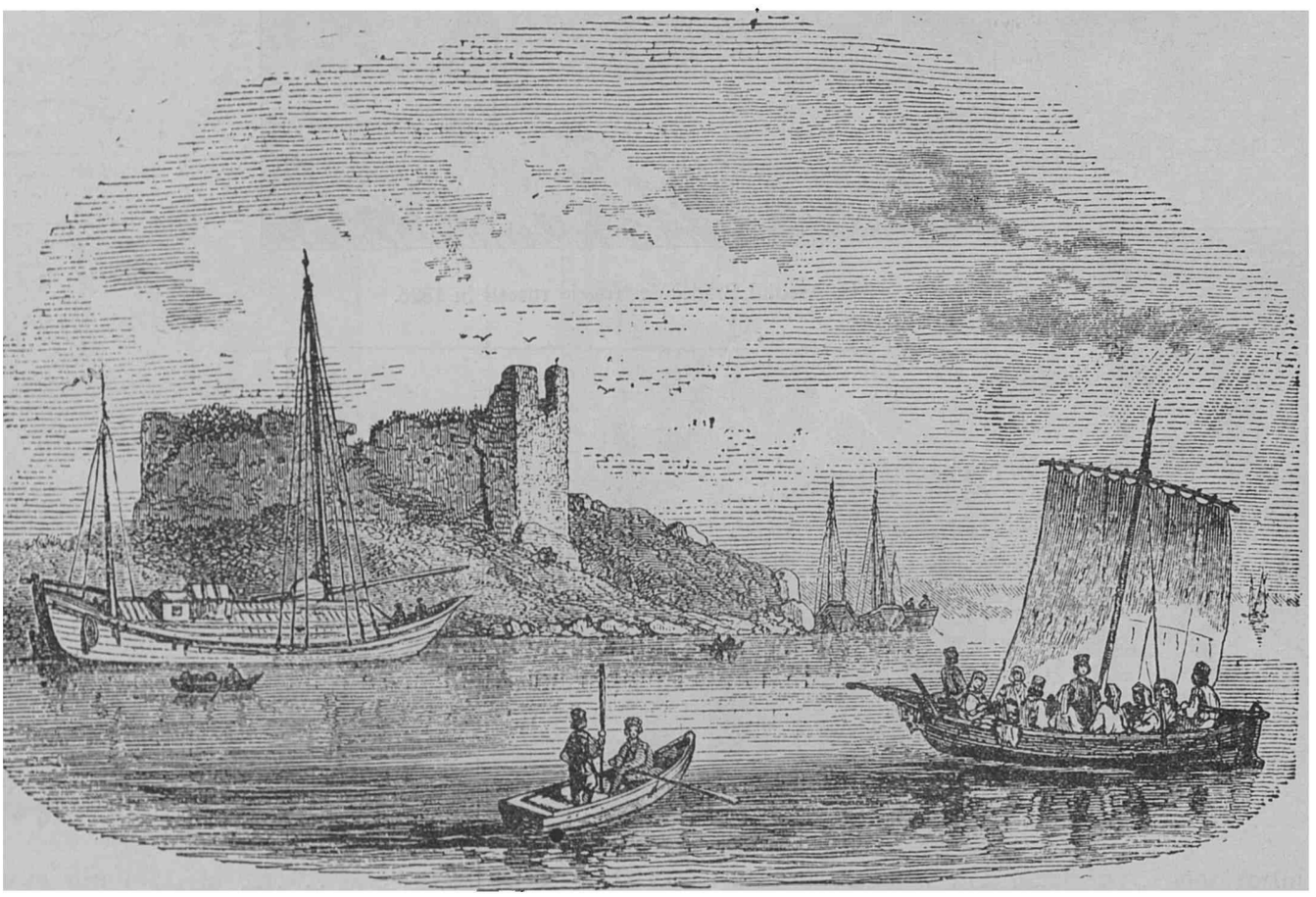

361. Ruinele cetăţii Giurgiului la 1848, când au trecut pe aici Soliman Paşa, ca înalt comisar al Porţii, să trateze cu Guvernul provizoriu compus din: Eliade Magheru şi Tell. (A.R). Clişeu ibidem.

www.dacoromanica.ro

352. Scena de viaţă, după moda turcească. Colecţia G. Hering.

353. Bănăţeancă dun Albumul lui G. Hering

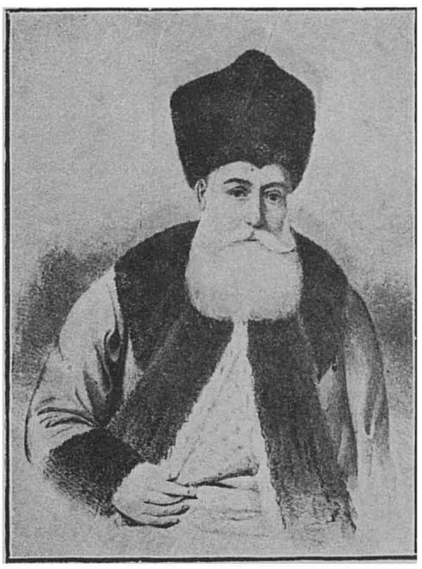

354. Un învăţat boer muntean: Iordache Golescu.

355, *Alexandru D. Ghica* Domnul regulamentar în Muntenia 1834—1842, în costum de ofiţer.

356. Altă bănăţeancă tot din colecţia lui G. Hering.

357. Oştirea cea nouă cu uniformă ruso-franceză, creiată după 1830 (Gion p. 603)

Mişcarea de *redeşteptare*, pornită de Gh. Lazăr prin şcoala românească şi de Tudor Vladimirescu cu sabia—îşi dădu în curând roadele: pe terenul cultural avem înflorirea literaturii noastre moderne, în scrierile unor: C. Negruţi, M. Cogâlniceanu, V. Alexandri, Al. Russo, Gr. Alexandrescu, N. Bălcescu — iar pe teren politic: înfiinţarea partidei naţionale, în frunte cu Ioan Câmpineanu, cari pregătî spiritele pentru idealurile cele mari ale neamului românesc: *unirea*, înlăturarea protectoralului rusesc şi *autonomia politică*.

www.dacoromanica.ro

358. Alexandru D. Ghica, la 1839, ctitor de reparaţiuni, la Palatul Mitropolitan din Bucureşti (CMI).

Paralel cu redeşteptarea prin cultură a conştiinţei naţionale — se urma şi pe teren administrativ reorganizarea principatelor Moldovei şi Valahiei (Ţara Românească) după modelul ţărilor din Apus: cu ministere împărţite în servici şi birouri, cu instanţe judecătoreşti — deosebite de autoritatea administrativă, cu servicii de percepţie, sanitare, edilitare, poliţieneşti şi o mică oştire naţională, întocmită după sistemul francez.
Toate aceste întocmiri erau prevăzute în *Regulamentul Organic,* o lege temeinică, alcătuită de două comisiuni de boeri munteni şi moldoveni, şi aprobat de curtea suzerană (Turcia) şi de cea protectoare (Rusia). Tările progresau, potrivit cu prevederile acestui Regulament, făcut în 1834 — deaceea domniile care s'au urmat după aceea s'au zis *regulamentare: Alex. D. Ghica* 1834—1842, şi *Gh. Bibescu* 1842—1848 în Muntenia, iar *Mihail Sturza* 1834—1849 în Moldova. Numai ţăranii clăcaşi o duceau greu — deşi pentru dânşii viaţa erà mai asigurată acuma, decât pe timpul Fanarioţilor — dar după Regulament, boerii i-au împovărat cu mai multe zile de *clacă* (sau *boeresc*) pe moşiile lor — decât înainte vreme. Trebuià să vie Cuza Vodă ca să vadă şi ei zile mai senine.

www.dacoromanica.ro

359. Avram Iancu regele Munţilor dela 1848.

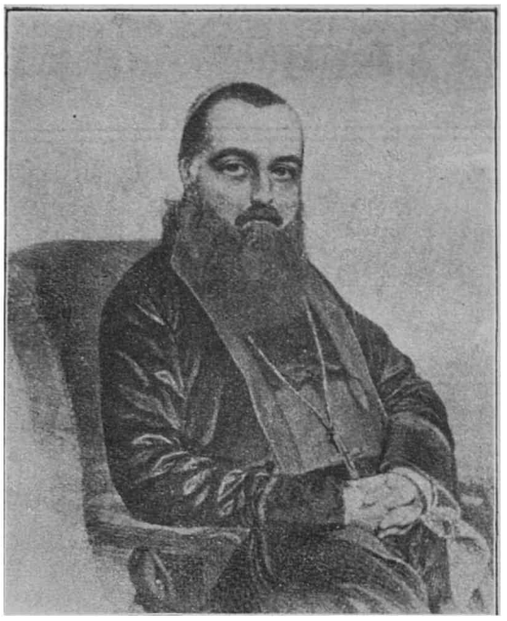

360. Andrei Baron de Şaguna reîntemeetorul Mitropoliei ortodoxe (neunite) din Sibiu şi conducator al Ardelenilor la 1848.

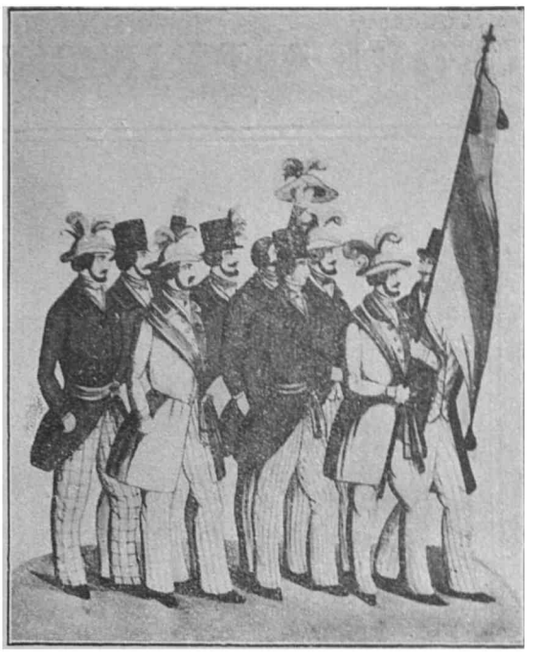

361. Grup de revoluţionari munteni la 1848

362. Abdul Aziz Sultanul Turciei 1840-61 care introduse mai multe reforme în împărăţie.

363. Mihail Sturza, Domnul Moldovei 1834—1849.

364. George Bibescu, Domnul Munteniei 1843-181

365. Ţările române la 1848.

366 Barbu D. Ştirbei, ultimul domn muntean 1849—1856.

367 Grigore Ghica IV, ultimul domn moldovean 1849 56

Revoluţia din 1848. Românii Ardeleni s'au ridicat să scuture jugul unguresc, iar Muntenii şi Moldovenii au facut revoluţie ca să scoata ţările de sub Protectoratul rusesc, apăsator şi primejdios. Răscoalele au fost înăbuşite şi revoluţionarii exilaţi La 1856 se încheia *Pacea din Paris* (după războiul Crimei) unde exilaţii au stăruit să se aprobe *Unirea Principatelor.*

www.dacoromanica.ro

UNIREA PRINCIPATELOR LA 24 IANUARIE 1859.

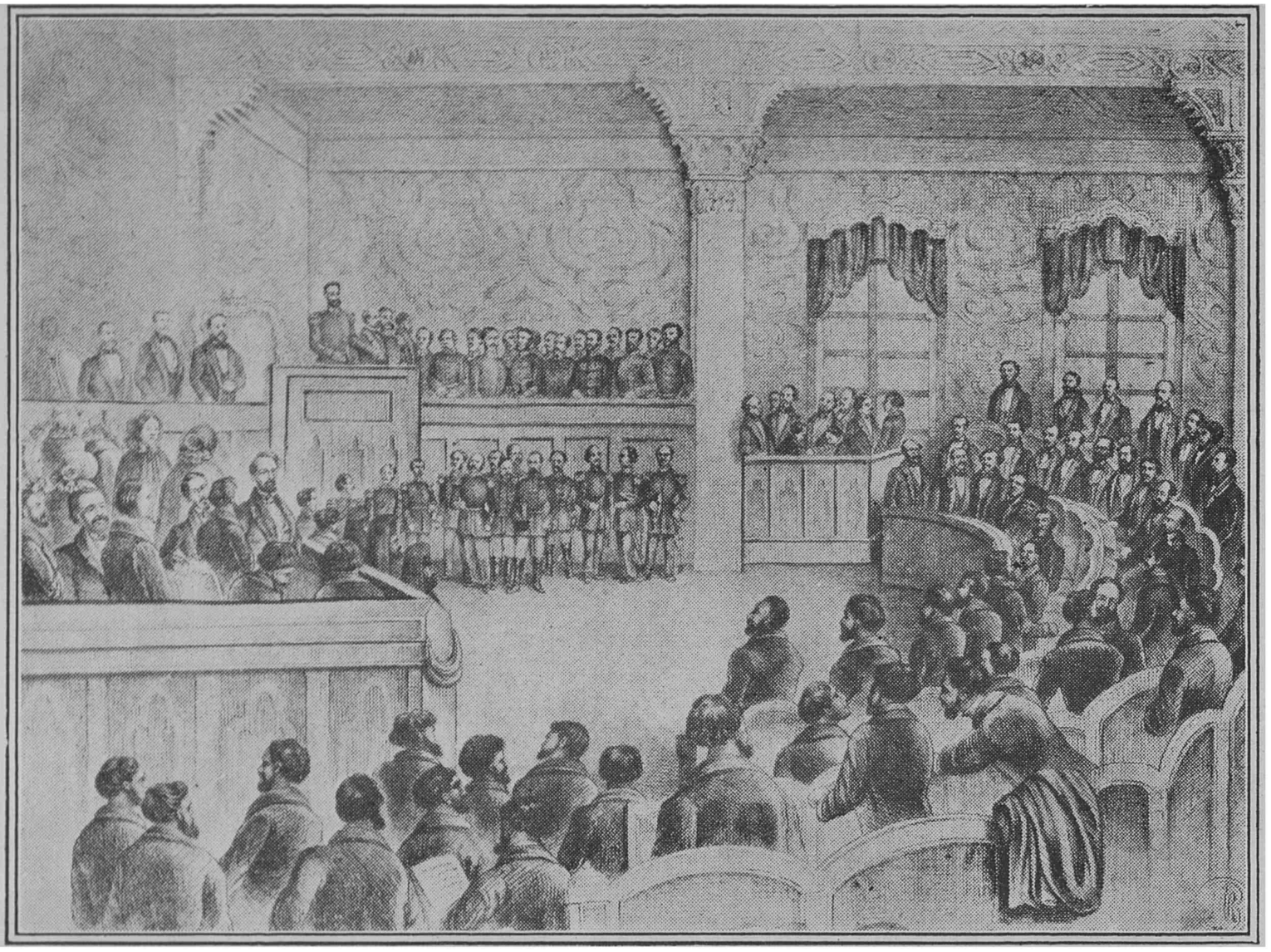

368 Deschiderea primului parlament al Principatelor Unite la 24 Ianuar 1862 (U. Lit).

După o viaţă de 500 de ani încheiaţi dela 1359, când a întemeiat-o Bogdan I până la 1859. — ŢARA MOLDOVEI se unì cu ŢARA ROMÂNEASCĂ (Muntenia) la 24 Ianuarie 1859, sub domnia lui Alexandru Ioan I Cuza. El avu 2 capitale, Bucureşti şi Iaşi şi 2 guverne deosebite timp de 2 ani până la 24/I 1862 când se deschide primul Parlament-unit al ambelor ţari în Bucureşti.

369. Alexandru I. Cuza, primul Domn al României unite Principatele unite 1859 1866

370. România unită de la 1859 — la 1878, împrejur sunt provinciile subjugate.

CUZA VODĂ este 1. Infaptuitorul unirei. 2. Desrobitorul ţaranilor clacaşi, împroprietăriţi de el. 3. Intemeetorul celor 2 universitaţi. din Bucureşi şi Iaşi. 4. Secularizatorul averilor m-reşti, înstrăinate.

371. Călugării greci, după o caricatură contimporană. Nùmeroase mânastiri erau închinate la Sf. Munte şi la alte m-ri greceşti din Turcia, unde se trimiteau veniturile lor. Cuza Vodă a secularizat, (a luat în seama statului) acele moşii mânăstireşti.

www.dacoromanica.ro

ÎNDEPENDENȚA (1877—78) REGATUL ROMÂNIEI (1891)

372. Abdul Hamid II cel din urma sultan care primi tribut de la Români.

373. Bătalia de la Griviţa (fort sau reduta lângă Plevna unde oştirea română câştigă *neatârnarea* sau *independenta* României la 1877. Alte biruinţe româneşti la *Opanez, Rahova, Smârdan, Vidin.*

374. Osman Pasa, învinsul de la Plevna, care s'a predat unui colonel român la 28 Noembrie 1877.

375. Regele Carol I, 10 Maiu 1866-1914. Comandantul vitezei oştiri care câştigă independenţa proclamata la 10 Maiu, 1877 în urma careia se încoronă *rege* al României la 10 Maiu 1881.

376. Regina Elisabeta, „mama raniţilor" de la 1877-78, ca scriitoare şi poetă „Carmen Sylva".

377. România întregită aşa cum s'a închegat prin unire cu provinciile desrobite, în urma rasboiului cel mare din 1916 1918.

ROMÂNIA ÎNTREGITĂ 1916—1918.

După şase sute de ani, (6 secole) de viaţă politică neîntreruptă — independentă sau autonomă — cele două principate, clădite pe temelii puternice de Basarabi şi de Muşatini, unindu-se mai întâi cele amândouă — la 1859 şi desrobindu-se de tributul turcesc şi protectorul rusesc — adună la sânul lor provinciile înstreinate: Dobrogea în 1878, Transilvania cu Banatul Crişana şi Maramureşul, Bucovina şi Basarabia în 1918, pentru a se contopi laolaltă în România Mare, PATRIA ROMÂNILOR deapururi închegată şi'n veci biruitoare.

378. Regina Maria.

379. Regele Ferdinand I.

www.dacoromanica.ro

CONȚINUTUL

(Ţifra arată pagina; cea din parantes n-rul figurii)

I. NUME GEOGRAFICE

Adam Cli monument 6 (?6 7). 7 (29—33).
Apahida fibulă 7 case 9, inel 9.
Athos vezi Sf. Munte.

Bala, bis. cat. 19, pecetia 18.
Băline ti, biseri a 36.
Bender, predarea cetăţii 76.
Bistriţa oraşul 17.
M-rea Bistriţa vezi la mânăstire.
Borzeşti, biseri a 33.
Brăila, asediu 87.
Brâncoveni palat 68.
Bucure ti: plan 69, vedere 83.
Buda (Pesta) cetatea 37.

Călugăreni, planul luptei 46.
Cetatea Albă: vedere 28 29, inscripţie 29, poartă 30.
*Cetăţeni*Muscel (cet. Negru-Voda) 11.
Cetăţuia (baia dela m-rea) 11.
Chilia nouă în sec. XVIII: 23.
Constanţa portul, vedere 87.
Constantinopole: Bogdan Serai 55, Inalta Poartă 55 (223—5).
Cozia ctitori 15, biserica 16.
Crasna (Treiscaune) bare de aur 10.
Curtea de Argeş St. Nicoară 11, bis. domnească 14, mânastirea 40.

Dobrovăţ patrafir 21, ctitori 24.
Dunărea zeul 5, la Chilia 23, la Giurgiu 47, 88, la Ismail 77.

Făgăraş cetate, 16.

Galata ctitori 38.
Giurgiu podul şi bătălia din 1595, 47, cetatea şi ruine 88.
Gorăslău bătalia, 50.
Grodno solie la, 38.

Hârlău biserică 30.
Hotin cetatea 31 33, oraş 33.
Huniedoara castelul 17.
Hurezi m-rea, frescă 40, 51, 70; vedere şi plan 70.

Iaşi, Sf. Nicolae domnesc biserica 34 şi ctitorii 67; Trei ierarhi 60, Golia 62; vederi din stampe vechi 73, 78.
Ismail vedere şi plan 77.

Mera m-re ctitori 72, vedere 73.
Mirăuţi biserica 19, 27.
Mirăslău planul luptei 49.
Mogoşoaia ctitori bis. 69.
Moldova hărţi: 20, 37.
Moscova, patrafirul din 19.

Nistrul la Hotin 31—33, Soroca 28, Limanul 29.

Oltenia cula din, 45.

Pătrăuţi ctitori 22.
Pietroasa tezaurul 9.
Podolia vedere în 31, 32.
Praga Mihai la — tablou 50.
Prejna ctitor 86.
Putna m-rea 23, bis. şi mormântul 35, piatra 36, 38.

Rădăuţi biserica 18.
Râmnicul-Sărat leul, bis. Sf. Paraschiva 24.
Răsboeni m-rea 23.
Roma columna 5, Capitoliu 8, triumf 9.

Sarmisagetuza asediu 5 (8).
Sf. Ioan Aliturgitos (mostre de stil bizantin) 43.
Sibiul vedere, 17.
Silistra, capitularea cetăţii 87.
Sf. Munte m-ri: Hilandar 16, 43, 45; Ivir 40, Zografu 25—6.
Soroca vedere şi cetate 28.
Suceava ctitori la Sf. Ilie 22, bis. Sf. Gheorghe 36, vedere 27, 35.
Sucevita, broderiile şi ctitorii 51 54.

Târgovişte mitropolia 40, bis. domn. 57, Stelea 59, curtea domn. 59.
Tazlău pisania 23.
Timişoara cetatea 73.
Tismana vedere 14.
Tomi sculptura dela, 4 (13).
Trei-Ierarhi 60.
Tropaeum Trajani 6.
Turnu-Severin ruine 6.

Zografu steaguri dela 25, 26.

II. NUME DE PERSOANE

Abdul Aziz sultan, tablou 91.
Abdul Hamid sultan, portret 93.
Alexandru III, bula lui—44.
Alexandru Basarab portret 13.
Alexandru cel Bun chip ţesut 19.
Alexandru Calimah por. 77.
Alexandru I. Cuza por. 92.
Alexandru D. Ghica Voda por. 89, frescă, 90.
Alexandru Ipsilant Voev. 77.
Alex. Ipsilant general eterist 86.
Andrei Şaguna por. 91.
Antioh Cantemir Vodă 72.
Antonie din Popeşti, frescă 70.
Antonie Ruset Vodă 67.
Arcadie împărat, frescă 74.
Aron Tiranul, iscăl. 50.
August Octavian, statue 8.
Aurelian, bust 9.
Avram Iancu portret, 91.

Baiazid sultan, la Nicopole 15.
Bănulescu-Bodoni Gavr- mitr. 85.
Barbu Ştirbei portret 91.
Basarab I chip 11; piatră sculp. 12.
Basarab IV Neagoe, vezi Neagoe
Basarab Laiot, frescă 24.
Basta George, portret 50.
Belini Giovani, pinxit 24.
Bethlem Gabor, tablou 51.
Bimbaşa Sava arnăuţii lui 86.
Bogdan I Intemeetorul, piatra 18.
Bogdan III., 24, 36, 37.
Bogdan Hmelniţki portret 63.
Boirebista regatul lui,, 4.
Boschini Marco pinxit 56.
Brâncoveanu, vezi C-tin Br.

Calimachi voevozii, portrete 77.
Cara Mustafa vizir portret 68.
Carol I regele României 93.
Carol XII rege suedez port. 68.
Carol-Robert războiul lui 12.
Cloşca, chip 84.
Const. Brâncoveanu portret 68, cu familia, frescă Mogoşoaia 69.
Idem idem la Surpatele 71.
Idem idem, măcelul familiei 72.
Constantin Ipsilant Voda 77.
Constantin Mavrocordat 74.
Constantin Şerban Basarab portret 65, fresca 65.

Decebal murind, basorelief 5.
Despot Vodă monete 38.
Dimitrie Cantemir portret 72, tablou intrare în Iaşi 73.
Domiţian imp. statue 6.
Dupré Louis, pinxit 82.

Ecaterina lui V. Lupu, frescă 62.
Elena Şuţu portret 82.
Elina Doamna lui Matei 58.
Elisaveta Ciomortani Movilă, frescă, şi capsula 53, 54.
Elisabeta regina 93.
Enachi Clucerul 74.
Eugeniu de Savoia portret 68.
Evdochia din Chiev frescă 21.
Ferdinand, regele portret 93.
Filip Arabul moneta 5.
Florica, fiica lui Mihai Viteazul portret 48.
Francken Franz, pinxit 50.

Gabriel vezi Bethlen
Gavriil Bănulescu Bodoni mitr. 85.
Gheorghe Bibescu portret 91.
Gheorghe Lazar port. 85.
Gheorghe Ştefan Vodă port. 63.
Grigore Calimah Vodă portret 76.
Grigore Ghica I portret 65.
„ „ II frescă 74.
„ „ III portret 75.
„ „ IV portret 91

Hering G., pinxit 84, 89.
Horia portr. şi medalie 84.

Ieremia Movila broderie 52.
Ioan Calimachi Vodă portret 77.
Ioan Caragea Vodă por. 82.
Ioan Corvin Huniade, desen, sicriu, castel 17.
Ioan Vodă cel Cumplit portret 69.
Ioan Vodă Lupu broderie 61.
Iordachi Golescu boer portret 89.
Iosif II imp. portret 84.
Ipsilanti voevozii, portrete 77.
Ipsilante Alex. gen; trece Prutul tablou 86.
Istrati Voda Dabija tablou 66.

Kanites rege scit moneda 3.

www.dacoromanica.ro

Kuefstein conte, la Sultan 55.

Laiot Basarab frescă 24.
Lăpuşneanu vezi Alex.
Lăţcu Vodă piatra 18.

Mahomet II portret 24.
Marcu Aureliu bust 8.
Margareta de Lozoncz 19.
Maria fiica lui Radu cel Fr. soţia lui Ştefan 21, frescă şi desen (112, 115).
Maria regina portret 93.
Maria Amirali frescă 38.
Maria soţia lui Zotu Ţigara fresca 38.
Maria soţia lui Rareş (piatră) 38.
Maria Movilă frescă 53.
Marina Doamna broderie 19.
Matei Corvin regele Ung. port. 17.
Matei Basarab portret 56; frescă Hurezi 56, desen 58, bula 57.
Mavrogheni Ni olae Vodă 78.
Mihail I Basarab frescă 15.
Mihai Viteazul portret 46, iscălitură 46, pecetie, biserica 48, la Praga tablou 58.
Mihai Racoviţă Voev. frescă 74.
Mihail Sturza Vodă portret 91.
Mihail Gr. Şuţu portret 82.
Mihnea Radu, portret 65.
Miloradovici crucea lui 85.
Mircea cel Bătrân, frescă, moneta, pecetie, posesiuni 15.
Murad IV Sultan 55.

Neagoe Basarab frescă 40.
Negru Vodă piatră sculptată 12.
Nic. Mavrocordat portr. şi frescă 74.
Nicolae Mavrogheni portret şi războiul, 78; fuga tablou 79.

Omharus inelul lui 9.
Osman Paşa portret 93.

Paisie stareţ Neamţu 76.
Pasvantoglu Paşa 82.
Paul Chenezu, armura lui 17.
Pauna Doamna lui Şt. Cantacuzino frescă 72.
Petru Cercel frescă şi stema 39, bula 44.
Petru cel Mare portr. 64.
Petru fiul lui Ştefan c. M. fresca 23.
Petru Rareş frescă 37.
Petru Movilă mitrop. portr. 63.
Petre Schiopul Voda cu familia, frescă 38.
Potemkin gen. 75, 76.
Preda Brân oveanu, frescă 55.
Preziozi pinxit 16.

Radu dela Afumaţi sculptura 39.
Radu Mihnea tablou-frescă 54.
Radu Şerban Bas. frescă 51.
Radu I Negru fresce 14 (71, 73).
Radu vel Comisu, schiţa 60.
Roman Vodă, Piatra lui 18.
Rudolf II, împ. german portr. 46, în tabloul Praga 50.

Scarlat Calimah portretc 77, 80.
Şerban Cantacuzino frescă 66.
Sf. Gheorghe (chip) pe steag 25, 26.
St. Nicodim frescă 14.
Sigismund de Luxemburg împ. germ. 15.
Sigismund Bathori portret 46.
Simeon Movilă broderie 51.
Sinan Paşa 46.
Ştefan cel Mare miniatura pe Evanghelie 20, frescă Sf. Nicolae Iaşi 34, la Voroneţ 20, brodat 21 cu familia, fresce la Sf. Ilie 22, Pătrăuţi 22, Dobrovăţ 24; steaguri 25—6; mormântul şi piatra 35.
Ştefan Lăcustă frescă 37.
Ştefan I regele Ung. bust 11.
Ştefăniţă Vodă piatra 36.
Ştefăniţă Lupu Vodă frescă 62.
Stroe Leurdeanu boer frescă 56.
Sobieski regele polon tablou 68.
Soliman II sultan portret 37.

Tautul log., biserica şi cupa lui 36.
Teodosie I Imp. roman frescă 74.
Teofana boeroaică frescă 74.
Ţifescu Ilie boer fresca 74.
Traian împăratul, basorelief 5.
Tudor Vladimirescu după frescă 86.
Tudosca Doamna broderie 61.

Vlad Ţepeş portret 24.
Vasile Lupu Vodă portret 60, cu familia, frescă 62.
Văcărescu Ienachiţă vezi măcelul Brâncoveanu 72.

Zamoiski oastea lui 48.
Zenobia regina prizonieră 9

III. NUME DE LUCRURI, FAPTE, MONUMENTE, INSTITUŢII

Agă de ieniceri 48.
Arcaşul dac 4.
Arme scitice 3, dace 3, trofeu, arc, scuturi 4.
Armură de fier, vezi: Mircea, Ioan Corvin, Paul Chenezu, D. Cantemir, etc.
Arhivele Statului vedere 49.
Asediul Sarmisagetuzei 5; al unei cet feudale 23; Brăilei 87.
Audienţă la Sultan, tablou, 55.
Autocrator 19, (103).

Bagaje de ostaş roman 8.
Baia dela m-rea Cetăţuia, vedere 67.
Bare de aur sec. IV, 10.
Bănăţeancă v. costume.
Basilica din Tropaeum Trajani ruine, plan 7.
Basoreliefuri Col. lui Traian, 5.
Bătălie vezi războiu.
Biserica Aroneanu Iaşi 48.
„ Baia catolică 19.
„ Bălineşti 36.
„ Borzeşti 33. 12).
„ Domnească Argeş 14 piatra 12.
„ Domnească Târgovişte 57.
„ Fundătura 11 (61).
„ m-rii Bradu 59.
„ „ Curtea de Argeş 40, 41.
„ „ Dealu 39.
„ „ Dragomirna 36.
„ „ Golia 62.
„ „ Mihai Vodă 49.
„ „ Putna 23, 35.
„ „ Sf. Gheorghe Nou Bucureşti 72.
„ mitropoliei din Bucureşti 65; Târgovişte 40; din Suceava 19, 36.
„ Rădăuţi 18.
„ Sân Nicoară 11.
Biserica Sf. Gheorghe, Hârlău 30.
„ Sf. Gheorghe Suceava 36.
„ Sf. Ilie Suceava (ctitori) 22.
„ Sf. Ioan Aliturghitos (orn). 43.
„ Sf. Nicolae Domnesc Iaşi 34, 21, 67.
„ Stelea Târgovişte 59.
„ Trei Ierarhi 60.
Boeri fanarioţi 82.
Boeroaică română sec. 17: 54.
Bogdan-Serai palat la C-pole 55.
Bombarde 28.
Bourul moldovencsc 18.
Broderii, vezi la Ştefan cel Mare, Movileşti etc.
Bule (peceţi) dc aur 44, 57.
Bulgar păgân 10.
Busturi în marmoră sau bronz 4, 8, 9, 11.
Buzdugan 39 (171).

Caleaşcă trasă de cerbi 79.
Călugări greci 92.
Casă bocrească întărită (cula) 45.
Capelă şi *căciulă* Domnească vezi: Alex c. Bun, Vlad Ţepeş, P. Schiopul, Mihai V., Matei Bas. etc.
Capelă femeiască 38, 48 (Florica) 57, 61, 62.
Capitoliul Roma 8.
Capitularea Silistrei 87.
Carte de învăţătură (titlul) 63.
Castelul Huniedoara 17.
Cercei 21.
Cetate dacă 4, *romană* (Tropaeum) 7.
„ *feudală* 16; 37 (Buda); *ardeleană:* Făgăraş 16.
„ Bistriţa 17, *română:* Negru Vodă 11.
„ Cct. Albă 28, 29, 30; a m-rii Mera 73.
„ Iaşului 78, Sorocii 28, Hotinului 31 33.
Cetatea Sucevei 27, 35, a m-rii Putna 23 etc.
„ *turcească:* Bender... Brăila 87.
„ Chilia Nouă 23, Giurgiu 47, 88.
„ Ismail vcd. şi plan 77, Silistra 87, Timişoara 73.
Cetăţean roman 8.
Cirilica vezi peceţi, pisanii, pietre de mormânt.
Citadela la Cct. Albă 29.
Ciubuc 89.
Clopotniţă Neamţu 23.
Colier 38.
Columna lui Traian 5 (17 23).
Coif vezi Gh. Ştefan, C-tin Basarab, Istrati Dabija etc.
Condica lui Calimah (pagină) 81.
Corabie, caice: romană 8, românceşti şi turceşti 23, 45, 88.
Coroană regală şi domnească vezi Ştefan I şi Basarab 11, Alexandru B.. Radu N., Mircea, Sigismund, Şt. c. M. etc. 12 22, 37, 51 4, 56, 65, 69, 71, 93.
Costume dace 3 6, romane 5 9, domneşti (vezi indicele alfab. de domni şi boeri) — fanariote 82. fuga lui Mavrogheni 79, orăşeni 41, 49 militare, vezi, ostaşi, ieniceri; bănăţene 89; ungureşti 89, etc.
Creştin martir 10.
Crucea lui Papa Brancoveanu 67. lui Miloradovici 85.
Cula oltcană 45.
Cult: vezi templu, zei, biserici, m ri etc.
Cupa log. Tăut 36.
Cuirasă (husar cuirasat) 48, vezi Mircea, Gr. Ghica, D. Cantemir etc.
Curtea arsă 69.
Curte domnească Targovişte 59.

www.dacoromanica.ro

Dc 1 4.
Dreptatea ze ța 1
Dorobanț 5

Fteri tu 86
Fvang tel a dela Humor miniat. 20.

Femei dace 4.
Fibulă (agrafă) de aur 7.
Fuga lui Mavrogheni 79.

Geamie vezi: (Chilia Nouă, Giurgiu).
Geți 4.

Haiduc ungur (oldat) 48.
Hărți 3, 4, 8, 9, 10, 11, 15, 20, 37, 48, 68, 75, 86, 91, 92, 93.
Hati erif 73.
Hrisov 16; vezi pecetie
Hoț în obezi 85.
Husari unguri și poloni 48.

Ieniceri în costum de paradă, 48.
Inel (gotic) 9; (din sec. 17) 61.
Infanterist moldovean 64.
Iobag 71.
Inscripție Tazlau 23, C. Alba 29, Comana 52, Golia 63; vezi și la cuv. piatra de mormânt.
Iscăliturl domnești 46, 50.

Jocul în cărți (stampă simbolica) 75.
Jertfe păgâne 8.

Lăutari din sec. XVII, 82.
Leu ornament 24.

Măcelul lui Brâncoveanu 72; al Arnăuților 86.

MĂNĂSTIRI:

Bistrița (vedere) 19.
Bradu, biserica 59

C.-Lung (fresce) 13, 14.
Cetățuia (baia) 66.
Comana (pisanie) 52.
Curtea de Argeș (vedere, biserica) 40—41.

Dealu (biserica) 39.
Dobrovăț (ctitori) 24.

Galata (ctitori) 38.
Golia (biserica, turn, inscr.) 60 63.

Hilandar (bis., vedere) 16, 43, 45.
Hurezi vedere 70, ctitori etc.

Ivirul (vedere) 40.

Mera (vedere) 73.

Neamțu (clopotnița) 23.

Prodromul-Athos 42.
Putna (vedere) 23, (bis., morm.) 35.

Răchitoasa (ctitori) 74.
Războeni (vedere) 23.

Sf. Gheorghe Nou, Buc. (vedere) 72.
Surpatele (ctitori) 71.

Tazlău (inscripție) 23.

Mantie domneasca 15 etc.
Mitropolia București 65, (fresca în palat) 90; Târgoviște 40, Mirauți 19, Sf. Gheorghe Suceava 36.
Miniatura, 10 (56).
Moda turcească de interior 55, 89.
Moară pe Dâmbovița 49.
Monetă scita 3, dacă 4, romană 5, Mircea 15, Despot 38.
Mormântul lui Ștefan Putna 35.
Morminte domnești vezi: pietre de

Nemeș ungur 84.

Oaste daca 4, legionari 8, pretorieni 8, bagaje 8, bulgară și avară, 10.
Ostașii lui Basarab 14, moldoveni, turci, poloni 38, ieniceri 48, unguri și poloni 48, călăreți unguri 49, tătari 60, infant. moldav 63, austriaci, ruși, turci 75; ruși-turi 76; austriaci și turci 79; dorobanți 85 6; ruși 87, panduri 86, oștirea nouă 89.
Obezi 85.

Palatul Brâncoveni 68, Mihai Voda 49, domnesc Târgoviște 59 vezi și *curte.*
Pardoși 48.
Parlamentul deschid. primului 92.
Patrafir 19, 21.
Pecetia lui Mircea c. B. 16, a orașului Baia 18, a lui Ștefan c. M. 20, Mihai Vit. 48, de inele 61. Vezi „bula de aur".
Perucă vezi Dim. Cantemir.
Pisanie vezi inscripție, vezi piatră.
Piatră de mormânt a lui Negru V. 12,Bogdan I 18, Latcu și Roman 18, Maria Rareș 38, Ștefan c. M. 35, Ștefaniță 36; Radu dela Af. 30.
Plan al cetații București 69, Calugăreni 46, Cet. Albă 29, Hurezi 70, Ismail 77, luptei lui Mavrogheni la Șanțul Vechiu 78, Mirislau 49, Tropaeum Tr. și basilicei 7.

Platoșă de zale 15, 17.
Plete, vezi: Vlad Țepeș, Neagoe, Bas. Laiot, Ștefan cel Mare etc.
Pod roman de vase 5, turcesc de vase 47; Dâmboviței 49, ruine Severin 6.
Pond roman (măs. de greut.) 6 (25).
Predarea Benderului 76, a Silistrei 87.
Pretorieni romani 8.

Războiu (luptă) daco-roman 6, avaro-bulgar 10; voevozii români cu Ungurii 11, Românii cu C. Robert 12; cu Turcii la Giurgiu 47, cu Basta Mirislău 49; cu Ungurii, Goroslău 50, cu Germanii la Șanțul Vechiu 78, și Buzau 79, Măcelul Arnauților 1821: 86; Ruso-turc la Brăila 87; româno-turc Grivița 93.
Rege scit (moneta) 3; dac (bust) 4.
Religia romana 8.
Revoluționari la 1848: 91.

Săbii dace 3.
Sarcofagul lui Ioan Corvin 17.
Sciți costume 1.
Scut dac 4.
Seraiul, palatul Sultanului din Constantinopole 55.
Sigiliu v. pecetie.
Sinodul din Niceea 59.
Sofa (divan) 55.
Solia lui Lapușneanu, 38.
Stema Moldovei 29, 60, 63, (cu a județelor) 80, a Munteniei 39, 56, 58: (vezi și la peceți) a lui Apafi 59; a Cantacuzinilor 66, 67, a Mavrocordaților 75.
Spada lui Pavel Chenezu 17.
Slav prizonier 10.
Stegarul Daciei 3.
Steaguri Ștef. c. Mare 25, 26, Șerban Cantacuzino 66.
Statuia lui August 8, Bachus 4, Domițian și un cet. roman 6.
Stil bizantin 16, 43.

Țărani ardeleni și bănățeni 74.
Țar bulgar 10.
Tezaurul Pietroasa 9.
Togă 8.
Triumful lui Aurelian 9.
Trofeu dac 8.
Turban 24.
Turnul Chindiei 59, T. Coltii 69, Goliei 60.

Vase de argint sec. IV., 9.

Zei (jertfe) 8.
„ (Bachus) 4.

Toate drepturile rezervate. Reproducerea clișeelor și dispoziției oprite.

www.dacoromanica.ro

De acelaşi: în editura *„Cartea Românească"?*

Istoria Evului Mediu p. cl. II, ediţie adăogită din 1926.
Istoria Timpurilor Moderne p. cl. III secundară 1925, sub presă.
Istoria Românilor p. cl. IV, ed. 1927.
Istoria Omenirii p. cl. I şi II Normală 1926 (ed. P. Sara).
Istoria Românilor p. cl. III Normală, 1927 (sub presă).

www.dacoromanica.ro